

Bundel - Raadsvergadering van 10 november 2022

- 1 Opening en mededelingen
- 2 Vaststelling agenda raadsvergadering
- 3 Programmabegroting 2023-2026
  - Dossier 2467 voorblad
  - Raadsvoorstel Begroting 2023
  - Raadsbesluit Begroting 2023
  - Programmabegroting 2023-2026
  - Presentatie programmabegroting 2023-2026 d.d. 20 oktober 2022
  - Gebundelde bijdragen van de Financiële Beschouwingen - Programmabegroting 2023-2026
  - Totaaloverzicht van de ingediende technische vragen + antwoorden op de programmabegroting 2023-2026
  - Bijlage bij de beantwoording van technische vraag GB-4
  - Bijlage - Toelichting op de tabel ZBB ombuiging - pagina 80
  - Beantwoording technische vragen Programmabegroting 2023-2026 n.a.v. Begrotingsmarkt d.d. 20 oktober 2022
  - Amendement A1 PvdA-GL GB PCG CDA D66 PvdD VVD - Programmabegroting 2023-2026 - Bestaanszekerheid
  - Amendement A2 VVD PCG - Programmabegroting 2023-2026 - OZB
  - Motie M1 VVD - Programmabegroting 2023-2026 - Herijking ZBB
  - Motie M2 VVD - Programmabegroting 2023-2026 - Splitsen verblijfsbelasting
  - Motie M3 D66 - Programmabegroting 2023-2026 - Herstellen Jop huisje en informatiebord gemeentehuis.docx
  - Motie M4 D66 - Programmabegroting 2023-2026 - Inventarisatie Limes gelden
- 4 MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG
- 4.1 Motie vreemd PCG e.a. over maatwerk voor de transformatie van agrarische bedrijven in het buitengebied i.v.m. stikstofruimte

Door de fracties van PCG en VVD is een motie 'vreemd aan de orde van de dag' aangekondigd. Bij de vaststelling van de agenda van de raadsvergadering heeft de raad besloten dat deze motie wordt geagendeerd. Dit betreft een motie over maatwerk voor de transformatie van agrarische bedrijven in het buitengebied i.v.m. stikstofruimte. PCG en VVD dienen de motie tijdens agendapunt 4.1 in.

Motie vreemd PCG e.a. - Maatwerk voor de transformatie van agrarische bedrijven in het buitengebied i.v.m. stikstofruimte
- 4.2 Motie vreemd PvdA-GL PvdD - Energiepark Echteld-Lienden

Door de fracties van PvdA-GL en PvdD is een motie 'vreemd aan de orde van de dag' aangekondigd. Bij de vaststelling van de agenda van de raadsvergadering heeft de raad besloten dat deze motie wordt geagendeerd. De motie wordt tijdens agendapunt 4.2 door PvdA-GL en de PvdD ingediend.

Motie vreemd PvdA-GL PvdD - Energiepark Echteld-Lienden
- 4.3 Motie vreemd GB - Als agendalid te participeren in de stuurgroep Energiepark Echteld Lienden

Tijdens de vergadering dient de fractie van Gemeentebelangen mondeling een motie vreemd aan de orde van de dag in. De voorzitter staat het indienen van deze mondelinge motie toe. Het dictum van deze motie luidt: 'Als agendalid te participeren in de stuurgroep Energiepark Echteld-Lienden'.

Motie vreemd GB - Als agendalid te participeren in de stuurgroep Energiepark Echteld-Lienden.docx
- 5 Sluiting

Raadsvergadering

Dossiernummer	2467
Extern Zaak ID	Z.042094
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 november 2022
Agendapunt	3
Titel	Programmabegroting 2023–2026
Organisatieonderdeel	Domein Bedrijfsvoering
Eigenaar	Endedijk, M.
Portefeuillehouder	K.A. Maier

Bijlagen
Raadsvoorstel Begroting 2023
Raadsbesluit Begroting 2023
Programmabegroting 2023–2026
Presentatie programmabegroting 2023–2026 d.d. 20 oktober 2022
Gebundelde bijdragen van de Financiële Beschouwingen – Programmabegroting 2023–2026
Totaaloverzicht van de ingediende technische vragen + antwoorden op de programmabegroting 2023–2026
Bijlage bij de beantwoording van technische vraag GB–4
Bijlage – Toelichting op de tabel ZBB ombuiging – pagina 80
Beantwoording technische vragen Programmabegroting 2023–2026 n.a.v. Begrotingsmarkt d.d. 20 oktober 2022
Amendement A1 PvdA–GL GB PCG CDA D66 PvdD VVD – Programmabegroting 2023–2026 – Bestaanszekerheid
Amendement A2 VVD PCG – Programmabegroting 2023–2026 – OZB
Motie M1 VVD – Programmabegroting 2023–2026 – Herijking ZBB
Motie M2 VVD – Programmabegroting 2023–2026 – Splitsen verblijfsbelasting
Motie M3 D66 – Programmabegroting 2023–2026 – Herstellen Jop huisje en informatiebord gemeentehuis.docx
Motie M4 D66 – Programmabegroting 2023–2026 – Inventarisatie Limes gelden

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	27 september 2022

Collegevergadering	4 oktober 2022
Raadsvergadering	10 november 2022

Toelichting

Als gemeente hebben we de verplichting een begroting vast te stellen waarvan de inkomsten en uitgaven structureel en materieel in evenwicht zijn. Dit betekent dat het saldo van de begroting, na correctie van incidentele baten en lasten, positief moet zijn. Met deze begroting kunnen we constateren dat we voldoen aan deze voorwaarde van de Provincie Gelderland..

De financiële toekomst van de gemeente blijft wel onzeker. Er komt veel op onze inwoners en onze organisatie af. We hebben te maken met forse stijging van de energielasten. Ook stijgt de rente en worden investeringen duurder. Het is geen vanzelfsprekendheid dat we hiervoor zullen worden gecompenseerd door het Rijk. Ook voor de gemeente. Wij zullen door de toenemende inflatie een solide financiële koers moeten varen.

Voorgesteld besluit

1. De programmabegroting 2023 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2023–2026.
3. Kennis te nemen van de financiële positie van de gemeente.
4. Als onderdeel van de begroting 2023 een krediet van € 5.035.000 te verlenen voor geplande investeringen in 2023.

Besluit

1. De programmabegroting 2023 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2023–2026.
3. Kennis te nemen van de financiële positie van de gemeente.
4. Als onderdeel van de begroting 2023 een krediet van € 5.035.000 te verlenen voor geplande investeringen in 2023.
5. In te zetten op de volgende actielijnen bestaanszekerheid voor de periode 2023–2026, te weten:
  - 5.1 Eén loket voor energievraagstukken waar inwoners al hun vragen op het gebied van energie, maatregelen en financiering kunnen stellen. Voor de opzet en vormgeving hiervan nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met onze maatschappelijke partners.
  - 5.2 Beschikbaar stellen van een team met een bespaarcoach en een energiecoach om inwoners vrijwillige en praktisch te ondersteunen en te helpen voorkomen dat zij in financiële moeilijkheden komen. Ook hierbij geldt het nadrukkelijk aftasten van samenwerking- en afstemmingsmogelijkheden met onze maatschappelijke partners.

- 5.3 Opzetten eerste fase van een proactief isolatieprogramma (2023–2026) voor woningen met aandacht voor energiegedrag en isolatiemaatregelen voor groep huiseigenaren met inkomens tot en met de door CBS gehanteerde norm van € 36.500 voor modaal inkomen, die in armoede dreigen te komen.
6. Het college opdracht te geven om naast de uitwerking van de actielijnen 5.1–5.3 de mogelijkheid van een zogenaamde witgoedregeling te onderzoeken.
- 6.1 Voor de actielijnen 5.1 tot en met 5.3 een reserve te vormen van € 500.000 euro, te onttrekken uit de algemene reserve.
- 6.2 De te vormen reserve als volgt onder te verdelen:
- onderdeel 5.1. € 25.000 euro,
  - onderdeel 5.2. € 300.00 euro,
  - eerste fase onderdeel 5.3 € 175.000 euro.
7. Het college op te roepen de gemeenteraad via raadsinformatiebrieven en informatiebijeenkomsten te informeren over de uitvoering dit raadsbesluit.
8. In de eerste bestuursrapportage 2023 onttrekkingsvoorstellen op te nemen over de onder punt 6.2 gevormde reserve.
9. In 2023 de automatische verhoging van de OZB met 2% niet door te voeren.

Toelichting

Het raadsbesluit is unaniem genomen.

Naar aanleiding van het aannemen van de amendementen A1 en A2 is het voorgestelde besluit aangepast.

Amendementen:

- (A1) Bestaanszekerheid – Ingediend door GB, VVD, PCG, CDA, PvdA–GL, PvdD en D66. Amendement is unaniem aangenomen.
- (A2) OZB – Ingediend door VVD en PCG. Amendement is unaniem aangenomen. De heer W.T. van Laar legt een stemverklaring af. Zijn stemverklaring luidt: schoorvoetend.

Moties:

- (M1) Herijking ZBB – Ingediend door VVD. Motie is ingetrokken na toezegging van de wethouder.
- (M2) Splitsen verblijfsbelasting – Ingediend door VVD. Motie is ingetrokken na toezegging van de wethouder.
- (M3) Herstellen Jop huisje en informatiebord gemeentehuis. – Ingediend door D66. Motie is ingetrokken na toezegging van de wethouder.
- (M4) Inventarisatie Limes gelden. Ingediend door D66. Motie is unaniem aangenomen.

Toezeggingen:

- Begraafplaatsenbeleid: Het begraafplaatsenbeleid wordt in het 4e kwartaal van 2023 geactualiseerd. De raad wordt hier volledig bij betrokken.
- Berekening verblijfsbelasting huisvesting arbeidsmigranten: Wethouder Maier zegt toe ondernemers die arbeidsmigranten huisvesten (zakelijk verblijf) tegemoet te komen met een vaststellingsovereenkomst met daarin een vast bedrag voor de kosten (een periode van 3 maanden x het aantal arbeidsmigranten dat gehuisvest wordt).
- De begroting in één oogopslag: De volgende keer zullen de baten worden meegenomen in 'de begroting in één oogopslag'.
- Gelden cultuureducatie: De gelden cultuureducatie 2021–2024 (CMK-regeling) zijn niet meegenomen in de begroting. Dit zal gecorrigeerd worden.
- Informatiebord ingang gemeentehuis verwijderen: Het informatiebord aan de ingang van het gemeentehuis verwijderen.
- Onderzoeken behoefte JOP huisje: Er zal een onderzoek worden gedaan onder de jongeren om na te gaan:
  1. in hoeverre er behoefte is aan het JOP-huisje op de bestaande plek nabij het gemeentehuis;
  2. of de jongeren bereid zijn om samen met de gemeente het huisje op te knappen.
- Versnellen van het isoleren van corporatiewoningen in de periode 2023–2026: In overleg met de woningcorporaties zal worden onderzocht hoe het isoleren van corporatiewoningen in de periode 2023–2026 versneld kan worden. Uitgangspunt hierbij zal zijn om het energielabel tenminste naar niveau B op te waarderen.
- ZBB: De raad zal periodiek worden geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t. ZBB. Er zullen afspraken met de raad worden gemaakt hoe vaak en wanneer de raad zal worden geïnformeerd. Het eerste informatiemoment is bij de tweede burap.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
10 november 2022	D.132350 Z.042094

Voorstel ingebracht door M.H. Endedijk
Portefeuillehouder K. Maier
Begrotingsprogramma en Alle taakvelden
taakveld

Onderwerp **Begroting 2023**

Voorgesteld besluit

1. De programmabegroting 2023 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2023-2026.
3. Kennis te nemen van de financiële positie van de gemeente.
4. Als onderdeel van de begroting 2023 een krediet van € 5.035.000 te verlenen voor geplande investeringen in 2023.

Samenvatting van het voorstel

Als gemeente hebben we de verplichting een begroting vast te stellen waarvan de inkomsten en uitgaven structureel en materieel in evenwicht zijn. Dit betekent dat het saldo van de begroting, na correctie van incidentele baten en lasten, positief moet zijn. Met deze begroting kunnen we constateren dat we voldoen aan deze voorwaarde van de Provincie Gelderland..

De financiële toekomst van de gemeente blijft wel onzeker. Er komt veel op onze inwoners en onze organisatie af. We hebben te maken met forse stijging van de energielasten. Ook stijgt de rente en worden investeringen duurder. Het is geen vanzelfsprekendheid dat we hiervoor zullen worden gecompenseerd door het Rijk. Ook voor de gemeente. Wij zullen door de toenemende inflatie een solide financiële koers moeten varen.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

Jaarlijks biedt het college aan de raad een conceptbegroting voor het komend jaar en een meerjarenbegroting voor de komende vier jaren aan. Door de raad vastgestelde begroting dient voor 15 november aangeleverd te worden aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

2. Doel / meetbaar effect

Een vastgestelde meerjarenbegroting.

3. Argumenten

- 1.1. *De meerjarenbegroting 2023-2026 geeft richting aan het werk van het college van burgemeester en wethouders.*

Met het vaststellen van de begroting 2023 is het college geautoriseerd tot het aangaan van verplichtingen die leiden tot kosten en het realiseren van opbrengsten.

1.2. De meerjarenbegroting 2023-2026 dient volgens de gemeentewet voor 15 november 2022 aangeboden te worden aan de provinciaal toezichthouder.

Met het vaststellen van de begroting 2023 wordt voldaan aan deze eis.

1.3 Met dit voorstel gaat College aan de slag met het coalitieakkoord 'Samen voor het Buren van morgen'.

Er ligt een uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaren. Met inwoners en ondernemers gaat de gemeente samenwerken om de maatschappelijke opgaven van onze mooie gemeente waar te maken.

4. Kanttekeningen

1.1. De toekomst blijft onzeker.

De financiële toekomst van de gemeente is omgeven met onzekerheden.

- De huidige crises in de wereld hebben een grote impact op ons dagelijks leven. Inwoners krijgen te maken met een forse stijging van de energielasten, inflatie en de woningnood is nog steeds een acuut probleem. De rente stijgt en investeringen worden duurder. Ook voor de gemeente. Wij zullen door de toenemende inflatie een solide financiële koers moeten varen.
- Het is geen vanzelfsprekendheid dat de toekomstige loon- en prijsstijgingen zullen worden gecompenseerd door het Rijk.
- De herziening van het Gemeentefonds leidt tot een versobering van het financieel; perspectief vanaf 2026.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

Onderstaand wordt het verloop van het saldo geschetst van de Kadernota 2023 tot aan de hier gepresenteerde begroting:

		-/- is nadeel			
		2023	2024	2025	2026
	Resultaat Kadernota 2023	900	4.254	5.883	2.317
1	Financieel technische wijzigingen	144	-552	-513	-598
2	Wettelijk / noodzakelijke wijzigingen	339	503	688	-498
3	Knelpunten	-2.533	-2.077	-963	-963
	Resultaat begroting 2023-2026	-1.150	2.128	5.095	258
	Correctie voor incidentele lasten	3.196	1.344	120	0
	Correctie voor incidentele baten	-1.439	-520	-116	0
	Structureel resultaat begroting 2023	607	2.952	5.099	258

6. Communicatie

Het college communiceert via een persbericht over de meerjarenbegroting 2023-2026. De voorbespreking en de raadsbespreking van de meerjarenbegroting zijn openbaar. De programmabegroting 2023 en de meerjarenbegroting zijn te lezen op <https://buren.begroting-2023.nl/>. Daarnaast is er ook een begroting in één oogopslag beschikbaar.

7. Uitvoering en planning

De begroting 2023 zal worden uitgevoerd door het College van Burgemeester en Wethouders. De meerjarenbegroting 2023-2026 wordt voor 15 november aangeboden aan de Provincie Gelderland.

8. Participatie

Niet van toepassing bij het opstellen van de meerjarenbegroting. Bij de uitwerking van beleid betrekken we als het nodig is inwoners en ondernemers.

9. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Bijlagen:

1. Programmabegroting 2023.
2. Raadsbesluit.

Inlichtingen bij:

Naam	M.H. Endedijk
Domein	Bedrijfsvoering

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
10 november 2022	D.132350	D.132353 Z.042094

Onderwerp   Begroting 2023

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 oktober 2022;

besluit:

1. De programmabegroting 2023 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2023-2026.
3. Kennis te nemen van de financiële positie van de gemeente.
4. Als onderdeel van de begroting 2023 een krediet van € 5.035.000 te verlenen voor geplande investeringen in 2023.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 10 november 2022

De griffier,   De voorzitter,

R. Kuipers   J.P.M. Meijers

BEGROTING 2023

GEMEENTE BUREN

GEMEENTE BUREN

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Algemeen.....	3
Aanbiedingsbrief	4
Financiële beschouwingen	6
Begroting in één oogopslag.....	11
Leeswijzer	12
Programmaplan	14
1. Wonen, werk en recreatie.....	15
2. Fysieke leefomgeving	17
3. Sociaal domein	20
4. Sport, cultuur en onderwijs.....	23
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	25
6. Bedrijfsvoering (inclusief algemene dekkingsmiddelen)	28
Paragrafen	31
Lokale Heffingen.....	32
Weerstandvermogen en risicobeheersing	40
Onderhoud kapitaalgoederen	49
Financiering	54
Bedrijfsvoering	58
Verbonden partijen	64
Grondbeleid	77
Ombuigingen (ZBB).....	80
Financiële begroting	81
Financiële uitgangspunten.....	82
Presentatie structureel begrotingssaldo	83
Overzicht baten en lasten	84
Toelichting overhead	86
Overzicht van baten en lasten - taakvelden	87
Overzicht van incidentele baten en lasten.....	93
Geprognosticeerde balans	95
Meerjaren investeringsplan (MIP)	97
Reserves en voorzieningen	98
EMU-saldo	100
Arbeidsgerelateerde verplichtingen	101
Bijlagen	102
Subsidies	103
Verplichte beleidsindicatoren.....	105
Overzicht beleidskaders per programma	108

Algemeen

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Oorlogen en onrust maken dat mensen huis en haard verlaten. Deze crises in de wereld hebben ook een grote impact op ons dagelijks leven. Inwoners krijgen te maken met een forse stijging van de energielasten, inflatie en de woningnood is nog steeds een acuut probleem. De rente stijgt en investeringen worden duurder. Ook voor de gemeente. Wij zullen door de toenemende inflatie een solide financiële koers moeten varen.

Samen voor het Buren van morgen

Wij gaan aan de slag met het coalitieakkoord 'Samen voor het Buren van morgen'. Er ligt een realistisch uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaren. Met inwoners en ondernemers gaan we samenwerken om de maatschappelijke opgaven van onze mooie gemeente waar te maken.

Profiel Toekomstoriëntatie

Buren wil groeien met een bescheiden bruis. De vijftien kernen hebben een eigen cultuur en identiteit, waar inwoners goed kunnen wonen en leven. Een sterke lokale economie is daarbij van groot belang. We gaan meer woningen bouwen en de energietransitie versnellen. Dit toekomstprofiel gaan we met u in 2023 vertalen naar realistische opgaven, doelen en resultaten.

Kerngericht werken 2.0.

We doen graag mee met initiatieven uit de samenleving. Inwoners krijgen meer ruimte en zeggenschap over hun leefomgeving en maatschappelijk thema's in de kernen. We willen de participatie versterken en ontwikkelen hiervoor nieuwe (communicatie) instrumenten in 2023.

Duurzaamheid

De urgentie van de klimaatverandering is voelbaar en zichtbaar. Door de aanhoudende droogte in de zomer stroomt er weinig water door de rivier. Op andere tijden nemen we maatregelen tegen wateroverlast en overstromingen. Vervoer over water wordt steeds moeilijker en de lokale landbouw ondervindt hiervan hinder. We moeten anders omgaan met onze waterhuishouding (o.a. regenwater opvangen) en hittestress tegengaan. We komen met een lokaal klimaatadaptieplan.

Gas is door de oorlog in de Oekraïne erg duur. U heeft op 5 juli 2022 de motie 'Snelheid aanbrengen in kleinschalige duurzaamheidsinitiatieven' aangenomen. In deze meerjarenbegroting komen we met verschillende maatregelen om de energiearmoede aan te pakken en tegelijkertijd de energietransitie te versnellen.

Sport en gezondheid

We willen dat alle inwoners zo goed mogelijk meedoen in de samenleving. Nog meer dan voorheen investeren we daarom in preventie en gezonde leefstijl. Dit draagt bij aan de vitaliteit en weerbaarheid van onze inwoners. Met een startnotitie sport- en gezondheidsbeleid leggen we een belangrijke basis voor deze gewenste leefstijl.

Weerbare organisatie

Buren heeft veel complexe maatschappelijke uitdagingen. Tegelijkertijd zijn wij kwantitatief en kwalitatief kwetsbaar als organisatie. We zijn een kleine gemeente en het is voortdurend een opgave om talent en strategisch vermogen aan te trekken en te behouden. Om iets weerbaarder te worden, hebben wij onze knelpunten in de organisatie in kaart gebracht en het resultaat verwerkt in de begroting.

In maart 2021 heeft u de kaders van de rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld. De verplichting is met twee jaar uitgesteld. In de tussentijd voeren wij de rechtmatigheidsverantwoording uit.

Samen voor het Buren van morgen. Met u zetten wij ons in voor een vitale, krachtige en leefbare kernen. En werken we aan een modern bestuur. We zien uit naar een debat met u over deze nieuwe koers.

College van Burgemeester en Wethouders

Maurik, 2022

M. van Dalen Msc
de secretaris

J.P.M. Meijers
de burgemeester

Financiële beschouwingen

Inleiding

De begroting 2023-2027 is het vervolg op de kadernota 2023-2027 die op 5 juli in uw raad is besproken. Waar de kadernota meer richtinggevend is, bevat de begroting een nadere detailuitwerking van alle afspraken en ontwikkelingen. Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen geweest in de periode tussen het opstellen van de kadernota en de begroting. De belangrijkste (met een financieel effect van meer dan € 100.000) lichten we in deze beschouwingen toe.

Met deze begroting geven we uitvoering aan het coalitieakkoord 'Samen voor het Buren van morgen'. Met het aannemen van de begroting mandateert u het college het gepresenteerde beleid voor de komende periode uit te gaan voeren. Het benodigde krediet van € 5,0 miljoen voor de geplande investeringen hoort hier ook bij.

Onze gemeente bereidt zich met deze begroting voor op een groei met bescheiden bruis. Onze [weerstandscapaciteit](#) is daarbij met 2,29 zeer goed te noemen. Ook onze [eigen vermogenspositie](#) is eind 2023 met een geplande omvang van € 12 miljoen gezond.

Financieel meerjarenperspectief

Als gemeente hebben we de verplichting een begroting vast te stellen waarvan de inkomsten en uitgaven *structureel en materieel* in evenwicht zijn. Dit betekent dat het saldo van de begroting, na correctie van incidentele baten en lasten, positief moet zijn. Met deze begroting kunnen we constateren dat we daaraan voldoen.

Onderstaand ziet u een overzicht van de ontwikkeling van het meerjarenperspectief sinds de behandeling van de kadernota. Met betrekking tot de mutaties maken we daarbij onderscheid tussen financieel technische wijzigingen, wettelijke of noodzakelijke wijzigingen en tenslotte knelpunten. De belangrijkste lichten we in de volgende paragraaf toe.

In dit financieel perspectief is rekening gehouden met de financiële effecten uit het coalitieakkoord, de motie duurzaamheid, het GVVP en de visie recreatie en toerisme. Voor de ambities uit het coalitieakkoord die in gang gezet zijn of in gang gezet moeten worden, is dus dekking.

Voor de ambities die na 2023 gepland zijn, is geen tot weinig ruimte in dit perspectief. Dat maken we inzichtelijk als nieuw beleid in de Kadernota 2024.

In dit perspectief is ook geen rekening gehouden met (aanvullende) onderzoekskosten die voortkomen uit de startnotities. Wanneer hier behoefte aan is, biedt het saldo van de begroting 2023 ruimte om hiervoor een (incidentele stelpost) voor op te nemen in 2023.

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Saldo na kadernota 2023-2026	4.094	-1.063	900	4.254	5.883	2.317
Mutaties begroting 2023						
A. Financieel technisch			144	-552	-513	-598
B. Wettelijk / Noodzakelijk			339	503	687	-498
C. Knelpunten			-2.533	-2.078	-857	-857
Totaal mutaties begroting			-2.049	-2.126	-683	-1.952
Saldo begroting 2023-2026	4.094	-1.063	-1.150	2.128	5.201	364

Toelichting belangrijkste financiële ontwikkelingen

In onderstaand overzicht vindt u de mutaties terug van ten minste €100.000. We hebben gekozen voor deze selectie om inzicht te krijgen in de grootste mutaties in de begroting 2023. De mutaties vindt u ook terug in de afzonderlijke programma's.

Toelichting financiële ontwikkelingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A. Financieel technisch				
Aanpassing saldo kadernota				-49
In de kadernota is in de jaarschijf 2026 een verkeerd resultaat gepresenteerd.				
Salarissen	131	106	149	149
De ZBB maatregel "Begroten van salariskosten op werkelijke inschaling" levert een groter financieel voordeel op dan gedacht. Deels wordt dit ook veroorzaakt door vacatures die op de helft van de schaal worden begroot.				
Rente en afschrijvingen	133	48	76	88
Door verschuivingen in investeringen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) ontstaat er een voordeel in 2023. Daarnaast lopen de grondexploitaties af in 2024.				
Taakmutaties algemene uitkering	123	25	114	115
Het budget dat we via de algemene uitkering ontvangen voor nieuwe of uitbreiding van taken, is niet volledig nodig voor de realisatie van die taken.				
IBT advies bezuiniging uit regeerakkoord	347	-174	-334	-414
In de berekening van de algemene uitkering houden we rekening met zowel de extra rijksvergoeding voor de Jeugdzorg als met het feit dat het rijk ervan uitgaat dat gemeenten maatregelen treffen om de kosten van Jeugdzorg in de toekomst naar beneden bij te stellen.				
Stijging van de gemeentelijke energienota	-351	-351	-351	-351
De aanbesteding voor verbruik van gas en elektriciteit vanaf 1 januari 2023 leidt tot hogere tarieven en dus meer uitgaven. De stijging van het budget is gebaseerd op het verbruik in 2021 maal de verwachte tarieven voor 2023.				
Diverse aanpassingen onder de € 100.000	-239	-206	-167	-136
Totaal financieel technisch	144	-552	-513	-598
B. Wettelijk / noodzakelijk				
Lagere BUIG uitkering	-400	-400	-400	-400
Het rijk heeft deze uitkering naar beneden bijgesteld, omdat het aantal uitkeringsgerechtigden in Buren lager is dan het gemiddelde in Nederland.				
Algemene uitkering: stelpost accres	800	966	1.166	0
In de meicirculaire was sprake van een forse groei van het gemeentefonds. Voorzichtigheidshalve besloten we om slechts 80% van de groei te ramen in de kadernota. Inmiddels garandeert het Rijk deze groei tot en met 2025. Daarom verhogen we de raming van de algemene uitkering 2023-2025 naar 100%.				
Diverse aanpassingen onder de € 100.000	-61	-63	-78	-98
Totaal wettelijk / noodzakelijk	339	503	687	-498

C. Knelpunten				
ZBB: Inkomensvoorziening Sociaal Domein	-300	-300		
Bij het besluit rondom ZBB is in november 2021 besloten om de post uitkeringen voor de jaren 2022, 2023 en 2024 met € 300.000 te verlagen. Naar aanleiding van dit besluit is de begroting voor 2022 en verder aangepast. Echter in deze overzichten van ZBB is deze post ook nog als te realiseren maatregel ingeboekt waardoor deze post tweemaal is opgevoerd.				
Personele knelpunten:				
Tijdelijke versterking positie werkgever Buren tgv krapte op de arbeidsmarkt.	-573	-573		
Verbetering ICT en dienstverlening tgv datadiefstal.	-165	-165	-165	-165
Continuïteit en kwaliteitsverbetering financiële en communicatie functie.	-330	-424	-282	-282
Uitbreiding accounthouderschap ODR en duurzaamheid uit coalitieakkoord	-135	-135	-135	-135
Uitbreiding formatie Sociaal Domein tgv toename aanvragen.	-144	-106		
Staf De gemeente Buren heeft een ambitieuze toekomstvisie. Om die doelen te bereiken die daarin beschreven staan heeft de gemeente Buren goede en gekwalificeerde medewerkers nodig. Het is dus belangrijk dat wij aantrekkelijk werkgever zijn waar goede medewerkers een aantal jaren blijven, waarbij ze de mogelijkheid krijgen om te ontwikkelen maar ze ook graag willen blijven werken omdat de sfeer goed is en het er leuk is. De arbeidsmarkt is zeer krap en we vissen allemaal in dezelfde vijver. Naast het werven van nieuwe medewerkers willen wij onze medewerkers behouden en te binden en boeien. Dat doen we met goede arbeidsvoorwaarden en veel ruimte voor ontmoetingen en ontplooiing. Hiervoor is echter budget nodig wat we momenteel niet hebben. Dienstverlening Uitbreiding Systeembeheer: De gemeente Buren is dit jaar het slachtoffer geworden van datadiefstal. Criminelen wisten binnen te dringen in de computers van de gemeente Buren waarbij diverse persoonsgegevens zijn buitgemaakt. Dit heeft ervoor gezorgd dat de gemeente Buren hoge kosten heeft moeten maken om de kwetsbaarheden in de systemen te dichten en de buitgemaakte gegevens zoals paspoorten en rijbewijzen te vergoeden. Om ervoor te zorgen dat onze systemen nu en in de toekomst goed beveiligd blijven, is extra mankracht nodig. Ons ICT team is hier niet op berekend. Om dit toekomstbestendig te waarborgen is uitbreiding met 1 medewerker noodzakelijk. De jaarlijkse kosten hiervan bedragen € 80.000,-. Informatie- en datamanagement De gemeente Buren wil data gestuurd werken. Om goede dienstverlening te kunnen bieden en het data gestuurd werken te realiseren zijn juiste- en op tijd beschikbare gegevens noodzakelijk. Ook moeten deze gegevens veilig zijn opgeslagen. Informatie is naast financiën en personeel het belangrijkste bedrijfsmiddel van een organisatie. Door de enorme groei van de hoeveelheid aan informatie en door het gebruik van deze informatie moet hierop goed beleid en beheer plaatsvinden. Op dit moment ontbreekt hierop de centrale sturing waardoor veel kostbare tijd verloren gaat en de kans op foute of niet actuele informatie groot is. Daarnaast wordt door verandering in wetgeving worden hogere eisen gesteld aan informatie- en datamanagement. Om deze belangrijke taak goed te borgen is hiervoor 1 medewerker noodzakelijk belast met dit werk. De jaarlijkse kosten hiervan bedragen € 85.000,-. Bedrijfsvoering De formatie voor communicatie en financiën staat onder druk om de kwaliteit te waarborgen. Het woordvoerderschap, strategische communicatie, visie op intern- en externe communicatie, ontwikkelen van communicatie strategieën op de strategische opgaves etc. zijn zaken die niet of nauwelijks ontwikkeld of opgepakt kunnen worden. Ook om de ambities in het coalitieakkoord waar				

te maken, is een versterking nodig van de formatie voor communicatieadviseurs met 1,25 fte voor strategisch communicatieadvies. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen maximaal € 130.000.

Bij het team Financiën is onvoldoende structurele ruimte om de kwaliteit van de jaarrekening, de voorbereiding en begeleiding van accountantscontroles, de financiële administratie en de financiële informatievoorziening te garanderen. Hiervoor is uitbreiding met 1 fte noodzakelijk. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen maximaal € 110.000. Daarnaast moet de applicatie waarin we de financiële administratie voeren, vervangen worden. Voor de aanbesteding in 2023 en de implementatie in 2024 is externe expertise noodzakelijk.

Ruimte

Accounthouder Avri/ODR: momenteel wordt de functie van accounthouder Avri incidenteel ingevuld en steeds gedekt uit middelen komend uit onze beheerplannen. Door ZBB zijn deze middelen veelal geschrapt uit de beheerplannen waardoor er geen dekking meer is. Bij het coalitieakkoord is reeds 10 uur beschikbaar gesteld voor de ODR en deze uren voegen we toe aan deze formatie zodat we straks 1 accounthouder ODR/AVRI hebben. Deze structurele oplossing is gezien de risico's en belangen en de sturing op deze GR'en noodzakelijk. Het gaat om totaal 32 uur schaal 11 € 80.000 structureel (waarvan 10 uur eerder beschikbaar zijn gesteld).

Duurzaamheid: om de afspraken uit het coalitieakkoord over zon op dak, energiebesparing en isolatie te kunnen uitvoeren is formatie nodig. Ook de doorontwikkeling en evaluatie van het huidige beleid kost tijd. Hiervoor is een medewerker Duurzaamheid nodig voor 36 uur schaal 10 € 80.000 structureel.

Sociaal Domein

Het aantal Wmo aanvragen blijft stijgen. Dit is een ontwikkeling die de laatste jaren gaande is, maar door het ZBB-traject afgeremd zal worden. Om deze aanvragen ook daadwerkelijk te kunnen behandelen is extra capaciteit noodzakelijk (1 fte). Voor het onderdeel Jeugd wordt er meer inspanning verricht door het regionale besluit Gelderse Verbeteragenda. De regionale samenwerking betekent dat er beleidsmatig meer wordt samengewerkt hetgeen meer uren kost (0,44 fte).

Motie duurzaamheid	-115	-95	-95	-95
Om de aangenomen motie over duurzaamheid bij de kadernota 2023 uit te kunnen voeren zijn extra middelen nodig voor zon op daken (€ 50.000 structureel), plan isoleren, besparen en meer (€ 45.000 structureel) en energiearmoede (€ 20.000 incidenteel).				
ICT kosten n.a.v. GAP analyse	-380	-180	-180	-180
Dit zijn extra kosten naar aanleiding van de datadifstal voor uitbreiding systeembeheer, monitoring en voor ICT-beveiligingsmaatregelen. Dit is van belang om toekomstige beveiligingsrisico's te minimaliseren.				
Inhuur vastgoed	-290			
Vooruitlopend op het onderzoek naar het afstoten van het vastgoed is de formatie reeds verminderd. Om ervoor te zorgen dat wij het onderzoek goed kunnen afronden, het reguliere werk kunnen blijven doen en de uitvoering van het onderzoek straks kunnen oppakken is er budget nodig. Het vacaturebudget was als bezuiniging ZBB al ingeboekt.				
Diverse aanpassingen onder de € 100.000	-100	-100		
Totaal knelpunten	-2.533	-2.078	-857	-857
Totaal financiële ontwikkelingen	-2.050	-2.126	-682	-1.953

Structureel meerjarenperspectief

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet moet de raad erop toezien dat de begroting reëel en structureel in evenwicht is. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en de meerjarenraming volledig en realistisch zijn.

Het structureel meerjarenperspectief is ook het toetsingskader dat de provincie gebruikt. De begroting laat een positief beeld zien van 2023 t/m 2026.

Financieel meerjarenperspectief (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Resultaat Kadernota 2023	900	4.254	5.883	2.317
Mutaties begroting 2023	-2.050	-2.126	-682	-1.953
Geraamd saldo (meerjaren)begroting 2023-2026	-1.150	2.128	5.201	364
Correctie voor incidentele lasten	3.302	1.450	120	0
Correctie voor incidentele baten	-1.439	-520	-116	0
Structureel resultaat begroting 2023	713	3.058	5.205	364

gemeente
Buren

Begroting 2023 in één oogopslag

Inkomsten

14,6 Miljoen Woonlastenheffingen

OZB	€ 8.000.000
Rioolheffing	€ 3.200.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.400.000

0,6 Miljoen Andere heffingen en belastingen

Hondenbelasting	€ 144.000
Verblijfsbelasting	€ 353.000
Begraafplaatsrechten	€ 110.000

6,8 Miljoen Overige inkomsten zijn o.a.

- Grondexploitatie
- Eigen bijdrage Wmo
- Subsidies en overige uitkeringen
- Leges (o.a. huwelijk en paspoort)
- Overige belastingen

Eigen vermogen	€ 12.025.000

Risico's zijn o.a. het overvragen van de netcapaciteit, de stikstofontwikkelingen, het uitstellen van de Omgevingswet en de ICT en informatieveiligheid

Uitgaven: Wat gaan we doen?

Leeswijzer

Inleiding

In deze programmabegroting hebben we nadrukkelijk gekeken naar de informatiewaarde voor u als raad. In de financiële beschouwingen (onder kopje algemeen) leest u op hoofdlijnen een uitwerking van het financieel perspectief van de gemeente Buren. Hierin volgt u de ontwikkeling van het saldo en een toelichting van de belangrijkste financiële ontwikkelingen. Wilt u meer verdiepende informatie, dan kunt u doorklikken naar het programmaplan. Hier hebben we de resultaten uit het uitvoeringsplan van het college opgenomen onder het kopje "wat willen we en wat doen we". Onder het kopje "overig" leest u de overige doelen en maatregelen van de organisatie. U ziet hier alleen de nieuwe doelen voor 2023. De lopende zaken worden niet in de begroting opgenomen. Om de leesbaarheid verder te vergroten, hebben wij de verplichte indicatoren en de beleidskaders naar de bijlage verplaatst. U vindt ze onder het kopje "overzicht beleidsindicatoren" en "overzicht beleidskaders per programma".

Op deze wijze bieden wij u een hulpmiddel voor u als raad om de kaderstellende rol te kunnen voeren en te kunnen sturen op hoofdlijnen. De begroting hebben wij ingericht volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de wensen van de provincie Gelderland. De provincie stelt bijvoorbeeld dat de financiële begroting structureel in evenwicht moet zijn. Wij hebben nadrukkelijk gekeken naar de informatiewaarde voor u als raad. Samen met de auditcommissie willen wij hier in de komende periode nog verdere stappen in zetten.

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting is opgebouwd uit de verschillende programma's en de paragrafen. In de programma's presenteren wij ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen. De paragrafen richten zich op het beleid van relevante beheeraspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen en de lokale heffingen. De financiële begroting gaat in op de financiële positie van onze gemeente.

In de begroting worden financiële gegevens meestal in duizenden euro's weergegeven. Dit staat steeds aangegeven in de betreffende tabellen. Vanwege afronding (op duizendtallen) is er soms optisch sprake van een klein verschil van 1 of 2. Daar de meeste tabellen direct vanuit ons financiële systeem worden ingeladen is dat niet te voorkomen.

Strategische opgaven

In het coalitieakkoord gemeente Buren 2020-2022 'Daadkrachtig en kerngericht' hebt u de volgende zes strategische opgaven vastgesteld:

- Samen sterk in de regio
- Kerngericht werken
- Duurzaamheid
- Transformatie sociaal domein
- Dienstverlening
- Omgevingswet

Inzet van het nieuwe coalitieakkoord gemeente Buren 2022-2026 'Samen voor het Buren van morgen' is het evalueren van de zes bestaande strategische opgaven om vervolgens een voorstel te doen om nieuwe strategische opgave voor de komende bestuursperiode te benoemen. Dit evaluatieproces vindt in 2023 plaats en de uitwerking wordt verwerkt in de begroting van 2024. Voor het begrotingsjaar 2023 betekent dit dat alle strategische opgaven direct zijn verwerkt in de programmabegroting 2023.

Programma's

De opbouw van de programma's is in overleg met de auditcommissie gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Om de begroting korter en leesbaarder te maken is het overzicht met vastgestelde beleidskaders niet meer opgenomen bij elk programma, maar te vinden in een bijlage. Ook zijn per programma de hoofdstukken 'wat willen we' en 'wat doen we' samengevoegd. In plaats van doelstellingen, subdoelstellingen en activiteiten, wordt er vanaf nu slechts nog onderscheid gemaakt tussen doelen en acties. Wij denken dat deze aangepaste indeling u beter in staat stelt om uw kaderstellende en controlerende rol uit te voeren. De nummers van de doelen en acties corresponderen met de nummers van afspraken uit het coalitieakkoord.

Een belangrijk onderdeel in een begroting is de financiële informatie. Hier geven wij u inzicht in de ontwikkelingen. Op grond van de voorschriften (BBV) presenteren wij de financiële informatie ook op taakvelden. Indien van toepassing bieden wij u ook inzicht in de incidentele baten en lasten en de reserves. Volgend jaar presenteren wij hier ook het meerjareninvesteringsplan en de risico's.

Paragrafen

Het BBV schrijft voor dat in de paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd over relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende verplichte paragrafen:

- [Lokale heffingen](#)
  - In deze paragraaf geven wij de ontwikkelingen over ons belastinggebied weer. Per heffing geven wij aan wat het beleid is, de kostendekkendheid en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
- [Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#)
  - In deze paragraaf brengen wij onze risico's in beeld. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële gezondheid van onze gemeente. Het geeft aan in welke mate wij in staat zijn om financiële risico's op te vangen. Ook presenteren wij hier de verplichte financiële kengetallen.
- [Onderhoud kapitaalgoederen](#)
  - Deze paragraaf geeft inzicht in onze kapitaalgoederen. De kosten van het onderhoud van onze wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen vormen een substantieel deel van de begroting.
- [Financiering](#)
  - In de financieringsparagraaf bespreken wij de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury.
- [Bedrijfsvoering](#)
  - De bedrijfsvoering betreft de interne processen die wij uitvoeren om op programmaniveau de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen communicatie, informatieveiligheid, informatievoorziening en automatisering, inkoop en aanbesteding, huisvesting en facilitaire zaken, personeel en organisatie, planning, controle en financiën, griffie en rekenkamer.
- [Verbonden partijen](#)
  - Een gemeente werkt vaak samen met andere partijen om doelen te bereiken. Als deze samenwerking in een bestuurlijke en financiële vorm is, spreken we van een verbonden partij. In deze paragraaf lichten wij deze partijen, hun beleidsdoelstellingen, activiteiten, risico's en de gemeentelijke bijdragen nader toe.
- [Grondbeleid](#)
  - Het grondbeleid heeft een grote samenhang met de realisatie van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Het grondbeleid heeft een groot financieel effect gehad in het verleden, maar dat loopt af in de komende jaren.

Financiën

In dit hoofdstuk schetsen wij de autorisatie, kaders en uitgangspunten, financiële ontwikkelingen en het financieel meerjarenbeeld voor de komende jaren. Ook hebben wij hier de verplichte onderdelen als het overzicht van baten en lasten naar taakvelden, het overzicht van de overhead, het overzicht van incidentele baten en lasten, de balans en het EMU-saldo opgenomen.

Indicatoren

Vanuit de BBV zijn er verplichte indicatoren die wij moeten opnemen in onze begroting. Omdat deze weinig informatie geven en de data vaak gedateerd en incompleet is, hebben wij die opgenomen in de bijlage. Naast wettelijke verplichte indicatoren kunnen gemeenten ook eigen indicatoren vaststellen. In de begroting van 2022 is nadrukkelijk gekeken naar de informatieve waarde voor u als raad. Daarbij is een eerste stap gezet om (sub) doelstellingen meetbaar te maken aan de hand van maatschappelijke effecten en indicatoren. In nauw overleg met de auditcommissie willen we een set van nieuwe indicatoren gaan voorbereiden voor de begroting 2024. We gaan dit proces zorgvuldig doen, zodat we meerjarig u hierover kunnen rapporteren. U kunt van ons een plan van aanpak verwachten. Voor dit begrotingsjaar betekent dat er geen eigen indicatoren zijn opgenomen.

Programmaplan

1. Wonen, werk en recreatie

Omschrijving

Dit programma omvat de beleidsvelden wonen, bedrijvigheid, werkgelegenheid, recreatie en toerisme.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Het zijn van een aantrekkelijke levendige gemeente om in te wonen, werken en recreëren.

Ontwikkelingen

Wonen

De druk op de woningmarkt is groot waardoor het voor woningzoekenden lastig is een passende woning te vinden. In het coalitieakkoord staat dat we versneld betaalbare koop en (sociale) huurwoningen in alle kernen willen bouwen. Daarbij willen we ruimte bieden voor bijzondere woonvormen. In de omgevingsvisie namen we die uitgangspunten op. We sluiten daarbij aan op het gemeentelijke woningprogramma en de regionale woonagenda. We hebben een kwartiermaker woningbouw aangenomen om bestaande en nieuwe plannen aan te jagen. Zo zorgen we voor een continue bouwstroom. We hebben afspraken gemaakt met de regio en de provincie voor de nationale woon- en bouwagenda. Met de corporaties Thius en KleurrijkWonen bespreken we op welke manier we er samen voor kunnen zorgen dat er voldoende sociale huurwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd kunnen worden.

Economie, ondernemersklimaat en bedrijfsleven

We blijven ons in de volle breedte inzetten voor een goed ondernemersklimaat en vitaal bedrijfsleven. Als uitgangspunt kiezen we voor de uitvoering van de nota economie, het regionaal economisch ambitiedocument en de visie recreatie toerisme. Hiervoor stellen we jaarlijks een accountplan economie op. De visie recreatie en toerisme is in september ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Daarin wordt de balans gezocht tussen de groei van toerisme en het draagvlak en effect op de omgeving. Het coalitie-akkoord benoemt ook dat we het mooie Burense (agrarische en landelijke) landschap en de mooie cultuur in onze gemeente graag behouden en open stellen voor inwoners en bezoekers. Als uitwerking van de visie recreatie en toerisme worden drie gebiedsprogramma's recreatie uitgewerkt voor Stad Buren, Eiland van Maurik en de recreatieplassen en het buitengebied. Dit gebeurt in het kader van de nieuwe Omgevingswet.

Wat willen we & wat doen we?

Uitvoeringsplan

Wat willen we?	Wat doen we?
4.1 In de komende vier jaar zijn er minimaal 600 wooneenheden gerealiseerd of in realisatie.	4.1.1 We jagen plannen aan die passen binnen ons Woonprogramma en bij de ambtelijke capaciteit om hiermee een continue bouwstroom te realiseren. 4.1.2 We maken nieuwe afspraken met de regio en de provincie in het kader van de Nationale Woon- en Bouwagenda.
4.2 Eind 2022 legden we een nieuwe visie op recreatie en toerisme voor.	4.2.1 We komen tot een uitvoeringsplan dat door het college wordt vastgesteld.
4.9 We passen onze verordening winkeltijden Buren aan. Hierbij geven we ruimte voor maatwerk per kern. We respecteren ook de kerkgang, door de openingstijden op zon- en feestdagen te beperken.	4.9.1 We actualiseren onze winkeltijdenverordening en bieden deze aan de gemeenteraad aan.

Overig

Wat willen we?	Wat doen we?
A. Doelen en ambities uit de omgevingsvisie concretiseren in beleid en projecten.	A.1 Uitvoeringsprogramma's opstellen.
B. Regels voor de fysieke leefomgeving overzichtelijker maken en vereenvoudigen door de regels uit alle bestemmingsplannen en verordeningen te bundelen in één omgevingsplan.	B.1 Omgevingsplan opstellen (pilot is afgerond). Hiervoor is een routekaart opgesteld. De benodigde middelen zijn in de begroting opgenomen.

Verbonden partijen

- [BV Recreatiemaatschappij Uit@waarde](#)

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat kost het?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.520	939	819	109	67	67
3.4 Economische promotie	305	292	353	360	367	367
8.1 Ruimtelijke Ordening	224	200	125	125	125	125
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven)	144	191	40	110		
8.3 Wonen en bouwen	2.121	1.195	1.185	1.185	1.185	1.185
Totaal baten	5.314	2.817	2.522	1.889	1.744	1.744
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	102	202	166	166	166	166
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.520	960	829	153	14	14
3.4 Economische promotie	112	195	139	139	139	139
8.1 Ruimtelijke Ordening	1.449	1.430	1.352	1.352	1.152	1.052
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven)	66	233	80	61	37	37
8.3 Wonen en bouwen	3.086	3.275	3.039	2.889	2.889	2.889
Totaal lasten	7.335	6.295	5.605	4.760	4.397	4.297
Totaal saldo	-2.020	-3.479	-3.082	-2.871	-2.654	-2.554

De reservemutaties zijn opgenomen in de financiële begroting in het overzicht 'baten en lasten'

Mutaties na kadernota

Toelichting financiële ontwikkelingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A. Financieel technisch	177	148	169	210
B. Wettelijk / noodzakelijk				
Visie recreatie en toerisme	30	30	30	30
In de visie recreatie en toerisme is budget opgenomen om als cofinanciering in te zetten bij ingrepen in de openbare ruimte.				
C. Knelpunten				
Personele knelpunten	28	28	28	28
Een deel van de kosten voor de accounthouder Avri/ODR wordt toegerekend aan programma 1.				

2. Fysieke leefomgeving

Omschrijving

Dit programma omvat de beleidsontwikkeling, inrichting en ontwerp, beheer, onderhoud en exploitatie van onze openbare ruimte, zoals verkeer, milieu, duurzaamheid en afval.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Een schone, hele, veilige en toekomstbestendige leefomgeving, waar het prettig leven is.

Ontwikkelingen

Buren heeft een maatschappelijke opgave om de fysieke leefomgeving te verduurzamen en de CO₂-uitstoot te verminderen. Daarvoor is in de afgelopen jaren de visie op duurzaamheid ontwikkeld. De komende jaren staan in het teken van uitvoering, doorontwikkeling, inbedding en actualisatie. Bij de uitvoering gaat het om de concrete realisatie van de uitvoeringsplannen en projecten opwek, warmte en klimaatadaptatie. Voor circulaire economie staat eerst nog de visieontwikkeling centraal. In deze begroting is een aantal beleidsinitiatieven opgenomen gericht op:

- zon op dak;
- isoleren en besparen; en
- aanpak energie armoede.

Verder zijn in deze begroting verschillende beleidsinitiatieven terug te vinden als het gaat om een pilot versteende omgeving en een energie-loket voor ondernemers. Deze initiatieven geven uitvoering aan de benoemde speerpunten van het coalitieakkoord en de aangenomen motie snelheid aanbrengen in kleinschalige duurzaamheidsideeën.

In 2022 is het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) door de raad vastgesteld. In 2023 werken we aan een structurele oplossing voor het verkeersknelpunt Vogelesangseweg in Lienden. Daarnaast gaan we in overleg met de provincie als wegbeheerder voor een structurele oplossing voor de Culemborgseweg in Asch.

Wat willen we & wat doen we

Uitvoeringsplan

Wat willen we?	Wat doen we?
4.3 We werken in de eerste helft van deze bestuursperiode de uitvoeringsplannen warmte en klimaatadaptatie uit.	Uitvoeringsplan warmte: 4.3.1 We starten met inwonersparticipatie van twee nieuwe kernen voor de warmtetransitie. 4.3.2 We ontwikkelen voor het buitengebied een plan van aanpak voor de warmtetransitie en intensiveren voorlichting en advies voor energiebesparing. 4.3.3 We pakken de eerste projecten uit het Uitvoeringsplan klimaatadaptatie Buren op. Uitvoeringsplan klimaatadaptatie: 4.3.4 Om wateroverlast te voorkomen, zoeken wij naar een structurele oplossing voor in Lienden. 4.3.5 We werken een pilot uit voor de bebouwde omgeving in Buren met veel 'steenstress' en betrekken daarbij de woningcorporaties.

4.4 We investeren in duurzame energie, vooral via zonnepanelen en innovatieve projecten. We leveren bij een komend RES-bod geen extra landbouwgrond in.	4.4.1 We stellen een verkenning 'zon op dak' op. 4.4.2 We voeren duurzame initiatieven versneld uit. 4.4.3 We staan open voor en stimuleren lokale initiatieven voor kleine en innovatieve ontwikkelingen van onze inwoners en bedrijven.
4.5 Voor het aardgasvrij maken van gebouwen stellen we plannen op per kern en één voor het buitengebied.	4.5.1 We leggen een plan van aanpak 'aardgasvrij' voor de kernen en het buitengebied voor aan de gemeenteraad.
4.6 Wij stimuleren woonisolatie, energiebesparing en innovaties zoals lokale energieopslag. We informeren inwoners over bestaande mogelijkheden en subsidies.	4.6.1 De gemeenteraad stelt het plan 'bespaar, isoleer en meer' vast. 4.6.2 We maken een plan van aanpak voor intensivering voorlichting en advies voor energiebesparing.
4.7 In de periode 2022-2024 concretiseren we de warmtevisie.	4.7.1 We maken een plan van aanpak voor de warmtetransitie in het buitengebied.
4.8 We leveren een startnotitie circulaire economie op.	4.8.1 Aan de hand van een opiniërende bijeenkomst met de gemeenteraad stellen we een startnotitie over circulaire economie op. Op basis van onder meer financiële en personele haalbaarheid worden de vervolgstappen bepaald.
4.11 Voor het verkeersknelpunt Vogelenzangseweg komen we met een structurele oplossing. We gaan in overleg met de provincie als wegbeheerder voor een structurele oplossing voor de Culemborgseweg in Asch.	4.11.1 We doen een nader onderzoek naar de verbetering van de fietsvoorzieningen aan de Vogelenzangseweg in Lienden (binnen de bebouwde kom). 4.11.2 We leggen een verbetervoorstel aan de gemeenteraad voor inclusief financieel kader.
4.15 We onderzoeken uiterlijk 2023 welke efficiency maatregelen mogelijk zijn ten aanzien van de Avri.	4.15.1 We onderzoeken of we met de dienstverleningsovereenkomst van de Avri nog kosten kunnen besparen en zaken in eigen beheer van de inwoners kunnen brengen.

Verbonden partijen

[- Avri](#)

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat kost het?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	151	160	248	128	128	128
2.2 Parkeren		1	1	1	1	1
2.5 Openbaar vervoer	16	16	16	16	16	16
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	67	170	25	25	25	25
7.2 Riolering	3.101	3.175	3.155	3.244	3.245	3.245
7.3 Afval	3.169	3.152	3.399	3.399	3.399	3.399
7.4 Milieu(beheer)	50	5	5	5	5	5
7.5 Begraafplaatsen	510	416	416	416	411	411
Totaal baten	7.064	7.095	7.265	7.234	7.230	7.230
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	4.630	4.705	5.127	5.187	5.227	5.269
2.2 Parkeren	22	25	5	5	5	5
2.5 Openbaar vervoer	9	10	2	2	2	2
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	1.890	2.321	2.139	2.139	2.139	2.139
7.2 Riolering	2.765	2.828	2.897	2.984	2.848	2.703
7.3 Afval	2.579	2.718	2.873	2.873	2.873	2.873
7.4 Milieu(beheer)	387	743	904	884	884	884
7.5 Begraafplaatsen	473	475	527	500	500	496
Totaal lasten	12.755	13.825	14.474	14.574	14.478	14.371
Totaal saldo	-5.692	-6.729	-7.208	-7.340	-7.249	-7.142

De reservemutaties zijn opgenomen in de financiële begroting in het overzicht 'baten en lasten'

Mutaties na kadernota

Toelichting financiële ontwikkelingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A. Financieel technisch	-236	-239	-239	-115
B. Wettelijk / noodzakelijk				
GVVP Gemeentelijke verkeer- en vervoerplan		32	49	68
Het gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP) bestaat uit de Mobiliteitsvisie 2022-2032 en het uitvoeringsprogramma GVVP. De speerpunten verkeersveiligheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en fietsnetwerk staan hierin centraal. In het uitvoeringsprogramma zijn maatregelen opgenomen gericht op het zoveel mogelijk beperken en waar mogelijk oplossen van (toekomstige) verkeersproblemen. De maatregelen kosten geld en leiden tot kapitaallasten.				
Zwerfafval	32			
De bijdrage aan opruimers van zwerfafval staat onder druk. Hiervoor werd altijd de subsidie gebruikt van het Afvalfonds (€ 31.500). De subsidie komt te vervallen en daarmee zou ook de bijdrage aan opruimers (buurtjutters) komen te vervallen. Dat is niet wenselijk. Het college stelt voor om in afwachting van een structurele financiële oplossing door het Rijk voor 2023 incidenteel budget beschikbaar te stellen.				
C. Knelpunten				
Motie duurzaamheid	115	95	95	95
Om de aangenomen motie over duurzaamheid bij de kadernota 2023 uit te kunnen voeren zijn extra middelen nodig voor zon op daken (€ 50.000 structureel), plan isoleren, besparen en meer (€ 45.000 structureel) en energiearmoede (€ 20.000 incidenteel).				
Personele knelpunten	108	108	108	108
Om de afspraken uit het coalitieakkoord over zon op dak, energiebesparing en isolatie te kunnen uitvoeren is formatie nodig. Ook de doorontwikkeling en evaluatie van het huidige beleid kost tijd. Hiervoor is een medewerker Duurzaamheid nodig voor 36 uur schaal 10 (€ 80.000) structureel. Daarnaast wordt een deel van de kosten van de accounthouder ODR/AVRI aan dit programma toegerekend.				

3. Sociaal domein

Omschrijving

Het sociaal domein stimuleert dat inwoners meedoen. Daartoe dragen we bij aan een zinvolle dagbesteding, een gezonde leefstijl en een sterk netwerk van inwoners. Dit vergroot namelijk het vermogen van inwoners om zelf problemen op te lossen en minder een beroep te doen op de overheid. We geven in dat kader uitvoering aan de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Inwoners krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben, tegen aanvaardbare kosten.

Ontwikkelingen

We zien een grote ondersteuningsbehoefte bij inwoners, terwijl er ook sprake is van schaarste in het budget. Daardoor kijken we zoveel mogelijk naar kostenbesparing, waar dat kan. We verwijzen meer door naar voorliggende voorzieningen en zorgen voor voldoende aanbod. Ook werken we samen met het onderwijs en huisartsen om problemen vroegtijdig te signaleren. We vergroten ons inzicht met een nieuw dashboard. Daarnaast maken we de regels strenger.

Wat willen we & wat doen we?

Uitvoeringsplan

Wat willen we?	Wat doen we?
5.2 Preventie blijft het uitgangspunt binnen het sociaal domein. We gaan door op de ingeslagen 'preventieve weg' en blijven de gemeenteraad actief informeren over het resultaat van onze preventieaanpak.	5.2.1 We monitoren en informeren over de resultaten die onze preventieaanpak en de transformatie sociaal domein opleveren. 5.2.2 We voorzien jaarlijks in een preventieplan, waarmee we verantwoorden welke preventieve activiteiten gefinancierd worden vanuit het preventiebudget.
5.3 Het tegengaan van (energie)armoede en schulden zien we als vorm van preventie. Daarom brengen we de mogelijkheden in kaart die onze inwoners hebben om (energie)armoede en schulden te voorkomen. We communiceren daar actief over.	5.3.1 We stellen een 'sociale kaart' op van activiteiten en interventies die als doel hebben het tegengaan van (energie-)armoede en schulden. Hierbij betrekken we ook de mogelijkheden van schuldhulpverlening. 5.3.2 We communiceren over de sociale kaart en brengen de kaart actief onder de aandacht van onze inwoners.
5.9. We onderzoeken in deze bestuursperiode of er extra maatregelen nodig zijn om eenzaamheid tegen te gaan en onze inwoners weerbaarder te maken.	5.9.2 We gaan uitzoeken of nader onderzoek dan wel (nieuwe) maatregelen nodig zijn aangaande de weerbaarheid en eenzaamheid van inwoners.

Overig

Wat willen we?	Wat doen we?
A. We realiseren kostenbesparing op Wmo en Jeugdhulp. Daartoe maken we de regels strenger.	A.1 We stellen een nieuwe verordening en nieuwe beleidsregels op.
B. We realiseren kostenbesparing op Wmo en Jeugdhulp. We gaan voorliggende ondersteuning daartoe vanuit het sociaal team organiseren.	B.1 We organiseren maatschappelijk werk en groepstrainingen vanuit het sociaal team.
C. We realiseren kostenbesparing op Wmo en Jeugdhulp. We verbeteren daartoe het preventieve aanbod van maatschappelijke partners.	C.1 We ontwikkelen pilots die erop gericht zijn het gebruik te bevorderen van preventieve of voorliggende activiteiten als alternatief voor gecontracteerde zorg. Die pilots komen zowel lokaal als regionaal tot stand.
D. We realiseren kostenbesparing op Wmo en Jeugdhulp. We verbeteren daartoe dat het sociaal team vaker doorverwijst naar preventief en voorliggend aanbod	D.1 We brengen het aantal doorverwijzingen vanuit de sociale toegang in beeld. D.2 We komen met maatregelen die bevorderen dat er meer gebruik wordt gemaakt van preventief en voorliggend aanbod.
E. We realiseren kostenbesparing op Wmo en Jeugdhulp. We werken daartoe met een nieuw dashboard.	E.1 We werken met een nieuw dashboard dat inzicht geeft in kostenontwikkeling. We gaan het dashboard doorontwikkelen en zorgen voor aansluiting op dashboards van andere gemeenten.
F. We realiseren kostenbesparing op Wmo en Jeugdhulp. We versterken daarom de samenwerking met het onderwijs en brengen verantwoordelijkheden in beeld.	F.1 We realiseren schoolmaatschappelijk werk met als doel de verantwoordelijkheden van onderwijs en gemeente rondom leerlingen met ontwikkel- en opgroei problemen beter af te stemmen. Daartoe organiseren we een pilot.
G. We realiseren kostenbesparing op Wmo en Jeugdhulp. We nemen daartoe maatregelen die gericht zijn op bso plus en kinderopvang.	G.1 We organiseren maatregelen die erop gericht zijn dat ouders met specialistische kinderopvang een eigen bijdrage betalen. Daartoe organiseren we pilots.

Verbonden partijen

- [GGD Gelderland-Zuid](#)

- [Werkzaam](#)

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat kost het?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	35	167	6.755	2.375	185	185
6.2 Wijkteams						
6.3 Inkomensregelingen	4.859	4.576	4.176	4.176	4.176	4.176
6.4 Begeleide participatie						
6.5 Arbeidsparticipatie						
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3	15	15	15	15	15
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	203	295	295	295	295	295
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-						
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	15					
6.82 Geëscaleerde zorg 18-						
7.1 Volksgezondheid	30	36	20			
Totaal baten	5.145	5.089	11.261	6.861	4.671	4.671
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.949	2.618	8.953	4.357	2.040	2.040
6.2 Wijkteams	555	557	520	468	442	442
6.3 Inkomensregelingen	5.410	4.750	5.101	5.101	5.101	5.101
6.4 Begeleide participatie	2.109	2.122	1.994	1.953	1.878	1.878
6.5 Arbeidsparticipatie	342	449	445	445	445	445
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.154	1.139	1.243	1.174	1.094	1.094
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.761	3.509	3.508	3.362	3.305	3.305
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	8.131	8.898	8.850	7.999	7.794	7.794
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	407	510	502	502	502	502
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	509	552	565	565	565	565
7.1 Volksgezondheid	1.254	1.396	1.358	1.338	1.338	1.338
Totaal lasten	25.581	26.500	33.039	27.264	24.504	24.504
Totaal saldo	-20.436	-21.410	-21.777	-20.403	-19.833	-19.833

De reservemutaties zijn opgenomen in de financiële begroting in het overzicht 'baten en lasten'

Mutaties na kadernota

Toelichting financiële ontwikkelingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A. Financieel technisch	209	165	204	204
B. Wettelijk / noodzakelijk				
Lagere BUIG uitkering	-400	-400	-400	-400
Het rijk heeft deze uitkering naar beneden bijgesteld omdat het aantal uitkeringsgerechtigden in Buren lager is dan het gemiddelde in Nederland.				
C. Knelpunten				
Personele knelpunten	144	106		
Het aantal Wmo aanvragen blijft stijgen. Dit is een ontwikkeling die de laatste jaren gaande is, maar door het ZBB-traject afgeremd zal worden. Om deze aanvragen ook daadwerkelijk te kunnen behandelen is extra capaciteit noodzakelijk (1 fte). Voor het onderdeel Jeugd wordt er meer inspanning verricht door het regionale besluit Gelderse Verbeteragenda. De regionale samenwerking betekent dat er beleidsmatig meer wordt samengewerkt hetgeen meer uren kost (0,44 fte).				
Vertraging / niet te realiseren ZBB	300	300		
Bij het besluit rondom ZBB is in november 2021 besloten om de post uitkeringen voor de jaren 2022, 2023 en 2024 met € 300.000 te verlagen. Naar aanleiding van dit besluit is de begroting voor 2022 en verder aangepast. Echter in deze overzichten van ZBB is deze post ook nog als te realiseren maatregel ingeboekt waardoor deze post tweemaal is opgevoerd.				

4. Sport, cultuur en onderwijs

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, het accommodatiebeleid, leesstimulering en onderwijs.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

We willen een gemeente zijn waar inwoners voldoende mogelijkheden hebben om:

- onderwijs te volgen;
- te sporten en te bewegen; en
- culturele activiteiten bij te wonen.

Ontwikkelingen

We willen preventie en een gezonde leefstijl stimuleren. Daarom stellen we het integraal sport- en gezondheidsbeleid op. Ook komen we met een startnotitie voor het kunst- en cultuurbeleid en een visie op dierenwelzijn. Tenslotte stellen we accommodatiebeleid op en realiseren we een startnotitie vrijwilligerswerk.

Wat willen we & wat doen we?

Uitvoeringsplan

Wat willen we?	Wat doen we?
4.13 In 2023 leggen we dierenwelzijn vast in een visie.	4.13.1 We formuleren een visie over dierenwelzijn en leggen deze aan de gemeenteraad voor.
5.5 In 2022 stellen we een integraal sport- en gezondheidsbeleid op.	We formuleren een integraal sport- en gezondheidsbeleid en leggen dat aan de gemeenteraad voor. Hierin nemen we ook speelruimte voor kinderen en de beweegtuinen voor andere mee. We komen tot een uitvoeringsplan dat door het college wordt vastgesteld.
5.6 In 2023 actualiseren we het speeltuinenbeleid, met aandacht voor beweegtuinen voor alle leeftijden.	5.5.1. We actualiseren het speeltuinenbeleid als onderdeel van het integraal sport- en gezondheidsbeleid en leggen dat aan de gemeenteraad voor.
5.7 In 2022 hebben wij een accommodatiebeleid.	5.7.1 We komen tot een uitvoeringsplan dat door het college wordt vastgesteld.
5.8 We stellen een portefeuillehouder vrijwilligerswerk aan en leggen in 2023 een startnotitie vrijwilligerswerk aan de gemeenteraad voor.	5.8.1 Aan de hand van een opiniërende bijeenkomst met de gemeenteraad stellen we een startnotitie over vrijwilligerswerk op. Op basis van onder meer financiële en personele haalbaarheid worden de vervolgstappen bepaald.
5.9 In 2023 wordt een startnotitie kunst en cultuur aan de gemeenteraad voorgelegd.	5.9.1 Aan de hand van een opiniërende bijeenkomst met de gemeenteraad stellen we een startnotitie over kunst en cultuur op. Op basis van onder meer financiële en personele haalbaarheid worden de vervolgstappen bepaald.

Verbonden partijen

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat kost het?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	951	269	151	151	151	151
4.2 Onderwijshuisvesting	121	245	53	53	53	53
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	568	906	647	570	570	570
5.1 Sportbeleid en activering	85	83				
5.2 Sportaccommodaties	1	1	118	132	143	160
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	5	17				
5.4 Musea	1	2	2	2	2	2
5.5 Cultureel erfgoed	77	84	84	84	84	84
5.6 Media	15	8	8	8	8	8
Totaal baten	1.824	1.615	1.063	1.000	1.011	1.028
Lasten						
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	960	763	434	279	279	279
4.2 Onderwijshuisvesting	997	1.177	1.057	1.139	1.137	1.311
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.437	1.845	1.571	1.475	1.475	1.475
5.1 Sportbeleid en activering	94	87	3	3	3	3
5.2 Sportaccommodaties	572	355	496	498	501	505
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	40	28	12	12	12	12
5.4 Musea	19	20	33	25	25	25
5.5 Cultureel erfgoed	260	279	231	163	163	163
5.6 Media	266	325	350	350	350	350
Totaal lasten	4.645	4.879	4.187	3.944	3.945	4.123
Totaal saldo	-2.820	-3.264	-3.125	-2.944	-2.933	-3.095

De reservemutaties zijn opgenomen in de financiële begroting in het overzicht 'baten en lasten'

Mutaties na kadernota

Toelichting financiële ontwikkelingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A. Financieel technisch	-31	-100	-104	-265

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Omschrijving

Het programma omvat de dienstverlening aan inwoners, de bestuurskracht, het functioneren van de organisatie en integrale veiligheid en crisisbeheersing.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

- Voldoende waardering van onze inwoners, bedrijven en instellingen voor de kwaliteit van onze dienstverlening.
- Voldoende waardering van onze inwoners, bedrijven en instellingen voor ons bestuur en voor de kwalitatief goede besluitvorming.
- Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is en waarin mensen zich ook veilig voelen.

Ontwikkelingen

In de nieuwe collegeperiode werken we aan de verdere uitwerking en concretisering van de toekomstoriëntatie. Dat doen we samen met de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. We maken een plan voor de komende jaren. Met als doel om onze bestuurskracht te versterken.

We gaan onderzoeken op welke wijze we nog meer gericht regionaal kunnen samenwerken, met behoud van onze zelfstandigheid.

We werken hard aan het waarmaken van de ambities uit de visie op dienstverlening. Daarnaast borduren we voort op het concept van kerngericht werken. We willen onze inwoners actief betrekken bij de leefomgeving. We luisteren naar de inbreng van inwoners en willen hun participatiemogelijkheden versterken.

Wat willen we & wat doen we?

Uitvoeringsplan

Wat willen we?	Wat doen we?
1.2 We evalueren de strategische opgaven en werken deze waar nodig bij.	1.2.1 We formuleren – als dat uit de evaluatie blijkt – een raadsvoorstel met nieuwe strategische opgaven voor de bestuursperiode 2022-2026.
2.1. We maken een uitvoeringsplan waarmee we het toekomstprofiel van onze gemeente de komende jaren verder uitwerken en leidend laten zijn in onze beleidsvorming.	2.1.1 Om het toekomstprofiel concreet te maken stellen we een uitvoeringsplan op gericht op de politiek-bestuurlijke uitwerking en een plan gericht op de organisatie.
2.2. We onderzoeken hoe we in de regio beter kunnen samenwerken met gemeenten en organisaties. Behoud van onze zelfstandigheid is daarbij het uitgangspunt.	2.2.1 We onderzoeken op welke maatschappelijke thema's we kunnen samenwerken met andere organisaties in de regio. Denk daarbij bijvoorbeeld aan duurzaamheid, wonen en omgevingswet. 2.2.2 Afhankelijk van de uitkomsten stellen we een vervolgonderzoek op naar de organisatievorm van samenwerking om de kwetsbaarheid van de organisatie te voorkomen. 2.2.3 We gaan het opdrachtgeverschap richting regionale samenwerkingspartners, zoals gemeenschappelijke regelingen, verder versterken. Hierbij haken we aan bij de gesprekken genoemd onder afspraak 2.4.

2.4 We gaan met onze regiogemeenten in gesprek om ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen een sterkere ambtelijke adviesfunctie in te richten. We leggen dit vast in een nieuwe nota verbonden partijen.	2.4.1 We evalueren de samenwerking met de gemeenschappelijke regelingen en het bestaande beleidskader.
3.1 In 2022 en 2023 gaan we verder met de uitvoering van de huidige visie en uitvoeringsplan kerngericht werk. Uitgangspunt is om dit beleid, na evaluatie, door te ontwikkelen tot 'kerngericht werken 2.0'.	3.1.1 We evalueren het huidige beleid ten aanzien van kerngericht werken. 3.1.2 We formuleren een nieuw beleidsplan 'kerngericht werken 2.0' en leggen dat ter vaststelling aan de gemeenteraad voor.
3.2 We stimuleren initiatieven van inwoners en we verhogen daartoe vanaf 2023 het leefbaarheidsbudget structureel met € 20.000.	3.2.1 We evalueren de huidige beleidskaders en selectiecriteria en passen die indien nodig aan op kwaliteit en integriteit. 3.2.2 De beoordeling van de leefbaarheidsinitiatieven vindt integraal plaats, door een brede afvaardiging van in elk geval wethouder, kernregisseur, inwoners en betrokken beleidsmedewerker(s). Het indienen en beoordelen van initiatieven maken we laagdrempelig via digitale burgerparticipatie.
3.4 In de eerste helft van deze bestuursperiode leggen we een startnotitie voor aan de raad over participatie, met daarin spelregels rondom burger – en overheidsparticipatie.	3.4.1 Aan de hand van een opiniërende bijeenkomst met de gemeenteraad stellen we een startnotitie op over burger- en overheidsparticipatie en onze visie op participatie. Op basis hiervan worden de vervolgstappen bepaald. 3.4.2 We stellen een participatieverordening op.
3.5 Wij vinden de mening van inwoners belangrijk. We gaan werken met een burgerpeilingstool om snel in contact te komen met inwoners en wij peilen hun mening over verschillende onderwerpen.	3.5.1 We onderzoeken welke burgerpeilingstool het meest bij onze behoeften aansluit en maken met de aanbieder afspraken over het gebruik ervan.
3.8 Eind 2024 hebben alle kernen een kernagenda. Hiervoor stellen wij in 2023 incidenteel € 5.000 per kern beschikbaar (totaal: € 75.000).	3.8.1 Samen met de inwoners en maatschappelijke organisaties starten we per kern een traject dat moet leiden tot een kernagenda per afzonderlijke kern. Om dit proces goed te doorlopen wordt er incidenteel € 5.000 per kern beschikbaar gesteld. 3.8.2 We gaan het kerngericht werken verdiepen en verstevigen door het werken met een kernagenda. Samen met het leefbaarheidsbudget en de kernregisseurs, is dit een belangrijke basis voor het kerngericht werken.
4.14 We breiden het aantal gemeentelijke boa's uit tot minimaal twee fte.	4.14.1 We breiden de formatie van de gemeentelijke boa's uit.

Verbonden partijen

[- Regio Rivierenland](#)

[- Regionaal Archief Rivierenland](#)

[- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid](#)

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat kost het?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
0.1 Bestuur	121	92	92	92	92	92
0.2 Burgerzaken	327	288	259	463	510	619
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	27	20	20	20	20	20
1.2 Openbare orde en veiligheid	87	28	28	28	28	28
Totaal baten	562	428	399	603	650	759
Lasten						
0.1 Bestuur	1.509	1.745	1.750	1.760	1.770	1.770
0.2 Burgerzaken	707	646	578	675	705	815
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	2.196	2.302	2.324	2.324	2.324	2.324
1.2 Openbare orde en veiligheid	461	428	565	565	565	565
Totaal lasten	4.873	5.121	5.217	5.324	5.364	5.474
Totaal saldo	-4.310	-4.692	-4.817	-4.720	-4.713	-4.713

De reservemutaties zijn opgenomen in de financiële begroting in het overzicht 'baten en lasten'

Mutaties na kadernota

Toelichting financiële ontwikkelingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A. Financieel technisch	-46	-79	-73	-73

6. Bedrijfsvoering (inclusief algemene dekkingsmiddelen)

Omschrijving

Dit programma omvat de bedrijfsvoering, hieronder verstaan we alle activiteiten die ondersteunend zijn aan het bestuur en de organisatie. Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die niet op voorhand verbonden zijn aan bepaalde programma's. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om algemene belastingen en de algemene uitkering (de belangrijkste uitkeringen van het Rijk).

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

- Onze organisatie is een volwaardige partner van ons bestuur;
- Het zijn van een financieel solide gemeente met een structureel sluitende meerjarenbegroting.

Ontwikkelingen

Bedrijfsvoering blijft in ontwikkeling. We werken aan een continue verbetering ervan, waarbij we ons bewust zijn van onder andere de kwetsbaarheid op het gebied van ICT en de personele bezetting. We investeren in informatievoorziening, informatieveiligheid en bewustzijn om de risico's te verminderen. We verbeteren in stappen de (digitale) dienstverlening naar inwoners en partners. We voeren een gezond financieel beleid waarbij we streven naar een structureel sluitende meerjarenbegroting. Ook zoeken we in 2023 een (externe) subsidioloog.

Wat willen we & wat doen we?

Uitvoeringsplan

Wat willen we?	Wat doen we?
1.8 Stapsgewijs gaan we onze systemen aansluiten op track & trace, waarmee inwoners en partners gemakkelijker hun aanvragen kunnen indienen en volgen, te starten met het sociaal domein. Eind 2025 bieden we dit aan voor minimaal 80% van onze processen.	1.8.1 We stellen een plan van aanpak op voor de implementatie van track & trace, met daarin een inventarisatie van de huidige stand van zaken van onze processen.
1.9 In 2024 maken we een nieuw informatie- en automatiseringsplan.	1.9.2 We evalueren het huidige informatie- en automatiseringsplan.
6.1. We voeren een gezond financieel beleid. Daarbij sturen we acties om de doelstellingen uit het ZBB-traject (Zero Bases Budgeting) te realiseren	6.1.1 We sturen op een realistische begroting die structureel en meerjarig in evenwicht is.
	6.1.2 In de financiële P&C cyclus informeren we de gemeenteraad over de voortgang van de realisatie van de doelstellingen uit het ZBB traject.
6.2 We gaan een samenwerking aan met een derde partij om extra subsidie te verwerven.	6.2.1 We formuleren een opdracht voor het aanstellen van een (externe) subsidieadviseur ('subsidioloog').

Verbonden partijen

- [BV Logistics Valley Rivierenland](#)
- [NV Bank Nederlandse Gemeenten](#)
- [NV Vitens](#)

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat kost het?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
0.4 Overhead	1.205	1.049	1.232	1.282	1.282	1.282
0.5 Treasury	59	60	60	60	60	60
0.61 OZB Woningen	5.385	5.312	5.654	5.767	5.882	5.882
0.62 OZB niet-woningen	2.212	2.148	2.233	2.278	2.323	2.323
0.64 Belastingen overig	1.529	164	144	124	104	104
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	37.595	38.994	43.113	44.310	45.508	40.697
0.8 Overige baten en lasten	484					
Totaal baten	48.469	47.727	52.436	53.821	55.159	50.348
Lasten						
0.4 Overhead	10.364	10.479	12.887	12.453	11.587	11.562
0.5 Treasury	-5	-8	-62	-67	-59	-63
0.61 OZB Woningen	431	316	441	441	441	441
0.62 OZB niet-woningen	79	74	112	112	112	112
0.64 Belastingen overig	124	114	158	157	154	154
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	-10	198	180	291	219	217
0.8 Overige baten en lasten	-5	34	463	389	372	372
Totaal lasten	10.978	11.207	14.179	13.776	12.826	12.795
Totaal saldo	37.491	36.521	38.258	40.045	42.334	37.554

De reservemutaties zijn opgenomen in de financiële begroting in het overzicht 'baten en lasten'

Mutaties na kadernota

Toelichting financiële ontwikkelingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A. Financieel technisch	71	-456	-491	-549
B. Wettelijk / noodzakelijk				
Algemene uitkering: stelpost accres	800	966	1166	
In de meicirculaire was sprake van een forse groei van het gemeentefonds. Voorzichtigheidshalve besloten we om slechts 80% van de groei te ramen in de kadernota. Inmiddels garandeert het Rijk deze groei tot en met 2025. Daarom verhogen we de raming van de algemene uitkering naar 100%.				
C. Knelpunten				
ICT kosten n.a.v. GAP analyse	380	180	180	180
Dit zijn extra kosten naar aanleiding van de datadifstal voor uitbreiding systeembeheer, monitoring en over ICT-beveiligingsmaatregelen. Dit is van belang om toekomstige beveiligingsrisico's te minimaliseren.				
Personele knelpunten	1.068	1.162	447	447
Staf De gemeente Buren heeft een ambitieuze toekomstvisie. Om die doelen te bereiken die daarin beschreven staan heeft de gemeente Buren goede en gekwalificeerde medewerkers nodig. Het is dus belangrijk dat wij aantrekkelijk werkgever zijn waar goede medewerkers een aantal jaren blijven, waarbij ze de mogelijkheid krijgen om te ontwikkelen maar ze ook graag willen blijven werken omdat de sfeer goed is en het er leuk is. De arbeidsmarkt is zeer krap en we vissen allemaal in dezelfde vijver. Naast het werven van nieuwe medewerkers willen wij onze medewerkers behouden en te binden en boeien. Dat doen we met goede arbeidsvoorwaarden en veel ruimte voor ontmoetingen en ontplooiing. Hiervoor is echter budget nodig wat we momenteel niet hebben. Dienstverlening Uitbreiding Systeembeheer De gemeente Buren is dit jaar het slachtoffer geworden van datadifstal. Criminelen wisten binnen te dringen in de computers van de gemeente Buren waarbij diverse persoonsgegevens zijn buitgemaakt. Dit heeft ervoor gezorgd dat de gemeente Buren hoge kosten heeft moeten maken om de kwetsbaarheden in de systemen te dichten en de buitgemaakte gegevens zoals paspoorten en rijbewijzen te vergoeden. Om ervoor te zorgen dat onze systemen nu en in de toekomst goed beveiligd				

blijven, is extra mankracht nodig. Ons ICT team is hier niet op berekend. Om dit toekomstbestendig te waarborgen is voorbereiding met 1 medewerker noodzakelijk. De jaarlijkse kosten hiervan bedragen € 80.000,-.

Informatie- en datamanagement

De gemeente Buren wil data gestuurd werken. Om goede dienstverlening te kunnen bieden en het data gestuurd werken te realiseren zijn juiste- en op tijd beschikbare gegevens noodzakelijk. Ook moeten deze gegevens veilig zijn opgeslagen. Informatie is naast financiën en personeel het belangrijkste bedrijfsmiddel van een organisatie. Door de enorme groei van de hoeveelheid aan informatie en door het gebruik van deze informatie moet hierop goed beleid en beheer plaatsvinden. Op dit moment ontbreekt hierop de centrale sturing waardoor veel kostbare tijd verloren gaat en de kans op foute of niet actuele informatie groot is. Daarnaast wordt door verandering in wetgeving worden hogere eisen gesteld aan informatie- en datamanagement. Om deze belangrijke taak goed te borgen is hiervoor 1 medewerker noodzakelijk belast met dit werk. De jaarlijkse kosten hiervan bedragen € 85.000,-

Bedrijfsvoering

De formatie voor communicatie en financiën staat onder druk om de kwaliteit te waarborgen. Het woordvoerderschap, strategische communicatie, visie op intern- en externe communicatie, ontwikkelen van communicatie strategieën op de strategische opgaves etc. zijn zaken die niet of nauwelijks ontwikkeld of opgepakt kunnen worden. Ook om de ambities in het coalitieakkoord waar te maken, is een versterking nodig van de formatie voor communicatieadviseurs met 1,25 fte voor strategisch communicatieadvies. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen maximaal € 130.000.

Bij het team Financiën is onvoldoende structurele ruimte om de kwaliteit van de jaarrekening, de voorbereiding en begeleiding van accountantscontroles, de financiële administratie en de financiële informatievoorziening te garanderen. Hiervoor is uitbreiding met 1 fte noodzakelijk. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen maximaal € 110.000. Daarnaast moet de applicatie waarin we de financiële administratie voeren, vervangen worden. Voor de aanbesteding in 2023 en de implementatie in 2024 is externe expertise noodzakelijk.

Vertraging / niet te realiseren ZBB	100	100		

Optimalisering zaakgericht werken (75 k)

Tijdens ZBB is aangegeven dat deze bezuiniging pas per 2025 in zou gaan. Dit is verkeerd overgenomen.

Optimalisering bestuurlijk proces (25 k)

Dit is een knelpunt. We sturen op verbeteringen in het proces en er is al een aantal stappen gezet. Dit moet leiden tot meer efficiëntie maar de implementatie moet nog plaatsvinden. De effecten daarvan zullen pas in 2025 zichtbaar zijn.

Frictiekosten ZBB	290			

Vooruitlopend op het onderzoek naar het afstoten van het vastgoed is de formatie reeds verminderd. Om er voor te zorgen dat wij het onderzoek goed kunnen afronden, het reguliere werk kunnen blijven doen en de uitvoering van het onderzoek straks kunnen oppakken is er budget nodig. Het vacaturebudget is als bezuiniging ZBB al ingeboekt.

Paragrafen

Lokale Heffingen

Inleiding

De opbrengsten uit de lokale heffingen vormen een belangrijk deel (grootweg 20%) van de inkomsten van onze gemeente. In deze paragraaf laten we de ontwikkelingen van de verschillende heffingen zien.

De heffingen bestaan uit algemene heffingen en bestemmingsheffingen, ook wel retributies genoemd. De opbrengsten van de algemene heffingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Onder algemene heffingen verstaan we bijvoorbeeld onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting en verblijfsbelasting. Bij bestemmingsheffingen is er een samenhang tussen de opbrengst en bepaalde aanwijsbare kosten of tegenprestaties. Denk bij bestemmingsheffingen aan de afvalstoffenheffing, rioolheffing of leges.

In de Gemeentewet en enkele bijzondere wetten, zoals de Wet milieubeheer, staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. Wij heffen een groot deel van de toegestane belastingsoorten. De raad besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen door het vaststellen van een verordening. Voor elke heffing stelt u een afzonderlijke verordening vast.

Beleidskaders

U stelt de verordeningen vast voor alle gemeentelijke belastingen en heffingen. In deze verordeningen staat ook of het niet meer laten betalen van het geld mogelijk is. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2023 gelden de volgende uitgangspunten:

- De afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten en leges mogen wettelijk gezien maximaal 100% de kosten dekken. Dit betekent dat de begrote inkomsten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de begrote uitgaven. Wij voldoen hieraan. Bij sommige heffingen zien wij af van volledige kostendekking. Dit doen we bijvoorbeeld bij lijkbezorgingsrechten.
- De kosten die wij maken voor een heffing en invordering van de belastingen en rechten worden verdeeld over de bestemmingsheffingen en de algemene heffingen. De verdeling is een zo goed mogelijke inschatting. Omdat de meeste werkzaamheden niet specifiek voor één belastingsoort is, is een meer specifieke inschatting niet te maken.
- Eventuele besluitvorming na het maken van deze begroting verwerken wij bij het opstellen van de belastingverordeningen.

De verordeningen zijn opgenomen bij de verschillende belastingen en heffingen.

Ontwikkelingen

Ten tijde van het opstellen van deze begroting is de verwachting dat de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) ingaan op 1 januari 2023. In de Omgevingswet is het weer mogelijk om milieuleges te heffen.

Er blijft onzekerheid bestaan over de invoeringsdatum. Op 22 november 2022 vindt besluitvorming plaats in de Eerste Kamer. Bij het wederom uitstellen van de invoering wordt bij het vaststellen van de legesverordening 2023 de huidige verordening onder de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) inclusief een indexering van 3% en wat kleine wijzigingen voorgesteld.

Conclusie

In deze begroting zijn de voorlopige tarieven 2023 opgenomen. Bij het vaststellen van de verordeningen in december 2022 worden de tarieven definitief.

Voor de legesverordening 2023 geldt dat deze leidt tot een wijziging van de begroting. De begrotingswijziging wordt gelijk met de vaststelling van de legesverordening aangeboden en vastgesteld.

Belastingen

Inleiding

Op grond van de Gemeentewet kan de gemeente belastingen heffen. Bij een belasting mag de gemeente het tarief en de opbrengst zelf bepalen. De onroerendezaakbelastingen (OZB) is in onze gemeente de belangrijkste lokale belasting. Daarnaast kent onze gemeente hondenbelasting en verblijfsbelasting.

Hondenbelasting

Inleiding

De hondenbelasting is gebaseerd op artikel 226 van de Gemeentewet. De belasting wordt geheven naar het aantal honden per huishouden. De hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Bij een algemeen dekkingsmiddel is het doel van de opbrengsten niet vooraf bepaald en kan de gemeente zelf kiezen waaraan ze het geld besteden.

Ontwikkelingen

Bij het bezuinigingstraject (ZBB) is een voorstel gemaakt om het bedrag voor de hondencontrole te verlagen. Door lopende contracten voor 2022 en 2023 halen we deze bezuiniging voor het einde van 2023 niet. Na 2023 kijken we hoe we deze bezuiniging wel kunnen halen.

Beleidskaders

De raad stelt de verordeningen hondenbelasting vast. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2023 houden we rekening met het bezuinigingstraject ZBB. Zoals het er nu uit ziet, leggen we in 2029 voor de laatste keer hondenbelasting op.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tarief	57,75	52	47	42	32	25

U heeft er bij de vaststelling van het coalitieakkoord voor gekozen om de hondenbelasting binnen een termijn van 10 jaar af te schaffen. De inkomsten van de hondenbelasting zijn in 2022 ongeveer € 160.000. De vertaling van het coalitieakkoord betekent dat de hondenbelasting vanaf 2021 tot 2031 met € 20.000 per jaar afneemt. Voor 2022 is dit een verlaging van ruim 11%. Het daadwerkelijke tarief voor 2023 en verder is nog niet bekend. Wij hebben een inschatting gemaakt op basis van 10 kennels en 3.200 geregistreerde honden.

Dit is de raming van het kenneltarief:

2023 € 234,00
2024 € 211,00
2025 € 180,00
2026 € 150,00
2027 € 110,00

Onroerende zaakbelastingen

Inleiding

De onroerendezaakbelastingen (OZB) worden geheven op grond van artikel 220 van de Gemeentewet. Er worden twee soorten belastingen geheven:

- Een eigenarenbelasting van de eigenaren van woningen en van niet-woningen.
- Een gebruikersbelasting van de gebruikers van niet-woningen.

Bij niet-woningen met woondelen wordt voor de gebruikersbelasting de waarde van de woondelen buiten beschouwing gelaten. Denk bij woondelen aan een boerderij of een winkelpand met bovenwoning.

Grondslag

De grondslag voor de OZB is de WOZ-waarde. WOZ staat voor de Wet waardering onroerende zaken. Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Begin van elk jaar ontvangt iedere

belastingplichtige een nieuwe WOZ-beschikking met daarbij de OZB-aanslag.

Gebruik WOZ-waarde in woningwaarderingsstelsel

De WOZ-waarde heeft invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van het woningwaarderingsstelsel is voor een deel gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Veel huurders van woningen hebben daardoor een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning. De jaarlijkse huurverhoging kan beïnvloed worden door de maximaal redelijke huurprijs, die direct heeft te maken met de WOZ-waarde. Daarom is het belangrijk dat een huurder van woningen de mogelijkheid heeft om bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde. Zij ontvangen dus ook een WOZ-beschikking.

Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Beleidskaders

U stelt de verordening onroerendezaakbelastingen (OZB) vast. In deze verordening staat ook of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. Kwijtschelding ontvangt iemand als hij niet instaat is om zijn belasting te betalen.

Ontwikkeling tarief

We laten het tarief van de onroerende-zaakbelastingen stijgen met een prijsindexering van 3%. Daar bovenop zit een prijsstijging van 2%. De OZB-tarieven voor eigenaren van woningen hangen ook af van de stijging van de WOZ-waarde en zijn dus niet vooruit te berekenen.

De tarieven voor eigenaren woningen in de afgelopen jaren zijn:

2020 0,1401%
2021 0,1461%
2022 0,1321%

De tarieven voor eigenaren niet-woningen in de afgelopen jaren zijn:

2020 0,2691%
2021 0,2912%
2022 0,2824%

De tarieven voor 2023 en verder zijn nog niet bekend en worden in januari 2023 vastgesteld wanneer de waardering is afgerond.

Verblijfsbelasting

Inleiding

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet wordt er verblijfsbelasting geheven voor aanbieders van overnachtingsmogelijkheden binnen de gemeente. Denk aan hotels, pensions, campings, vakantieparken en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten. De verblijfsbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Bij een algemeen dekkingsmiddel is het doel van de opbrengsten niet vooraf bepaald en kan de gemeente zelf kiezen waaraan ze het geld besteden.

Ontwikkelingen

We verhogen het tarief met € 0,01 zoals in voorgaande jaren.

Op dit moment onderzoeken we of het forfait voor vaste staanplaatsen juist is. Dit onderzoek wordt in 2023 afgerond. We kijken dan opnieuw naar de tarieven in 2024.

Beleidskaders

U stelt de verordening vast voor de verblijfsbelasting. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2023 geldt het door u vastgestelde kader over de meerjarige stijging van het tarief.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tarief	1,26	1,27	1,29	1,29	1,29	1,29

Heffingen

Inleiding

In de Gemeentewet staat dat de gemeente ook rechten kan heffen. Bij de rechten zijn wij niet vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal alle kosten dekken. Tegenover het betalen van rechten staan directe diensten. Hier mogen wij geen winst op maken. De kostendekkendheid wordt beoordeeld door te kijken naar de begrote inkomsten en uitgaven. Kostendekkendheid houdt in dat we niet meer belasting mogen heffen dan het kost. Wij kennen een afvalstoffenheffing (via de Avri), begraafrechten, rioolrechten en leges voor bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen en vergunningen.

Bij de leges passen wij op verordeningenniveau kruissubsidiëring toe. Dit betekent dat we de opbrengsten voor het ene product gebruiken om de kosten voor een ander product te verlagen. De activiteiten worden gedekt door de gezamenlijke opbrengsten uit de te heffen leges.

Afvalstoffenheffing (via Avri)

Inleiding

Afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van de Wet milieubeheer. De heffing is voor gebruikers van percelen, waarvoor wij verplicht zijn huishoudelijk afval in te zamelen. We brengen een vast bedrag per huishouden in rekening. Daarnaast brengen we een bedrag per weggegooid afvalzak in rekening. Het uitgangspunt bij het bepalen van het tarief is dat het 100% de kosten dekt.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Beleidskaders

Onze gemeente laat de afvalstoffenheffing via een gemeenschappelijke regeling over aan de Avri. De tarieven worden bepaald door het bestuur van de Avri. Er is sinds 2019 een vast tarief en een variabel (per afvalzak) tarief. Kijk voor meer informatie op de [website van de Avri](#).

Ontwikkeling tarief

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tarief	270	279	292	311	323	336

Wij hebben alleen het basistarief ingevuld. Het basistarief is afkomstig uit de begroting 2023 van de Avri. De variabele kosten zijn afhankelijk van het aantal keer dat het afval wordt weggegooid in de container. Op de [website van Avri](#) is meer informatie te vinden.

Lijkbezorgingsrechten

Inleiding

Op grond van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b van de Gemeentewet kunnen lijkbezorgingsrechten worden geheven. Lijkbezorgingsrechten worden betaald als iemand een graf afkoopt. Voor oude graven kunnen mensen nog gebruikmaken van het jaarlijks onderhoud.

Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Beleidskaders

U stelt de verordening lijkbezorgingsrechten vast. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2023 gelden de volgende uitgangspunten:

- De lijkbezorgingsrechten mogen wettelijk gezien maximaal 100% de kosten dekken. Dit betekent dat de begrote opbrengsten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de begrote uitgaven. Bij de lijkbezorgingsrechten gaan wij niet voor 100% kostendekking.
- Sinds 2021 is de korting bij het afkopen van het onderhoud 10%. In het verleden was dit 25%.
- Over zeven jaar (2030) krijgen rechthebbenden weer een gemeentelijk aanslag over de graven. Het gaat om de mensen die in het verleden een graf voor onbepaalde tijd hebben afgekocht.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tarief	132,50	134,62	135,65	135,65	135,65	135,65

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Leges

Inleiding

Voor het verlenen van diensten heffen wij leges. In de legesverordening is op grond van artikel 229 van de Gemeentewet geregeld voor welke diensten leges betaald moeten worden. De persoon die leges moet betalen, is degene die de dienst aanvraagt of voor wie het is bedoeld.

Ontwikkelingen

Het ingaan van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2023. Ten tijde van het opstellen van deze begroting (september 2022) is er nog onzekerheid over de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Als de wet wordt uitgesteld is het voorstel aan de raad om de huidige legesverordening voor Titel 2 onder de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) inclusief een indexering van 3% en wat kleine wijzigingen vast te stellen.

Beleidskaders

U stelt de verordening vast voor de leges. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2023 gelden de volgende uitgangspunten:

- De gemeente is niet vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal 100% de kosten dekken. Dit betekent dat de begrote opbrengsten van deze heffingen niet hoger mogen zijn dan de begrote uitgaven. Tegenover het betalen van rechten staan directe diensten.
- De kostendekkendheid wordt beoordeeld op de begrote inkomsten en uitgaven. Kostendekkendheid houdt in dat we niet meer belasting mogen heffen dan het kost. Bij de leges passen wij op verordeningenniveau kruissubsidiëring toe. Dit betekent dat we de opbrengsten voor het ene product gebruiken om de kosten voor een ander product te verlagen.

Rioolheffing

Inleiding

De rioolheffing is gebaseerd op de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. De rioolheffing is een belasting voor huishoudens en bedrijven om het beheer en het behoud van de riolering te betalen. Het gaat om de uitvoering van de gemeentelijke watertaken. De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet.

Ontwikkelingen

Uit het integraal onderzoek naar de kostendekkendheid van de rioolheffing (2021) is het volgende gekomen:

- Laat de administraties belastingen en beheer goed aan sluiten.
- Betrek meer objecten in de heffing, zoals garageboxen.
- Betrek de baggerkosten voor 10% in de heffing.
- De uitvoeringskosten rioolheffing (medewerker en ICT) in de heffing betrekken.

De eerste twee punten hebben we in 2022 uitgevoerd. Het bedrag voor baggeren is genoemd in het ZBB-voorstel, maar niet aangenomen door de raad. Deze kosten worden dus niet gedekt via de rioolheffing. De post uitvoeringskosten rioolheffing (medewerker en systeem) is niet overgenomen in het ZBB-voorstel. Deze kosten zijn dus ook niet meegenomen in de berekening van het tarief. Als we blijven uitgaan van de voorgestelde GRP-tarieven, dan leidt het uiteindelijk tot een lagere kostendekkendheid.

Beleidskaders

U stelt de verordening rioolheffing vast. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2023 geldt het volgende uitgangspunt:

- De rioolheffing mag wettelijk gezien maximaal 100% de kosten dekken. Dit betekent dat de begrote opbrengsten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de begrote uitgaven. Wij voldoen hieraan.

In het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) zijn de tarieven voor meerdere jaren vastgesteld.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tarief	235	240	245	250	255	260

Onze gemeente heeft twee tarieven voor rioolheffing. Het eerste tarief is het tarief voor woningen, het tweede voor niet-woningen (bedrijven). In het overzicht presenteren wij de ontwikkeling van het tarief voor woningen op basis van het vastgestelde GRP.

Overzicht tarieven

Belasting of heffing	Ontwikkeling
Hondenbelasting	Het tarief voor de hondenbelasting is met 9,6% gedaald.
Onroerende zaakbelastingen	Het tarief is nog niet bekend en wordt berekend met de WOZ-waarden per 1 januari 2022
Begraafrechten	De tarieven zijn geïndexeerd met 3%.
Leges	De tarieven zijn nog niet bekend. De nieuwe Omgevingswet gaat op 1 januari 2023 in.
Rioolheffing	De tarieven zijn aangepast met het vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP).
Verblijfsbelasting	De tarieven zijn geïndexeerd met 3%

Opbrengsten

Soort belasting of heffing (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2021	Begroting 2022	2023	2024	2025	2026
Belastingen						
Baten hondenbelasting	186	164	144	124	104	104
Baten OZB eigenaren niet-won.	1.356	1.332	1.334	1.361	1.388	1.388
Baten OZB eigenaren Woningen	5.365	5.295	5.636	5.749	5.864	5.864
Baten OZB gebruikers	855	817	898	916	935	935
Baten verblijfsbelasting	305	292	353	360	367	367
Totaal belastingen	8.068	7.899	8.367	8.511	8.658	8.658
Heffingen						
Afvalverwijdering en verwerking	2.968	3.152	3.399	3.399	3.399	3.399
Baten rioolheffing	2.915	3.018	3.079	3.079	3.079	3.079
Baten secretarieleges burgerzaken	54	84	79	79	79	79
Begraafplaatsrechten	114	110	110	110	110	110
Totaal heffingen	6.051	6.365	6.667	6.667	6.667	6.667

Toelichting ontwikkelingen

In het overzicht hebben wij de verwachte opbrengsten voor de komende jaren opgenomen. Het meest opvallende verschil is de terugloop van de opbrengsten voor de hondenbelasting als gevolg van uw besluit om deze belasting in 10 jaar af te bouwen.

Kostendekkendheid

Recapitulatie kostendekkendheid leges 2023 gemeente Buren		Lasten totaal	Baten totaal	%
		€ 8.482.950	€ 6.694.733	79%
Rioolheffing		€ 3.360.818	€ 3.155.490	94%
Lijkbezorgingsrechten		€ 602.802	€ 416.063	69%
Legesverordening		€ 2.259.665	€ 1.561.590	69%
Titel 1	Algemene dienstverlening	€ 438.460	€ 367.639	84%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	€ 1.731.025	€ 1.154.725	67%
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn (gegevens 2022)	€ 90.180	€ 39.226	43%

Het kostendekkendheid % voor Titel 2 is voorlopig. Bij het vaststellen van de legesverordening 2023 in december 2022 worden de baten bijgesteld. Dit gebeurt middels een begrotingswijziging op de primitieve begroting 2023. De huidige baten bij Titel 2 (€ 1.154.725) zijn de baten zoals deze nu in de begroting zijn opgenomen.

Lokale lastendruk

Inleiding

Jaarlijks publiceren verschillende organisaties over de lokale lastendruk. In deze publicaties wordt bij het bepalen van de lastendruk uitgegaan van verschillende gegevensverzamelingen en berekeningsmethoden en grondslagen. Het gaat vaak om de kosten voor inwoners en niet voor bedrijven. Informatie over lastendruk is bijvoorbeeld te vinden bij het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) en op Waar staat je gemeente.

Ontwikkelingen

Ontwikkeling lasten per huishouden

Soort	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Afvalstoffenheffing	270	279	292	311	323	336
Onroerende-zaakbelastingen	470	478	486	493	501	508
Rioolrecht	235	240	245	250	255	260
Totaal lokale lasten	975	997	1.023	1.054	1.079	1.104

Kwijtschelding

Inleiding

Als inwoners een aanslag voor gemeentelijke belasting niet kunnen betalen, kunnen zij de gemeente vragen om kwijtschelding. Kwijtschelding ontvangt iemand als hij niet instaat is om zijn belasting te betalen. Om te bepalen of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt, kijken wij naar het vermogen en de inkomsten en uitgaven van deze persoon.

Ontwikkelingen

Door de hoge energiekosten verwachten we in de toekomst meer aanvragen kwijtschelding. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 (september 2022) is nog geen stijging van het aantal kwijtscheldingen te zien.

Bezwaar en beroep WOZ

Inleiding

Vanwege de aanslagen gemeentelijke belastingen ontvangen wij bezwaarschriften en kwijtscheldingsverzoeken. Als een inwoner het niet eens is met de uitspraak op het bezwaarschrift dan kan hij in beroep gaan bij de rechtbank of in hoger beroep gaan bij het gerechtshof.

Ontwikkelingen

Vanaf 2019 zijn we actief bezig met de informele aanpak van bezwaren. Dit houdt in dat inwoners vooraf telefonisch contact met ons kunnen opnemen, voordat zij een bezwaar indienen. We krijgen hier veel positieve reacties op. We zien helaas wel dat er steeds meer bureaus komen die namens inwoners bezwaar maken. Het aantal bezwaren van bureaus neemt toe, maar het aantal gegronde bezwaren is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Dit komt door de toegenomen de kwaliteit van onze waardering.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bepaalt dat we een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opnemen in de begroting. In [artikel 11 lid van het BBV](#) staan de bepalingen hierover genoemd.

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen willen we zoveel mogelijk voorkomen dat substantiële risico's dwingen tot extra bezuinigingen en/of noodzaken tot een bijstelling van de uitvoering van de programma's. Door het voeren van risicomanagement willen we ervoor zorgen dat indien risico's optreden ze zo weinig mogelijk nadelig effect hebben op de uitvoering van het bestaande beleid en onze voorzieningen. Naast het in kaart brengen en beheersen van risico's en sturen hierop is het stimuleren en vergroten van risicobewustzijn in de organisatie een van de belangrijkste subdoelstellingen de komende jaren.

De nieuwe nota Risicomanagement en weerstandsvermogen staat dan ook met name in het teken van het borgen van een verbeterd risicomanagementproces. In juni 2022 bespraken we in de auditcommissie de concept nota en dit proces. We spraken af dat we de nota doorschuiven naar 2023 en in het eerste kwartaal ter vaststelling aan u aanbieden. Bij het opstellen van de begroting 2023 gaan we eerst werken volgens dit proces en in november 2022 evalueren.

Beleid(skader)

Het gemeentelijke beleid is vastgelegd in de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2017. In deze paragraaf gaan we vast uit van de bepalingen uit de nieuwe concept nota. Deze wijken niet veel af. De opzet van de paragraaf blijft gelijk, namelijk:

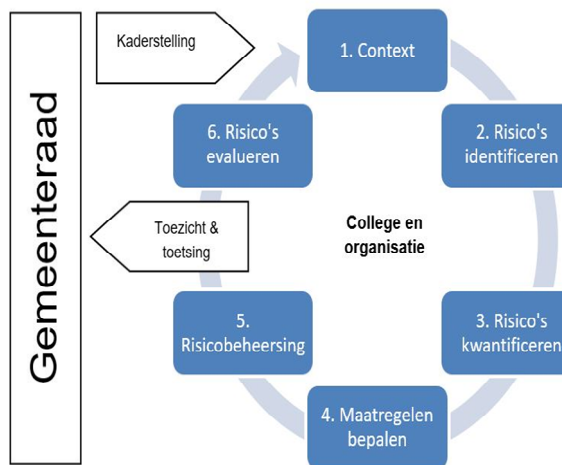
- Een toelichting op het doorlopen proces;
- Het weerstandsvermogen (beschikbare en benodigd);
- De risico-inventarisatie: belangrijkste niet-financiële (strategische) en financiële risico's;
- Een oordeel over het weerstandsvermogen (weerstandratio);

Ontwikkelingen

Toelichting doorlopen proces

Risicomanagement is een cyclisch proces dat we tweemaal per jaar doorlopen. Bij het opstellen van de begroting en bij de jaarstukken. We doorlopen de stappen om risico's in beeld te brengen en leggen dit vast in een risicoregister. We maken hierbij keuzes hoe we met geconstateerde risico's omgaan. In de bestuursrapportages rapporteren we alleen over de voortgang van het weerstandratio als daartoe aanleiding voor is.

Met dit proces willen we het risicobewustzijn in de organisatie breed stimuleren en doorlopend beheren (in beeld brengen/ houden van) en beheersen (borgen in vast proces) van alle typen risico's.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit leidt tot een directe aanpassing van het beleid. Voor het beoordelen van de 'weerstand' is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's (benodigd) en het aanwezige vrije vermogen (beschikbaar). Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de begroting beschikbaar zijn.

Beschikbaar weerstandsvermogen

Het geheel van beschikbare middelen waaruit we tegenvallers kunnen bekostigen zonder dat we de begroting en het beleid (direct) moeten aanpassen. Het beschikbare weerstandsvermogen verdelen we in structureel en incidenteel weerstandsvermogen:

Incidenteel:	Structureel:
1. algemene reserve(s); 2. vrij besteedbare bestemmingsreserve(s); 3. vrije begrotingsruimte; 4. post onvoorzien.	5. onbenutte belastingcapaciteit; 3. vrije begrotingsruimte.

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaat uit:

- 1. algemene reserve (inclusief reserve weerstandsvermogen)*
De algemene reserve bestaat uit twee delen. Het vrij aanwendbare deel, en het bekleemde deel als onderdeel van het weerstandsvermogen. Beide delen vormen samen één reserve en het totaal beschikbare bedrag om incidenteel risico's op te vangen. Met ingang 2023 vervallen de twee delen en hanteren we één algemene reserve.
- 2. vrij besteedbare bestemmingsreserves*
De aanwezige bestemmingsreserves beoordelen we op de noodzaak van handhaving. Hiervan is sprake als er claims op liggen of wanneer we er vastgesteld beleid mee realiseren. Als u de bestemming nog kunt wijzigen en een 'vrije' keuze heeft om de reserve anders in te zetten dan houden we hier rekening mee. U besloot bij de kadernota 2022 de laatste vrije bestemmingsreserves op te heffen. Dit waren de reserves risico grondexploitatie en beheer kapitaalgoederen. De huidige bestemmingsreserves zijn niet vrij en daar houden we dus geen rekening mee.
- 3. vrije begrotingsruimte*
Er is geen begrotingsruimte in 2023. In 2023 is het saldo van de begroting € 1.150.000 negatief. We houden rekening met het saldo inclusief incidentele posten. Het onderscheid tussen incidenteel en structureel is hier niet relevant. Mocht de begroting de realiteit worden dan houden we geen geld over en moeten we dit bedrag onttrekken uit de algemene reserve.
- 4. post onvoorzien*
U besloot bij het project Zero Based Budgeting de post onvoorzien in de begroting te schrappen.
- 5. onbenutte belastingcapaciteit*
De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij hebben om binnen de wettelijke grenzen onze belastingopbrengsten te verhogen. De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt € 721.000.

Het totale beschikbare weerstandsvermogen ziet er als volgt uit:

Overzicht beschikbaar weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)	Begroet 2023
<i>Incidenteel weerstandsvermogen</i>	
Algemene reserve	10.805
Vrij besteedbare reserve	0
Vrije begrotingsruimte	-1.150
Post onvoorzien	0
Saldo incidenteel	9.655
<i>Structureel weerstandsvermogen</i>	
Onbenutte belastingcapaciteit	721
Saldo structureel	- 721

Benodigd weerstandsvermogen

Op basis van onze risico-inventarisatie maken we onderscheid tussen financiële en niet financiële (strategische) risico's. Op basis van de financiële risico's bepalen wij ons benodigd weerstandsvermogen.

Risicomanagement

Risico-inventarisatie

Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Onder een risico verstaan we het gevaar voor (financiële) schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het risico heeft betrekking op het samenvallen van die bepaalde omstandigheden (de kans) en de negatieve gevolgen (de schade). Wij hebben de risico-inventarisatie geactualiseerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd. Deze risico's zullen zich immers nooit allemaal in hetzelfde jaar voordoen.

We verdelen onze risico's als volgt:

1. Niet financiële (strategische) risico's;
2. Financiële risico's:
  - a) Politiek (maatschappelijk en bestuurlijk);
  - b) Economisch;
  - c) Schades;
  - d) Operationeel (o.a. organisatie, bedrijfsmiddelen, opneemdereregelingen, verbonden partijen);
  - e) Juridisch;
  - f) Rest risico's.

Niet financiële (strategische) risico's

Niet alle risico's die we identificeren kunnen we kwantificeren en wegen. Een reden is dat de risico's nog dermate onduidelijk/ onzeker zijn dat we geen inschatting kunnen maken van de potentiële omvang van het risico. Een andere oorzaak kan zijn dat de omvang van het risico afhankelijk is van scenario's of (strategische) keuzes. We moeten eerst weten welke richting we op gaan.

De risico's die we niet kwantificeren nemen we ook niet mee in de bepaling van het weerstandsvermogen. Toch kunnen deze risico's op termijn een belangrijke impact hebben op het weerstandsvermogen. Het is daarom wel van belang dat we deze risico's in beeld hebben en houden.

Thema	Oorzaak	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Organisatie-ontwikkeling	De organisatie is met haar structuur op basis van domeinen geschikt voor het werken aan strategische opgaven. Dit sluit aan bij het toekomstprofiel. De organisatie is bezig om zichzelf te ontwikkelen. Wel is de organisatie kwetsbaar: vanwege de omvang (met eenpitters-functies tot gevolg), de uitdaging om talent en strategisch vermogen aan te trekken en te behouden en de hoge werkdruk.	Door het toenemen van taken met als gevolg een te hoge werkdruk en krapte qua medewerkers bestaat de kans dat het ziekteverzuim ook toeneemt. Hierdoor ontstaat er nog meer druk op de medewerkers en de organisatie.	De ambitie en de doelen van de organisatie worden niet gehaald. Daarnaast wordt het steeds lastiger om gekwalificeerde mensen te werven met als gevolg dat we in een negatieve spiraal terecht komen.	We hebben een aantal instrumenten ontwikkeld en deze worden ingezet in 2023. Daarnaast leggen we de focus op het binden en boeien van onze medewerkers, zodat ze graag bij ons komen en blijven werken. Hiervoor zijn ook budgetten gevraagd in de begroting.
ICT en Informatie-veiligheid	Cybercrime: aanvallen op onze data en systemen.	De ontwikkelingen in de digitale wereld gaan razendsnel. Niet alleen bij en binnen overheden, maar ook bij cybercriminelen en hackers. Het is ons streven om ons zo goed mogelijk tegen cybercriminaliteit te beschermen. Zowel vanuit het Rijk als vanuit onszelf nemen daarvoor diverse maatregelen. Desondanks is het risico slachtoffer te worden van cybercriminelen niet uit te sluiten.	Gijzeling van systemen, diefstal van data.	We blijven de maatregelen en adviezen vanuit de BIO invoeren en doorvoeren. Daarnaast streven we ernaar, met behulp van de GAP-analyse die we nu uitvoeren, onze systemen technisch gezien zo goed mogelijk met de huidige kennis te beveiligen. Daarnaast investeren in bewustwording van medewerkers op het gebied van informatieveiligheid. Ook volgen wij de plannen van het Rijk op de voet.

Thema	Oorzaak	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
De continue veranderende wereld en de impact op onze meerjarenplannen	Snel veranderende wereld.	Innovaties en ontwikkelingen in de (digitale) wereld zijn aan de orde van de dag. In ons I&A plan hebben wij zijn ambitieuze doelen opgenomen voor een periode van 2021 - 2025. Hierdoor kan mogelijk scheefgroei ontstaan, wat consequenties kan hebben voor de uitvoering van het uitvoeringsplan.	Scheefgroei tussen externe ontwikkelingen en onze meerjarenplannen.	Dit vraagt om scherpe monitoring van de plannen én om het goed volgen van ontwikkelingen en innovaties. Daarnaast moet er ruimte en flexibiliteit zijn om kansen te pakken om zodoende ontwikkelingen binnen de gemeente Buren te versnellen en niet achterop te raken.
Zero based budgeting (ZBB)	ZBB maatregelen worden niet of later gerealiseerd.	Mogelijke begrotingstekorten.	Extra andere bezuinigingen noodzakelijk.	Tijdige en alerte signalering en tijdig andere bezuinigingsvoorstellen aandragen.
Ondermijning	De onderwereld mengt zich met de bovenwereld.	Er is sprake van ondermijning.	Er is geen veilige woon-werk en leefomgeving.	Reduceren mogelijke gevolgen. Beleid t.a.v. ondermijning, voorlichting en preventie. Goede samenwerking met ketenpartners.
Stroomnet	Overvragen van de capaciteit stroomnet.	Nieuwe aansluitingen voor woningbouw-locaties, bedrijven of duurzame projecten.	Aansluiting is niet mogelijk of stroomlevering wordt bij pieken afgesloten heeft gevolgen voor economie, woningbouw, projecten etc.	Het is aan Liander om maatregelen in het netwerk te nemen. Wij kunnen alleen aandringen en regionale afspraken maken.
Verkopen van grond en gebouwen door overheid	Didam-arrest	Door uitspraak Hoge Raad is er een verplichting tot openbaar aanbieden van panden en gronden bij uitgifte.	Mogelijke schadeclaims.	Publiceren van alle gronden en gebouwen bij uitgifte vooraf conform vastgestelde spelregels. Deze spelregels zijn inmiddels vastgesteld en voeren we uit.

Thema	Oorzaak	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Stikstof	De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is in strijd met Europese regels van de Habitatrichtlijn.	De Raad van State besloot in mei 2019 dat gemeenten de (PAS) niet mogen gebruiken om toestemming of vergunning te verlenen voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename in Natura 2000-gebieden.	Het woningprogramma is niet haalbaar.	Knelpunten (regionaal) bespreken met de provincie die de uitkomsten uit deze gesprekken voorlegt aan de Rijksoverheid. Daarnaast speelt het gebiedsgerichte Nationaal Programma Landelijk Gebied.
Duurzaamheid	Structureel beperkte middelen voor een omvangrijke meerjarige opgave.	Uitvoering landelijke en lokale ambities energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.	Ambitie niet realiseren.	Accepteren wil hier zeggen de afweging maken om eigen budget in te zetten of ambities bij te stellen
Omgevingswet	Uitstellen Omgevingswet/DSO.	Digitaal Stelsel Omgevingswet is niet (tijdig) gereed.	Invoering Omgevingswet per 1-1-2023 niet mogelijk waardoor er extra kosten ontstaan.	Invoering Omgevingswet per 1-1-2023 niet mogelijk waardoor er extra kosten ontstaan.

Financiële risico's

Op hoofdlijnen per risico categorie zien onze risico's er als volgt uit:

Overzicht risico categorieën	Bedrag (x € 1.000)
Politiek	0
Economisch	790
Schades	320
Operationeel	2.550
Juridisch	380
Rest	460
Totaal	4.500

Overzicht belangrijkste risico's:

Risico's	Bedrag (x € 1.000)	Categorie
Open einde regelingen	875	Operationeel
Gemeenschappelijke regelingen	750	Operationeel
Anders verzekeren	100	Rest
ICT en informatieveiligheid	500	Operationeel
Stelpost prijsinflatie in de begroting ontoereikend	375	Economisch
Aansprakelijkheidstelling	375	Juridisch
Energie armoede	250	Economisch
Rampen, calamiteiten, klimaatverandering en besmettelijke ziektes die de volksgezondheid bedreigen.	215	Schade
Vandalisme	200	Operationeel
Gevolgen stikstofbesluit voor uitvoering bouwprojecten	200	Rest
Overig	660	Alle
Totaal	4.500	

Weerstandscapaciteit

Weerstandratio

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, zetten we het benodigd weerstandsvermogen af tegen het beschikbare weerstandsvermogen. De uitkomst van deze berekening vormt de ratio van het weerstandsvermogen en ziet er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbaar weerstandsvermogen}}{\text{Benodigd weerstandsvermogen}}$$

We maken gebruik van een waarderingstabel om de uitkomst van de berekening te beoordelen:

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

U besloot dat de weerstandsratio tenminste 1 (categorie C) moet zijn. Een weerstandsratio van 1 houdt in dat we alle geïnventariseerde risico's kunnen opvangen en in die periode maatregelen kunnen nemen. Deze maatregelen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit het wegnemen of verkleinen van het risico of het verhogen van de beschikbare weerstandsvermogen.

Voor 2023 is de weerstandsratio 2,29 (uitstekend):

Overzicht risico's	2023
<i>Beschikbaar vermogen</i>	
Incidenteel	9.655
Structureel	721
Totaal beschikbaar	10.316
Totaal benodigd	4.500
Weerstandsratio	2,29

Financiële kengetallen

Naam kengetal	Werkelijk		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Structurele exploitatieruimte	4,2	4,5	0,8	4,2	7,8	0,4
Toelichting kengetal Deze indicator helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Conclusie Op dit kengetal is in het verleden onvoldoende gescoord, vandaar dat ook het ZBB-traject is ingezet. Te zien is dat er nu wel een meerjarig positief beeld is.						
Solvabiliteitsratio	27,0	24,0	23,0	27,0	35,0	37,0
Toelichting kengetal Deze indicator geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om op de lange termijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor onze financiële weerbaarheid. Conclusie De solvabiliteit neemt in het meerjarenperspectief toe. Dit heeft te maken met onder meer de incidentele jaarresultaten van 2024 en 2025 alsmede de ZBB maatregelen die in werking zijn getreden.						
Belastingcapaciteit (lokale lasten)	137,0	122,0	122,0	122,0	122,0	
Toelichting kengetal Deze indicator geeft inzicht in de hoogte van de woonlasten. Ze kan zo vergeleken worden met eerdere jaren en andere gemeenten. Conclusie Hiervoor scoort de gemeente Buren gemiddeld ten opzichte van de landelijke en Gelderse gemiddelde lokale lasten. Als dit percentage laag ligt (<98%), betekent het meestal dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen kan verwerven. Als dit percentage hoog ligt, hoeft dat nog niet te betekenen dat de gemeente geen extra inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. De hogere woonlasten kunnen immers ook veroorzaakt zijn door een hogere gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Gemeente Buren heeft ten opzichte van het landelijk gemiddelde een hogere gemiddelde WOZ-waarde waardoor we meer inkomsten uit belastingen kunnen verwerven dan tot uitdrukking komt in dit kengetal.						
Grondexploitatie	5,9	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Toelichting kengetal Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. Conclusie Hiervoor scoort de Gemeente Buren goed. Een kengetal < 20% wordt in het algemeen gezien als het minst risicovol. De risico's zijn en worden in komende jaren steeds kleiner. De Gemeente Buren is voor haar baten in steeds mindere mate afhankelijk van de grondexploitaties.						
Netto schuldquote	1,0	33,8	50,8	47,7	61,4	65,1
Toelichting kengetal Deze indicator weerspiegelt het niveau van onze schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Conclusie De verwachting is dat de schuldquote de komende jaren zal toenemen als gevolg van aan de ene kant nieuwe investeringen en aan de andere kant aflossingen op onze langlopende leningen. De gemeente Buren scoort significant lager dan het Gelderse gemiddelde van 67% (2021).						
Netto schuldquote gecorrigeerd	0,6	33,3	50,2	47,1	60,7	64,4
Toelichting kengetal Deze indicator weerspiegelt het niveau van onze schuldenlast gecorrigeerd met alle doorverstrekte leningen ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Conclusie						

De verwachting is dat de gecorrigeerde schuldquote de komende jaren zal toenemen als gevolg van aan de ene kant nieuwe investeringen en aan de andere kant aflossingen op onze langlopende leningen. De gemeente Buren scoort significant lager dan het Gelderse gemiddelde van 59% (2021).

Conclusie

Op de belangrijkste financiële kengetallen scoort onze gemeente goed, ook in vergelijking tot de omliggende Gelderse gemeenten.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Wij hebben een groot deel van ons vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Denk bij kapitaalgoederen aan gebouwen, wegen en bruggen, openbare verlichting, groen, riolering en water. Het onderhoud van deze goederen is een kerntaak van de gemeente. Dit is een belangrijke taak voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. We hebben het onderhoud van kapitaalgoederen vastgelegd in beleids- en beheerplannen. In deze paragraaf gaan wij in op het beleid, de kwaliteitsnormen, het onderhoud, de financiële middelen en de risico's die met het onderhoud samenhangen.

Beleid(skaders)

Het beleidskader is vastgelegd in:

- Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020-2025;
- Beleidsplan Begraafplaatsen 2020-2025;
- Beleidsplan Openbare verlichting 2020-2025 en;
- Beleidsplan Groen 2020-2025.

Eind 2020 zijn de integrale beheerplannen openbare ruimte bijgewerkt. De beheerplannen zijn gericht op een effectieve inzet van onze middelen. Zo houden we onze leefomgeving en het gemeentelijk vastgoed in de toekomst duurzaam en efficiënt. Naast de kwantiteit van het areaal geeft het ook inzicht in de kwaliteit, de kosten en hoe en wanneer we het onderhoud uitvoeren. In 2022 is het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan (GVVP) bijgewerkt. Hierin is de mobiliteitsvisie meegenomen.

Externe ontwikkelingen

We zien een ontwikkeling om lichtmasten en andere gemeentelijk objecten in de buitenruimte te gebruiken voor de uitrol van het 5G netwerk. Vanuit de telecomwetgeving is de wens om minder antennes te plaatsen en toch een goede netwerkdichtheid te hebben. Momenteel ligt er een wetsvoorstel om hiervoor gebruik te maken van gemeentelijke objecten, zoals lichtmasten. Gevolg is dat wij minder zeggenschap hebben over de lichtmast. Andere partijen kunnen dan besluiten nemen die wijzigingen geeft in onze buitenruimte.

Momenteel worden op de armaturen van onze lichtmasten steeds vaker connectoren gebouwd. Hierop kunnen verschillende zaken worden aangesloten, zoals bewegingsmelders, verkeerstellers, en camera's. Vooralsnog maken we geen gebruik van extra zaken aan de lichtmast, maar de armaturen worden deels al wel (standaard) van een zogenaamde zhaga connector voorzien.

Het plaatsen van kunststof beschoeiing is ons goed bevallen. De extra kosten zijn minimaal, maar uitvoeringstechnisch kunnen wij zaken nog verbeteren. In de toekomst plaatsen wij bij lagere beschoeiingen de kunststof variant. Doorontwikkeling is denkbaar om ook de hogere beschoeiingen in kunststof uit te gaan voeren.

In het kader van de energietransitie vraagt de regie op het beheer van de ondergrond (kabels, leidingen en riolering) in de toekomst extra en mogelijk andere aandacht.

Conclusie

Er is voldoende budget beschikbaar om onze kapitaalgoederen op het juiste kwaliteitsniveau te onderhouden, mits er geen onverwachte kosten bijkomen.

Baggeren

Beleidskaders

We houden onze sloten op de juiste diepte door te baggeren. Op die manier dragen we bij aan een goed watersysteem en gezond water. Voor het baggeren hebben we een planning per gebied.

Ontwikkelingen

Het baggeren gebeurt incidenteel en niet vaak genoeg om vierjaarlijks het uitvoeringsplan bij te werken. In de afgelopen jaren zes jaar is er twee keer gebaggerd. Dit gebeurde in 2016/2017 en 2019/2020. In 2025 gaan we weer baggeren. Dit gebeurt in de winter van 2025/2026.

Begraafplaatsen

Beleidskaders

In het begraafplaatsenbeleid 2020-2030 staan de volgende maatregelen:

- De rechthebbende is de persoon die verantwoordelijk is voor het graf. Deze persoon betaalt vanaf 2030 voor onbepaalde tijd mee aan het beheer van de begraafplaatsen.
- Wanneer een graf voor onbepaalde tijd wordt hergebruikt, zetten we het grafrecht om in een grafrecht voor bepaalde tijd.
- Er is een kortingsfactor opgesteld op het tarief afkoop onderhoud van 90%.

Ontwikkelingen

We gaan een onderzoek doen naar de toekomstbestendigheid van de verschillende gebouwen op de begraafplaatsen. We houden bij het onderzoek rekening met onder andere de historie, functionaliteit, behoefte en kosten.

Financiën

- We verbeteren de kwaliteit van de begraafplaatsen met middelen uit de OZB-opbrengsten van 2020.
- Er is € 102.000 beschikbaar voor eenmalige aanpassingen aan de begraafplaatsen.

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskaders

De beleidskaders staan in de oplegnotitie van de beheerplannen 'integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020'. Het beheerplan civiele kunstwerken 2020-2025 is één van de onderdelen van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau 'aandacht'.

We hebben ruim 550 civieltechnische kunstwerken in de gemeente Buren. Jaarlijks voeren we onderhoudswerkzaamheden uit aan de civieltechnische kunstwerken. We kijken daarvoor naar de meerjarenplanningen. Civieltechnische kunstwerken zijn bijvoorbeeld beschoeiingen, bruggen, duikers en steigers. In het beheerplan civieltechnische kunstwerken 2020-2025 staan de uitgangspunten en randvoorwaarden voor het onderhoud.

Financiën

In 2023 is er € 35.300 beschikbaar voor klein onderhoud. Dit budget is bedoeld voor inspecties, reinigingen en kleine herstelmaatregelen. Het gaat om jaarlijks terugkerende kosten.

Voor groot onderhoud is er in 2023 een bedrag van € 48.300 begroot. Het gebeuren dat niet uitgevoerd onderhoud uit eerdere jaren hieraan wordt toegevoegd. Bij groot onderhoud gaat het om het vervangen van voegovergangen, grootschalig herstel van betonconstructies (bruggen) en grootschalig herstel van de duikers. Groot onderhoud betalen we uit deze voorziening. Deze kosten komen niet jaarlijks voor.

Bij het vaststellen van het integraal beheerplan openbare ruimte is voor de vervanging van civiele kunstwerken € 910.000 beschikbaar gesteld. Het gaat hierbij om de periode 2020-2025. Op 1 juli 2022 is het restant van dit bedrag € 750.000. Dit bedrag wordt de komende jaren ingezet voor vervangingen.

Jaarlijks wordt € 85.000 uit de exploitatie gestort in de voorziening civiele kunstwerken. Hierdoor is de voorziening toereikend om het onderhoudsprogramma uit te voeren.

Gebouwen

Beleidskaders

In het MJOP, oftewel meerjarenonderhoudsplanung, staat de planning van het beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed. Dit is de basis voor de komende vijf jaar. Elke vijf jaar stellen we een nieuw MJOP op.

Het hebben van vastgoed is geen doel op zich. Vastgoed is een middel en ondersteunend aan maatschappelijke en gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Het overige vastgoed wordt verkocht tegen een marktconforme prijs of gesloopt, wanneer dit niet meer bijdraagt aan de gemeentelijke beleidsdoelstelling. De vraag naar vastgoed wordt bepaald door de beleidsafdelingen van de gemeente en vastgoed regelt het aanbod.

Het huidige MJOP (2021 t/m 2035) werken we jaarlijks bij met het gepland onderhoud. De kosten voor het uitvoeren van groot, planmatig onderhoud zijn opgenomen in deze voorziening. Het gemeentelijke vastgoed onderhouden we op het kwaliteitsniveau 3. Dit wil zeggen dat we onze panden doelmatig in stand houden en plaatselijke gebreken accepteren. De gebreken hebben geen invloed op de veiligheid en het gebruik van het pand.

Het MJOP vormt de basis voor het verduurzamen van de gemeentelijke panden. De natuurlijke vervangingsmomenten zijn momenten waarop we geld aanvragen voor duurzaamheidsinvesteringen die we niet vanuit deze voorziening bekostigen. Denk aan zonnepanelen en extra isolatie. Het verduurzamen van de gemeentelijke panden willen we in een raadsvoorstel aanbieden. Dit voorstel is afhankelijk van het accommodatiebeleid en het eventueel afstoten van het gemeentelijk vastgoed. Voor verhuren van gemeentelijk vastgoed wordt een marktconforme, minimaal kostprijsdekkende huur gebruikt. Leidend is de Wet markt en overheid. In 2014 nam de raad een 'algemeen belang besluit' waarin economische activiteiten staan genoemd waarvoor geen kostprijsdekkende huur geldt. Denk bijvoorbeeld aan binnen en buiten accommodaties, het mogelijk maken van speeltuinvoorzieningen en het verhuren van volkstuinen.

Jaarlijks stelt het college de grondprijzenbrief vast voor het bepalen van de marktconforme huur. Dit gebeurt met een taxatie van een onafhankelijke makelaar/taxateur. Bij nieuwe of veranderende huur- of gebruikersovereenkomsten gebruiken we het model van de Raad van Onroerende Zaken (ROZ) als uitgangspunt. We maken hierbij onderscheid in eigenaarsonderhoud en gebruikersonderhoud.

Financiën

De structurele onderhoudslast (regulier en groot onderhoud) is € 518.295. We komen tot dit bedrag door het MJOP 2021-2035 en de voorlopige opgave van het geactualiseerde meerjarenplan. Het onderhoud is verdeeld in:

- regulier onderhoud: € 110.029 voor contractonderhoud en storingen (kosten verbonden aan het gebruik van een pand) en;
- groot onderhoud: € 408.266 voor de voorziening.

Groen

Beleidskaders

Op basis van het beheerplan groen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan ons openbaar groen. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Groen 2020-2025.

Openbaar groen is een belangrijke schakel bij de inrichting van de openbare ruimte. Het groen zorgt er niet alleen voor onze inwoners een prettige woonomgeving hebben, maar het draagt ook bij aan het behalen van onze ambities op het gebied van het vergroten van de biodiversiteit en opgaven zoals Duurzaamheid en Kerngericht werken. Goed beheer van het openbaar groen is daarbij essentieel. Een doelmatige en efficiënte werkwijze zorgt ervoor dat het groenareaal een verzorgde uitstraling heeft en langdurig in stand wordt gehouden.

De actuele beleidskaders staan in het 'beleidsplan groen 2020-2025'. Het beleidsplan is één van de onderdelen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020' en dient als voortgezet kader voor de periode 2020 tot en met 2025. Het beheerplan Groen 2020-2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Basis. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiën

- Voor onderhoud is structureel ruim € 1.600.000 beschikbaar. Dit budget is bedoeld voor onder andere dagelijks groenonderhoud en ingrijpend onderhoud (snoeien en maaien);
- We maken voor groot onderhoud geen gebruik van een voorziening. Een voorziening is bedoeld om de lasten die door de jaren heen fluctueren op te vangen. Het onderhoud is gelijkmatig over de jaren te verspreiden. Een voorziening is daarom niet nodig;
- Voor 2022 willen we een krediet voteren van € 300.000 in het kader van rooien en herplanten essen. De extra structurele kapitaallasten bedragen € 5.000.
- Er is door u in mei 2020 € 382.000 beschikbaar gesteld om het achterstallig onderhoud op te pakken. Dit bedrag is gestort in een voorziening. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de uitgaven plaatsvinden. Hiervoor vindt eerst onderzoek plaats.

Openbare verlichting

Beleidskaders

De beleidskaders staan in het beleidsplan 'licht in de openbare ruimte 2020-2025'. Dit beleidsplan en het beheerplan openbare verlichting zijn onderdelen van de oplegnotitie van de beheerplannen 'integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020'. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau 'aandacht'.

We voeren jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de openbare verlichting. We kijken hiervoor naar de meerjarenplanningen. In het 'beleidsplan licht in de openbare ruimte 2020-2025' staan de uitgangspunten en randvoorwaarden voor het onderhoud. We hebben in de gemeente Buren ongeveer 4.300 lichtpunten.

Financiën

Structureel is er € 229.200 beschikbaar. Dit bedrag is bedoeld voor energie- en netwerkkosten en onderhoudsmaatregelen.

We maken voor groot onderhoud geen gebruik van een voorziening. Een voorziening is bedoeld om de uitgaven die door de jaren heen veranderen op te vangen. Het onderhoud is gelijkmatig over de jaren te verspreiden. Een voorziening voor groot onderhoud is daarom niet nodig.

Voor de periode 2020-2025 is € 570.250 beschikbaar voor de vervanging van masten en/of armaturen. Een mast heeft een levensduur van 40 jaar en een armatuur van 20 jaar. Het aantal te vervangen armaturen en masten wisselt per jaar. In 2022 is de achterstand voor het vervangen van de masten en armaturen bijgewerkt. Hiervoor was een bedrag van € 293.000 beschikbaar. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale bedrag van € 570.250. Op 1 juli 2022 is het restant van dit bedrag € 204.500.

Riolering en water

Beleidskaders

De beleidskaders staan in de oplegnotitie van de beheerplannen 'integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020'. Het beheerplan riolering 2020-2025 is één van de onderdelen van de beheerplannen 'integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020'.

Riolering zorgt voor de volksgezondheid en droge voeten. Er zijn drie wettelijke zorgplichten:

- afvalwater;
- hemelwater en;
- grondwater.

Jaarlijks voeren we onderhoudswerkzaamheden uit aan het gehele systeem van stedelijk water, zoals riolen, gemalen en wadi's. In het beheerplan riolering 2020-2025 staan de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de uitvoering.

Financiën

Het rioolbeheer betalen we volledig uit de rioolheffing. Het gaat om een jaarlijks bedrag van ruim € 2.800.000. Naast dit beheer vullen we met dit bedrag de volgende drie voorzieningen:

- Het GRP: met deze voorziening zorgen we voor een gelijkmatige ontwikkeling van het tarief van de rioolheffing.
- De vervanging van de riolering: met deze voorziening sparen we voor toekomstige rioolvervanging. Door te sparen voor toekomstige rioolvervangingen, voorkomen we rentelasten.
- Het onderhoud van de riolering (gemalen): deze voorziening gebruiken we voor groot onderhoud aan de rioolgemalen. Hiermee zorgen we ervoor dat de jaarlijkse uitgaven voor de begroting ongeveer gelijk zijn.

Het taakveld riolering sluit met een saldo van € 368.250. Hiervan is € 200.000 BTW en € 168.250 overhead. Het bedrag van € 200.000 komt door uw besluit om in 2017 de btw op de exploitatiekosten van het riool te verrekenen in het riooltarief.

De voorziening riolering is voldoende om het vereiste onderhoud uit te voeren. Wel is er een raadsbesluit in voorbereiding in 2022 om het GRP bij te werken. Hierin nemen we klimaatadaptieve maatregelen mee. Dit zorgt voor een extra voorziening voor investeringen in klimaatadaptieve maatregelen.

In 2023 blijven we het gegevensbeheer verder ontwikkelen. Zo maken we informatie-uitwisseling steeds gemakkelijker. Hiervoor gebruiken we de standaard (GWSW).

Wegen

Beleidskaders

De beleidskaders staan in het integraal beleidsplan openbare ruimte. Het beheerplan wegen 2020-2025 is één van de onderdelen van dit integrale plan. In 2020 is het onderhoudsniveau vastgesteld op niveau 'basis'. Door een bezuiniging in 2021 is dit onderhoudsniveau in 2023 'laag'.

We voeren jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de wegen. In het beheerplan wegen 2020-2025 staan de uitgangspunten en randvoorwaarden die we gebruiken voor de uitvoering.

Ontwikkelingen

- In 2021 is besloten dat het onderhoudsniveau tijdelijk wordt aangepast naar onderhoudsniveau 'laag'. Dit geldt voor 2022 en 2023. Dit doen we vanwege het bezuinigingstraject ZBB.
- De grondstofprijzen voor wegen stijgen de laatste jaren hard.

Financiën

In 2023 hebben we voor wegen een bedrag van € 2.385.000 (inclusief indexering en areaaluitbreiding). De uitvoering van het onderhoud betalen we uit de voorziening wegen.

Door een jaarlijkse inspectie van de wegen weten we welke wegen onderhoudswerkzaamheden nodig hebben. Omdat de uitgaven per jaar veranderen, gebruiken we de voorziening wegen om de jaarlijks in hoogte verschillende uitvoeringskosten op te vangen.

De voorziening is voldoende om het onderhoudsniveau 'laag' uit te voeren. Het gaat alleen om groot onderhoud. Er is geen achterstallig onderhoud.

Financiering

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over het financieringsbeleid (treasury) en de daarmee samenhangende financiële risico's.

Het gemeentelijke financieringsbeleid is vastgelegd in het Treasurystatuut. Dit statuut is gebaseerd op de wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Een belangrijk uitgangspunt van deze wet is dat een gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Hiervoor gelden als wettelijke normen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm op langlopende leningen.

Decentrale overheden zijn verplicht om deel te nemen aan het schatkistbankieren. Dit houdt in dat we verplicht zijn om de overschotten van de bankrekeningen onder te brengen bij het Rijk. Deze verplichting geldt vanaf een drempelbedrag. Voor Buren is het drempelbedrag € 576.000 voor 2023.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren was de rente laag. Medio 2022 besloot de Europese Centrale Bank (ECB) de rentetarieven te verhogen. Een verdere renteverhoging in het najaar van 2022 is niet uitgesloten, maar hangt af van het verloop van de inflatie.

Op korte en middellange termijn zullen wij hier nog weinig hinder van ondervinden. We verwachten voor 2023 en 2024 een financieringsoverschot. Dat betekent dat we ons voorlopig nog niet op de kapitaalmarkt gaan begeven. Voor de jaren erna zal een hoge rente wel effect op onze begroting hebben.

In 2023 hanteren we de volgende rentetarieven

- Rente investeringen 0,22%
- Rente grondexploitaties 0,28%

Risico's

Het verloop van de rente is een onzekerheid waar we als gemeente mee te maken hebben. We houden ons aan de wettelijke normering voor de kasgeldlimiet en de renterisiconorm en houden onze meerjarige financieringsbehoefte actueel.

Schatkistbankieren

Als gemeente hebben we te maken met het verplicht bankieren bij de schatkist. Dit verplicht gemeente om dagelijks hun overtollige saldo onder te brengen bij het rijk. In de schatkist liggen alle overtollige financiële middelen van de verschillende gemeenten. Het drempelbedrag wordt bepaald aan de hand van het begrotingstotaal. Als gemeente mogen we niet meer dan 0,75% op de bank hebben staan. Het overschot wordt dagelijks automatisch afgeroomd naar de schatkist van het rijk.

Schatkistbankieren					
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Begrotingstotaal	67.825	76.700	69.643	65.513	65.565
Vastgesteld percentage	0,75%	0,75%	0,75%	0,75%	0,75%
Drempelbedrag	509	575	522	491	492

Leningenportefeuille

In onderstaand overzicht volgen we de stand van onze langlopende leningen. Jaarlijks lossen we af en neemt onze schuldpositie af. Voorlopig hebben we geen financieringsbehoefte die met langlopende leningen moet worden gefinancierd.

Leningenportefeuille bedragen				
Bedragen x € 1000	2023	2024	2025	2026
Raming leningenportefeuille 1 januari	€ 15.550	€ 12.950	€ 10.350	€ 8.550
Nieuwe langlopende leningen	€ -	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€ 2.600	€ 2.600	€ 1.800	€ 1.800
Raming leningenportefeuille 31 december	€ 12.950	€ 10.350	€ 8.550	€ 6.750

De verwachte financieringsbehoefte van de gemeente in 2025 bedraagt €45.899.000, waaronder €2.949.000 aan herfinanciering. Dit kunnen we financieren met kortlopende geldleningen. De rentetarieven zijn door de aanpassingen bij de Europese Centrale Bank in ontwikkeling. Het rentetarief voor kortlopende leningen wordt geschat op 1%. De geldstromen die voortkomen uit investeringen, projecten en aan en verkopen, bepalen in grote mate de omvang van onze financieringsbehoefte.

Financieringsbehoefte	Rekening	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
Bedragen x 1000	31-12-21	31-12-22	31-12-23	31-12-24	31-12-25	31-12-26
Investerings						
Materiële vaste activa	29.972	37.233	40.327	39.540	45.736	44.918
Financiële vaste activa	163	163	163	163	163	163
Onderhanden werk	4.046	2.208	0	0	0	0
Totaal investeringen	34.181	39.604	40.490	39.703	45.899	45.081

Financieringsmiddelen

Reserves	16.922	13.780	12.025	13.789	18.740	18.853
Voorzieningen	17.533	17.120	16.734	16.137	15.685	15.233
Langlopende leningen	18.231	15.631	13.031	10.431	8.631	6.831
Totaal financiering	52.686	46.531	41.790	40.357	43.056	40.917
Financieringssaldo	18.505	6.927	1.300	654	-2.843	-4.164

Rente

In de begroting 2023 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag aan toegerekende rente van € 82.576. De totale boekwaarde van de investeringen bedraagt per 1 januari 2023 € 37 miljoen. Onderstaand schema geeft inzicht in de rentelasten, de toerekening van de rentelasten en het renteresultaat. De methode van rentetoerekening is voorgeschreven door de commissie Besluit Begroten en Verantwoorden. Via deze methode wordt de betaalde rente omgeslagen over de investeringen. Deze omslagrente is voor 2023 0,14%.

Voor nieuw aan te trekken langlopende leningen gaan we uit van een rentepercentage van 2.95% voor een periode van 10 jaar en voor het aantrekken van kort lopende leningen 1%.

We verwachten in 2023 een rente voordeel van € 62.760. Dit komt doordat de doorberekende rente (0,22%) over de investeringen hoger is dan het verwachte rentepercentage dat over de financiering zal worden betaald (0,14%). Het verschil bevindt zich binnen de toegestane bandbreedte van 0.25%. Dit betekent dat we een reëel rentepercentage toerekenen aan de investeringen.

Renteschema <i>bedragen in €</i>	2022	2023	2024	2025	2026
a. De externe rentelasten over de lange financiering	28.826	19.816	10.801	2.055	788
a. De externe rentelasten over de korte leningen	0	0	0	0	0
b. De externe rentebaten (idem)	-225	-285	-285	-285	-285
Saldo rentelasten en rentebaten	28.601	19.531	10.516	1.770	503
c1. De rente doorberekening de grondexploitatie	0	26.589	20.557	0	0
c2. De rente doorberekening van projectfinanciering	0	0	0	0	0
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen	285	285	285	285	285
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	285	26.874	20.842	285	285
d1. Rente over eigen vermogen	0	0	0	0	0
d2. Rente over voorzieningen	0	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen interne rente	0	0	0	0	0
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-40.997	-82.576	-77.986	-61.371	-65.156
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	-12.111	-62.760	-67.185	-59.316	-64.368

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn renterisico's, kredietrisico's en koersrisico's. Hieronder lichten we toe in hoeverre deze risico's zich in Buren voordoen en hoe we deze risico's beheersen.

Renterisico

Een renteaanpassing kan een direct effect hebben op de onze begroting. Voor de beheersing van het renterisico hanteert de wet Fido twee normen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Over het algemeen zijn kortlopende leningen (kasgeld) goedkoper dan langlopende leningen en dus op korte termijn financieel aantrekkelijk. Op de lange termijn is er dan een renterisico, immers er is een kans dat de herfinanciering duurder uitpakt.

De kasgeldlimiet is gelimiteerd op 8,5 % van het totaal van het begrotingstotaal. Wanneer deze limiet langer dan twee aangesloten kwartalen overschreden wordt, zal een deel van de kortlopende schuld omgezet moeten worden in een langlopende lening.

Kasgeldlimiet <i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Begrotingstotaal	67.825	76.700	69.643	65.513	65.565
Vastgesteld percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	5.765	6.520	5.920	5.569	5.573

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van de langlopende leningen te beheersen. Hoe meer de aflossing van schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting is voor rente schokken. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm					
<i>bedragen in € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Begrotingstotaal	67.825	76.700	69.643	65.513	65.565
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	13.565	15.340	13.929	13.103	13.113
Aflossing op vaste schulden	1.100	1.850	2.600	1.800	1.800
Ruimte onder risiconorm	12.465	13.490	11.329	11.303	11.313

Kredietrisico's

De gemeente loopt financieel risico omdat er leningen zijn verstrekt aan derden en omdat we garant staan voor derden. Voor de beheersing van het kredietrisico is inzicht in de verstrekte leningen en garantstellingen nodig. In de financiële verordening en het treasurystatuut is bepaald dat uitzettingen en garanties alleen plaatsvinden als daarmee de publieke taak gediend wordt.

Bij de voetbalverenigingen BZS, SCR en ISC is er een lening afgesloten die door ons als gemeente wordt gewaarborgd. Ook bij Zorgcentra De Betuwe, de vereniging het Groene Kruis en Regionaal Archief Rivierenland (gedeeltelijk) een lening door de gemeente gewaarborgd. In 2023 gaat het in totaal om €2.927.000.

Koersrisico's

Hier gaat hier om het risico dat de financiële activa in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In Buren is dit risico klein. Tijdelijk overtollig geld wordt conform de regels van het schatkistbankieren ondergebracht bij het Rijk via een rekening courant. Verder heeft de gemeente een aandeel in de Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. De omvang van het aandeel is gering. In de begroting 2023 houden we rekening met een dividend van € 60.000.

Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering is ondersteunend aan en mede bepalend voor de kwaliteit van activiteiten die de gemeente uitvoert. Dit betekent dat de kwaliteit en omvang van de gemeentelijke bedrijfsvoering, maar ook faciliteiten als bijvoorbeeld huisvesting en automatisering indirect van grote invloed zijn op het behalen van de gewenste doelen.

In deze paragraaf worden de verschillende onderdelen verder uitgewerkt.

Beleid(skaders)

zie Bijlage: overzicht beleidskaders per programma onderdeel bedrijfsvoering

Externe ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Risico's

De datadiefstal in 2022 had een grote impact op de gemeentelijke bedrijfsvoering en dienstverlening. In deze begroting zijn extra maatregelen opgenomen om het risico op dit soort aanvallen te verkleinen. De ontwikkelingen op ICT gebied zijn fors en hierbij blijven we voor een groot deel afhankelijk van onze ketenpartners zoals de ODR en onze leveranciers. Daarnaast blijft de krapte op de arbeidsmarkt voor onze bedrijfsvoering een risico. Hierdoor is het moeilijk om geschikt personeel te vinden en te behouden. De financiële risico's worden beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Conclusie

Bedrijfsvoering blijft in ontwikkeling. We werken aan een continue verbetering ervan, waarbij we ons bewust zijn van onder andere de kwetsbaarheid op het gebied van ICT en de personele bezetting. We investeren in informatievoorziening, informatieveiligheid en bewustzijn om de risico's te verminderen. We blijven ons inzetten op het binden, boeien en behouden van onze medewerkers. We voeren een gezond financieel beleid waarbij we streven naar een structureel sluitende meerjarenbegroting. Ten aanzien van communicatie sluiten we in 2023 nog meer aan op de behoefte van inwoners en ondernemers.

Personeel en organisatie

Omschrijving

HR adviseert en ondersteunt de directie, de managers en de medewerkers op het gebied van personeel en organisatie.

Doelstelling

Voldoen aan de ambities uit het coalitieakkoord 'Samen voor het Buren van morgen'.

Activiteiten 2023

Uitvoeringsplan

De toekomstvisie en het coalitieakkoord zijn de basis voor het uitvoeringsplan dat we gaan maken in 2023.

Binden, boeien en behouden van medewerkers

Door de blijvende krapte op de arbeidsmarkt blijven we ons inzetten op het binden, boeien en behouden van onze medewerkers. We zetten ons in om een goede balans te vinden tussen resultaatgerichtheid, het halen van ambities en ruimte bieden aan persoonlijke ontwikkeling.

Automatisering

Omschrijving

In het kader van informatieveiligheid bewaken we dat de gegevens van de gemeente betrouwbaar, juist en volledig zijn; controleren we de beveiliging van gegevens en controleren en stimuleren we het veilige en juiste gebruik van gegevens.

Doelstelling

We gebruiken (persoons-) gegevens veilig en juist. Dit doen we binnen de kaders van de wetgeving.

Activiteiten 2023

- Het afronden van project Troje (provincie Gelderland) en implementeren van de daar bijhorende maatregelen. Het doel van het project is een informatiebeveiligingscheck op de netwerkbeveiliging. Daarnaast wordt de kennis en bewustwording van medewerkers getoetst.
- Het vaststellen van het informatiebeveiligingsbeleid.
- Het vaststellen van het privacybeleid.

Informatievoorziening

Omschrijving

In het beleidsplan I&A 2021-2025 zijn de beleidsuitgangspunten voor informatisering en automatisering vastgelegd. In het uitvoeringsprogramma I&A 2021-2025 staat hoe we uitvoering geven aan de beleidsuitgangspunten. Met deze plannen ondersteunen we de ambities op het gebied van de (digitale) dienstverlening. Door de datadiefstal zijn extra maatregelen noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de informatievoorziening optimaal veilig is.

Doelstelling

Op een veilige manier ondersteunen van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven door automatisering en digitalisering.

Activiteiten 2023

Op grond van het I&A plan 2021-2025

- Het inrichten van track en trace op basis van Common Ground. Common Ground is een gemeenschappelijke visie van gemeenten op informatisering.
- Het implementeren van de wetgeving digitale overheid, zoals Wet Elektronische Publicaties (WEP) en de Wet Open Overheid (WOO).
Op dit moment voldoen wij aan de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) die per 1 mei 2022 verplicht is geworden. We hebben een contactfunctionaris benoemd, dit is gecommuniceerd op de website. Voor de uitvoering van het actief openbaar maken van de categorieën die daarvoor in aanmerking komen, volgen wij de richtlijn van de VNG.

Naar aanleiding van de datadiefstal

- De oplossing implementeren voor het monitoren van alle systemen op security events implementeren.
- Maatregelen treffen op het gebied van informatiemanagement om de gevolgen van de datadiefstal het hoofd te bieden.
- Inzetten van kennis en extra inzet op Informatie en Automatisering
- Het verbeteren van de digivaardigheden bij medewerkers.

Huisvesting en facilitaire ondersteuning

Omschrijving

Huisvesting

Bij huisvesting gaat het om het onderhoud, de beveiliging, het organiseren en faciliteren van het hybride werken en de inrichting van het gemeentehuis.

Facilitaire zaken

Bij facilitaire zaken gaat het om de het organiseren en faciliteren van zowel interne als externe bijeenkomsten, catering, postzaken en drukwerk.

Doelstelling:

- Een veilige en efficiënte (werk)omgeving bieden aan de gemeenteraad, het college, de medewerkers, de inwoners en de bezoekers van de gemeente.
- Het bieden van goede interne dienstverlening en het zorgen voor representatieve interne en externe bijeenkomsten.

Activiteiten 2023

- Het verder uitwerken van de herbestemming van het gemeentehuis in Maurik en de herhuisvesting van de organisatie.
- Het doorontwikkelen van het hybride werken.

Communicatie

Omschrijving

De communicatieadviseurs ondersteunen de gehele organisatie bij interne en externe communicatie.

Doelstelling

- We sluiten in 2023 nog meer aan op de informatiebehoefte van inwoners en ondernemers.

Activiteiten 2023

- Het schrijven van een nieuw intern en extern communicatiebeleid dat aansluit op het waarmaken van onze ambitie.
- Het onderzoeken en verder ontwikkelen van communicatiemiddelen, zoals gemeentenieuws en sociale media.
- We versterken de positie van communicatie binnen de gemeentelijke organisatie.

Financiën

Omschrijving

Elke gemeente heeft te maken met een planning- en controlcyclus (P&C cyclus). Met deze cyclus maken we inzichtelijk in hoeverre de doelstellingen van de gemeente bereikt worden en welke (financiële) middelen daarvoor nodig zijn. Het is wettelijk verplicht voor de gemeente om binnen de P&C cyclus in ieder geval een begroting en een jaarrekening te maken. In Buren maken we naast de begroting en de jaarrekening ook een kadernota en twee bestuursrapportages.

Doelstelling

De gemeente is in control wanneer de juiste doelen zijn gesteld en deze doelen worden bereikt binnen de gemaakte afspraken zoals budget, tijd en eventuele aanvullende voorwaarden. De P&C cyclus stelt de gemeenteraad in staat om hierop te sturen en bij te sturen.

Activiteiten 2023

- We optimaliseren de bestuurlijke sturingsinformatie in de P&C documenten.
- Daarvoor gaan we met uw raad in gesprek over de indicatoren. De resultaten hiervan worden zichtbaar in de begroting 2024.
- We hanteren een evenwichtige P&C planning 2023. We bieden de gemeenteraad de P&C producten op tijd aan en we plannen voldoende tijd voor uitleg aan of ondersteuning van raadsleden.

Rechtmatigheidsverantwoording

Omschrijving

Met ingang van 2023 hebben we te maken met nieuwe wetgeving. De nieuwe wet regelt dat wij zelf aan u verantwoording moeten afleggen over of onze inkomsten, uitgaven en de balans(mutaties) op de juiste wijze (rechtmatig) tot stand komen. Tot op heden deed de accountant dit.

Doelstelling

Rechtmatig handelen is voor een overheidsorganisatie belangrijk: wij moeten voldoen aan wet- en regelgeving.

Activiteiten 2023

- In 2023 gaan we verder met het raamwerk van de Plan, Do, Check, Act cyclus, waarmee we in 2021 zijn gestart. Met deze werkwijze blijven we de financiële beheershandelingen continue verbeteren.
- We verbeteren eerder geconstateerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording. Aangegane verplichtingen die niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels tot stand kwamen, zijn hiervan de belangrijkste.
- We bieden u de geactualiseerde nota Risicomanagement en weerstandsvermogen aan.
- We bieden u de nota Misbruik en oneigenlijk gebruik aan.

Nadere toelichting raamwerk (PDCA-cyclus)

Om een beeld te geven van het raamwerk nemen we onderstaand plaatje op gevolgd met een toelichting.

2023	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Onderwerp												
1) Plan beschrijven/actualiseren (nieuwe) processen												
Check op aanbevelingen eerder beschreven processen door proces eigenaren												
-beschrijven/actualiseren processen												
2) Vaststellen auditplan college (jaar T)												
-diverse audits (onderzoek op financiële rechtmatigheid / processen)												
Vaststellen eindrapport rechtmatigheid MT en college (jaar T+1)												
3) Controplan vaststellen in MT												
Bespreken voortgang verbeteragenda managementteam												
Bespreken voortgang verbeteragenda college												
Bespreken voortgang verbeteragenda auditcommissie												
Werkgroep Control												

- Ad 1. Per proces hebben we aandacht voor o.a. digitalisering, efficiëntere inrichting, interne controle en risico's zoals fraude en misbruik & oneigenlijk gebruik. We benoemen eigenaren per proces, zodat we borgen dat het proces jaarlijks opnieuw beoordeeld wordt.
- Ad 2. Controles moeten zoveel mogelijk in het proces zijn geborgd (eerste lijn controle). De tweede lijn betreft de Verbijzonderde Interne Controle (VIC). De VIC adviseert de eerste lijn bij het opzetten van de interne controle en checkt achteraf, via steekproeven, of de controles juist plaatsvonden. Ook controleert de VIC of we werken conform de beschreven processen, Hiervoor stellen we een auditplan vast.
- Ad 3. Ontwikkelingen die het doel verstoren krijgen een plek op de verbeteragenda (rapportage). Het managementteam stuurt door de verbeteragenda elk kwartaal vast te stellen. Tweemaal per jaar worden wij en de auditcommissie op hoofdlijnen bijgepraat.
- Ad 4. Om een completer beeld te krijgen van alle risico's die spelen binnen Buren starten we met een interne werkgroep. In deze werkgroep 'Control' zitten medewerkers met een strategische functie.

Inkoop

Omschrijving

Aanbesteden (inkopen) doen we als we een 'werk' (bijvoorbeeld de aanleg van wegen), een 'levering' (bijvoorbeeld kantoorartikelen) of een 'dienst' (bijvoorbeeld advieswerkzaamheden) nodig hebben. De gemeente is bij het inkopen van leveringen, diensten en werk gebonden aan (Europese) aanbestedingswetgeving.

Doelstelling

- Rechtmatig en doelmatig inkopen waarbij aandacht is voor het monitoren en analyseren van de inkoopuitgaven.
- De inkoopprocessen verder professionaliseren en rechtmatigheid waarborgen.

Activiteiten 2023

- Begin 2023 sluit de gemeente Buren aan bij de Inhuurdesk van de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB). Deze dienstverlening is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO), waar afspraken in staan over de concrete dienstverlening van BWB aan Buren. Door aan de sluiten bij de Inhuurdesk kan gebruik worden gemaakt van de expertise en informatieverstrekking van externe medewerkers. Met de aansluiting bij de Inhuurdesk zetten we ook op het gebied van rechtmatigheid van inkoop een belangrijke stap.
- In 2023 maken we uitvoeringskaders met de doelstellingen in het inkoopbeleid.

Verbonden partijen

Inleiding

Gemeenten werken steeds vaker samen in regionaal verband. Voor kleine gemeenten is de noodzaak om samen te werken vaak groot. Dit komt doordat de complexiteit van gemeentelijke taken toeneemt. Kennisdeling en schaalvoordelen kunnen bijdragen aan efficiënter bestuur en betere dienstverlening.

Een verbonden partij is een samenwerkingsvorm waarbij de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Verbonden partijen kunnen we onderscheiden in gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. We nemen deel aan zeven gemeenschappelijke regelingen en drie vennootschappen. Een gemeenschappelijke regeling (GR) is een publiekrechtelijke constructie op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), dit is de meest gebruikte vorm voor intergemeentelijke samenwerking in Nederland. Vennootschappen bestaan uit naamloze vennootschappen (NV) en besloten vennootschappen (BV).

Beleid(skaders)

- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr)
- Nota verbonden partijen gemeente Buren
- Regionaal informatieprotocol Rivierenland

Externe ontwikkelingen

Er is een steeds grotere wens vanuit gemeenteraden om meer grip en sturing op verbonden partijen. Het gaat hierbij met name om de kaderstellende en controlerende rol van met name gemeenteraden. Op 1 juli 2022 is de nieuwe Wgr in werking getreden. In 2023 zullen de uitgangspunten van de nieuwe Wgr verder worden geïmplementeerd.

Risico's

We hebben een bestuurlijk en een financieel belang bij alle verbonden partijen. Dat betekent ook dat we te maken kunnen krijgen met bestuurlijke en financiële risico's. Bestuurlijke risico's gaan over de mate waarin we aangesproken kunnen worden op het functioneren van de verbonden partij. Het financiële risico gaat over de mate waarin de verbonden partij in staat is de eigen risico's op te kunnen vangen. Als de partij daar niet toe in staat is, ligt het risico bij de deelnemende gemeenten. Voor het in kaart brengen van de financiële risico's maken we gebruik van de begroting 2023 van de verbonden partijen. Verderop in deze paragraaf hebben we per verbonden partij het volgende in beeld gebracht:

- wat de financiële risico's zijn voor de verbonden partij;
- of het weerstandvermogen van de verbonden partij voldoende is om eventuele risico's op te vangen;
- er aanleiding is om in het risicoprofiel van de gemeente Buren rekening te houden met het financiële risico van de verbonden partij (gekwantificeerd in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing').

Conclusie

De gemeente Buren werkt in 2023 verder aan het versterken van de regionale samenwerking met de verbonden partijen. Behoud van onze zelfstandigheid is daarbij het uitgangspunt. Met een duidelijkere invulling van de opdrachtgevende rol richting de gemeenschappelijke regelingen willen we goede dienstverlening vanuit deze partijen waarborgen. Daarnaast heeft in 2023 het beperken van de financiële risico's en grip op de financiële bijdragen onze aandacht.

Overzicht verbonden partijen

Naam verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Bijdrage		Aandeel gemeente	Vermogen	
	2023	2026		Eigen	Vreemd
Avri	2.996	2.996		1.315	41.022
BV Recreatiemaatschappij Uit@waarde					
GGD Gelderland-Zuid	1.057	1.057		1.542	22.637
NV Bank Nederlandse Gemeenten	-30	-30			
NV Vitens	-30	-30			
Omgevingsdienst Rivierenland	2.669	2.669		1.135	5.158
Regio Rivierenland	248	248		2.317	3.992
Regionaal Archief Rivierenland	304	304		465	321
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	2.264	2.264		4.351	78.527
Werkzaak	1.952	1.836		3.417	6.686

Gemeenschappelijke regeling

Gemeenschappelijke regelingen zijn samenwerkingsverbanden tussen gemeenten ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten. Voor alle gemeenschappelijke regelingen geldt dat de gemeente Buren een financieel en bestuurlijk belang heeft. De gemeente Buren neemt deel aan zeven gemeenschappelijke regelingen:

- Avri
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid (GGD)
- Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
- Regio Rivierenland
- Regionaal Archief Rivierenland (RAR)
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Werkzaak Rivierenland

Avri	
Omschrijving	De reguliere taak van Avri is het verwijderen van huishoudelijk afval. Dit doen ze voor alle acht gemeenten. Een 'plustaak' is het onderhouden van de openbare ruimte. Dit voert Avri uit voor vier van de acht gemeenten. Avri onderhoudt sinds 1 maart 2012 de openbare ruimte van onze gemeente, het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Dit is vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO wordt jaarlijks geëvalueerd en aangescherpt.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, West Betuwe, Maasdriel, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren. Deelname is niet verplicht.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van Avri bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden. De gemeenteraden wijzen één lid aan per gemeente. Dat kan een raadslid, de voorzitter van de raad of een wethouder zijn. De gemeente Buren wordt op dit moment vertegenwoordigd door wethouder J.P. Neven. Ieder lid heeft één stem. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. De gemeente Buren levert via wethouder J.P. Neven de voorzitter van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur.
Aandeel	

Afval

- De afgelopen jaren staan de markttarieven van diverse grondstofstromen onder druk. Deze trend zorgt voor toegenomen financiële risico's en stijgende tarieven afvalstoffenheffing in Nederland.
- Er zijn veel personele wisselingen en het is voor Avri lastig om personeel te vinden, onder andere voor de bediening van de wagens. Ook zijn er momenteel nog veel ziektemeldingen vanwege covid-19. Dit zorgt ervoor dat de kwantiteit van het ophalen van afval onder druk staat en het komende jaar ook een zorg blijft.
- Door toedoen van deze marktomstandigheden is de financiële weerstand van Avri de afgelopen jaren volledig benut. Vanaf 2022 (en de jaren erna) wordt gewerkt aan een gezond herstel van het weerstandsvermogen. Dit wordt verrekend binnen de afvalstoffenheffing.
- Een belangrijke component binnen het totaal van risico's is de overdracht van de stortplaats Avri aan de provincie Gelderland. In 2020 is omtrent de overdracht veel gesproken en geschreven. Door de provincie is besloten tot uitstel van de definitieve overdracht tot een nader te bepalen moment. Besluitvorming hierover volgt niet eerder dan het jaar 2031.
- Een belangrijke ontwikkeling die zich in 2021 heeft voorgedaan is de wijze waarop om te gaan met het inzamelen en verwerken van luier- en incontinentiemateriaal. Avri heeft aangeboden een aparte inzameling en duurzame verwerking aan te bieden via het pluspakket, waarbij iedere gemeente individueel beslist. Een deel van de gemeenten heeft hierin begin 2021 al een keuze gemaakt en zal het materiaal daarom gescheiden inzamelen vanaf januari 2022. De besluitvorming hieromtrent vergt in de gemeente Buren meer tijd, door overweging van uiteenlopende alternatieve scenario's. Eventuele implementatie ervan zal op z'n vroegst vanaf 2023 plaatsvinden, indien de besluitvorming in 2022 plaatsvindt. Bij positieve besluitvorming zal dit verrekend worden in de afvalstoffenheffing.
- Cirtex, een circulair textielsorteercentrum in Rivierenland, wordt bij positieve besluitvorming van het algemeen bestuur opgericht om ingezameld textiel in de regio optimaal te herbruiken en circulaire economie te stimuleren. Het centrum wordt inclusief opgezet, met werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt. De besluitvorming door het algemeen bestuur wordt vereenvoudigd omdat elk van de deelnemende gemeenten binnen de GR Avri een positieve zienswijze heeft ingediend de beoogde ontwikkelingen binnen Cirtex.
- Vanwege de hoge kosten zal de aanbesteding voor verwerking van GFT zich het komende jaar richten op de prijs. De meest duurzame verwerking zal hierdoor niet mogelijk zijn en de kans is aanwezig dat de kosten hoger uitvallen dan voorheen.
- In 2023 zal er besluitvorming plaatsvinden over de huidige papierinzameling door verenigingen en de mogelijke alternatieven. Deze lokale verenigingen ontvangen een vergoeding voor hun werkzaamheden, wat wordt bekostigd uit de afvalstoffenheffing. Alternatieve werkzaamheden zullen mogelijk een positief of negatief hebben op de afvalstoffenheffing, waarschijnlijk op zijn vroegst in 2024.
- Het tarief zwerfafval moet voor 2023 worden vastgesteld, wat is opgenomen in het pluspakket van gemeente Buren. Aangezien de vergoeding vanuit het Afvalpact stopt om de buurtjutters (verenigingen die zwerfafval rapen in onze gemeente) te vergoeden, zal het tarief zwerfafval mogelijk worden opgehoogd en verwerkt in de afvalstoffenheffing.

IBOR

- In de afgelopen jaren was een toename van beheerkosten (bij een afname van gevraagde beheerkwaliteit) de tendens. In 2022 is met deze tendens gebroken, echter gedurende het jaar zijn we geconfronteerd met aanzienlijke toename van kosten. Dit bedraagt ca. €88.000,- en wordt vooral bepaald door prijsstijgingen als gevolg van mondiale ontwikkelingen, en dan met name de oorlog in Oekraïne. Dit heeft invloed op de kosten voor brandstof, beschikbaarheid van grondstoffen en vertraagde leveranties van reeds aangekocht materieel.
- Voor 2023 zien we echter weer een sterke ontwikkeling van kosten. Bij een gelijkblijvend takenpakket (als in 2022) valt het geheel van de werkbegroting in 2023 veel hoger uit dan het jaar ervoor (toename van 8,5%) en wat eerder vermeld is geweest in de begroting van GR Avri 2023 (waarbij ook de som van kosten voor IBOR-taken per gemeente benoemd is). Hierover zijn nog gesprekken tussen gemeente Buren en Avri gaande, met als doel de toename van kosten te beperken.
- Voor de langere termijn zijn er kansen om de beheerkosten op onderdelen structureel te beperken. Dit vergt echter een goede dialoog tussen gemeente en Avri, concrete keuzes op beleidsmatig niveau (denk aan het vervangen van dure vormbomen voor goedkoper te onderhouden straatbomen) en veelal vooraf het maken van éénmalige kosten.
- In 2021 is invulling gegeven aan een vervolgonderzoek naar uitvoering van de IBOR-taken. De primaire vraag hierin betreft of de huidige constructie met Avri (IBOR-taken belegd binnen een DVO) voor de lange termijn houdbaar is. De uitkomsten van dit onderzoek in concept worden benut om op bestuurlijk niveau het gesprek met de verschillende IBOR-gemeenten en Avri aan te gaan. De uitkomsten hiervan, evenals de bijbehorende rapportage, worden nadien gedeeld met de gemeenteraad. Beoogd is dit voor het einde van 2022 te realiseren.

Risico's

Omvang risico's: € 9,2 miljoen

Grootste risico's:

Doelvermogen nazorg stortplaats

Bijna € 5 miljoen houdt verband met de stortplaats. De berekening van dit risico is gebaseerd op een overdracht van de stortplaats aan de provincie Gelderland in 2034. Op dat moment moet er voldoende vermogen beschikbaar zijn voor die overdracht.

Grondstofprijzen

De afgelopen jaren staan de markttarieven van verschillende grondstofstromen onder druk. Deze trend zorgt voor toegenomen financiële risico's en stijgende tarieven van de afvalstoffenheffing.

Weerstandsvermogen: € 4,6 miljoen

Onderdeel van risicoprofiel Buren:

De weerstandsratio is 0,5. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio ruim onvoldoende. We houden hier rekening mee in het risicoprofiel van de gemeente Buren.

Afval

- Totaal risico GR Avri: € 9.353.000
- Weerstandsvermogen GR Avri: € 6.594.000
- Weerstandsratio: 0,7

IBOR

- Begroting Buren 2023: € 2.869.000
- Begroting GR 2023: € 2.996.000
- Nadeel meerjarenbegroting: - € 127.000 (minimaal)
- Concept Werkbegroting IBOR (d.d. 15 juli 2022, ter bespreking): 3.098.000

Programma's

2. Fysieke leefomgeving

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	2.465	2.770	2.869	2.996	2.996
Resultaat			159	-232	
Eigen vermogen	550	1.389	1.547	1.315	1.315
Vreemd vermogen	45.142	43.358	44.395	41.022	38.811
<i>Toelichting:</i>					
In bovenstaande tabel is de DVO bijdrage voor de IBOR taken weergegeven. Primaire taak van de Avri is om invulling te geven aan de afvalzorgplicht. Het verschil tussen de opbrengst afvalstoffenheffing en de kosten voor het verwijderen en verwerken van afval is: Realisatie 2020: € 299.530 Realisatie 2021: € 340.249 Begroting 2022: € 555.782 Begroting 2023: € 581.511 Begroting 2026: € 581.511					

GGD Gelderland-Zuid

Omschrijving	De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Dit doet ze door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten: Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	Deelname is verplicht op basis van de Wet publieke gezondheid. De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder M. Bettink-Pierik. Het stemgewicht in het algemeen bestuur wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten. Buren heeft twee van de 36 stemmen.

Aandeel

Ontwikkelingen	• Programma onderzoek informatie & advies: datagestuurd werken

Risico's	Omvang risico's: € 3,7 miljoen

Grootste risico's:

- Prijsstijgingen: Prijzen kunnen hoger uitvallen dan de standaard-indexering waar de GGD, volgens spelregels, mee rekent. Denk hierbij aan hogere kosten voor materialen, licenties, energielasten en eventueel ingehuurde diensten.
- De GGD GHOR Nederland werkt toekomstscenario's uit voor testen, bronk- en contactonderzoek en vaccineren. Over taakinvulling worden afspraken gemaakt met VWS. De kosten voor het bestrijden van de pandemie komen voor rekening van het Rijk
- Krapte op de arbeidsmarkt: Risico bestaat dat formaties niet op orde zijn en er gaten vallen waardoor afgesproken prestaties niet kunnen worden gerealiseerd. Krapte ligt vooral bij artsen en forensische geneeskunde; hiermee loopt de GGD niet alleen een financieel risico, maar ook de beschikbaarheid van dienstverlening komt dan in gevaar.

Weerstandsvermogen: € 1,2 miljoen

Onderdeel van risicoprofiel Buren:

De weerstandsratio is 0,32. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio ruim onvoldoende. We houden hier rekening mee in het risicoprofiel van de gemeente Buren.

Programma's	3. Sociaal domein

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	957	1.010	1.074	1.057	1.057
Resultaat	760	149		-481	
Eigen vermogen	1.992	2.082	2.023	1.542	1.542
Vreemd vermogen	24.929	28.765	21.837	22.637	22.399
<i>Toelichting:</i>					
Bijdrage voor 2022 is vastgesteld. Een meerjarenbegroting is niet verstrekt door de GGD. Op basis van de afgelopen jaren is aannemelijk dat de gemeentelijke bijdrage meerjarig zal toenemen.					

Omgevingsdienst Rivierenland

Omschrijving	Wij hebben de ODR opdracht gegeven de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) uit te voeren voor onze gemeente. Concreet betekent dit dat de ODR de volgende taken uitvoert: • Het verlenen van omgevingsvergunningen. Dat is de vergunning voor bouw- en milieutaken; • Het toezicht houden op de uitvoering van deze vergunningen om ervoor te zorgen dat er bijvoorbeeld niet meer of anders wordt gebouwd dan de vergunning toestaat; • Zo nodig handhaven. Dat betekent: afdwingen dat de wet gevolgd wordt; • Het verlenen van specialistisch advies voor vergunningen en voor bestemmingsplannen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten: Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	Deelname aan deze gemeenschappelijke regeling voor de milieutaken is verplicht op basis van de Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. We kozen ervoor om de bouwtaken (Wabo-taken) uit te laten voeren door de ODR. De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder J.P. Neven. We hebben twee stemmen in het algemeen bestuur, omdat we naast de milieutaken ook de bouwtaken onderbrachten bij de ODR. De VTH-taken zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Buren en de gemeenschappelijke regeling.
Aandeel	
Ontwikkelingen	• Samen met de gemeenten in Rivierenland, ketenpartners en andere omgevingsdiensten bereidt de ODR zich voor op de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de nieuwe Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) op 1 januari 2023. • We verwachten dat het werven van personeel in 2023 lastig blijft. Daardoor is er een groeiende werkdruk en -voorraad bij de gemeente Buren en ODR. Ook de organisatie merkt de gevolgen van de groeiende werkdruk en -voorraad bij de ODR. Dit brengt financiële en bestuurlijke risico's met zich mee. • De ODR is bezig met een doorontwikkeling van de organisatie. De organisatie wordt zo ingericht dat de medewerkers beter en efficiënter werken aan de opgaven die er liggen. Dit proces wordt afgerond in 2023.
Risico's	Omvang risico's: € 646.000 Grootste risico's: • De invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). • Overschrijding van het aantal diensten die zijn afgesproken in de dienstverleningsovereenkomsten. Deze die niet worden niet gedekt door extra legesopbrengstensinkosten Weerstandsvermogen: € 728.000 Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstandsratio is 1,13. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio voldoende. We houden hier geen rekening mee in het risicoprofiel van de gemeente Buren.

Programma's 2. Fysieke leefomgeving

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	2.630	2.863	2.597	2.669	2.669
Resultaat	1.269	408			
Eigen vermogen	2.390	1.500	1.164	1.135	1.049
Vreemd vermogen	5.401	5.616	5.343	5.158	4.681
Toelichting:					

Regio Rivierenland

Omschrijving	Regio Rivierenland behartigt de (gezamenlijke) belangen van de deelnemende gemeenten en voert gemeenschappelijke taken uit, onder andere van provinciaal en rijksbeleid. De regio ondersteunt de gemeenten in bestuurlijk, beleidsmatig en strategisch opzicht. Regio Rivierenland voert taken uit op basis van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020. De GR zorgt voor de regionale bestuurlijke afstemming bij grotere vraagstukken. Naast de Regio Deal gaat het hier om zaken als de regionale ruimtelijke visie en de regionale energietransitie. De GR werkt samen met overheden, bedrijfsleven en andere partners om gemeenschappelijke doelstellingen te bereiken. Dit vooral onder de naam Fruitdelta. Verder voert de GR taken uit op basis van contracten met de gemeente(n) zoals inkoop van de Jeugdzorg en leerlingen- en jeugdvervoer. Ook het toezicht op de leerplicht voert zij uit.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten: Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	Burgemeester J.M.P. Meijers vertegenwoordigt Buren in het algemeen bestuur. Het stemgewicht in dit bestuur wordt jaarlijks bepaald door te kijken naar het inwoneraantal van de deelnemende gemeenten. Buren heeft elf van de honderd stemmen. We dragen op basis van het inwoneraantal bij aan het programma regionale samenwerking. Er zijn er verschillende taken vastgelegd in zeven afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten: • leerplicht; • regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC); • inkoop; • sociale recherche; • basismobiliteit; • Wmo/jeugd en; • Regionaal Werkbedrijf (RW-POA).
Aandeel	
Ontwikkelingen	• In 2023 gaat de Regio Rivierenland onder andere aan de slag met het nieuwe meerjarig regionaal ambitiedocument 2022-2025, de coördinatie van de regio deal FruitDelta Rivierenland en het faciliteren van de uitvoering van de beleidstaken. Daarnaast wordt de personele inzet door beleidsadviseurs van de regio zo veel mogelijk binnen de bestaande budgettaire kaders van de (meerjaren)begroting uitgevoerd. • De bijdrage aan het regionale mobiliteitsfonds blijft in 2023 doorgaan. De gemeente betaalt jaarlijks € 1 per inwoner. Meer informatie hierover is te vinden in het hoofdstuk ruimte bij de rapportage verkeer en vervoer.
Risico's	Omvang risico's: € 474.000 Grootste risico's: De risico's van de Regio Rivierenland zijn op dit moment beperkt. Weerstandsvermogen: Het weerstandsvermogen bestaat uit de algemene reserve die tenminste gelijk is aan het geschatte risico. Voor Regio Rivierenland dus €474.000 Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstadnsratio bedraagt 1.0 en is daarmee voldoende. Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van acht gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de Regio financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de regio verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen.
Programma's	5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	223	235	242	248	248
Resultaat	223	226			
Eigen vermogen	2.726	2.255	2.502	2.317	1.972
Vreemd vermogen	12.619	14.597	7.671	3.992	3.592
<i>Toelichting:</i>					
Voor 2023 is onze bijdrage lager dan vooraf begroot. Dit zal worden gecorrigeerd. Het voordeel bedraagt € 4.041 voor 2023.					

Regionaal Archief Rivierenland

Omschrijving Het gemeenschappelijk beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers in de archiefbewaarplaatsen in het werkgebied. Uitgangspunt daarbij is de gemeenschappelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor alle naar die archiefbewaarplaats overgebrachte archiefstukken.

- Het verlenen van diensten aan het publiek en de deelnemers.
- Het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers.

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Deelnemende partijen De gemeenten Buren, Culemborg, Maastriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel

Bestuurlijk belang De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder K.A. Maier.

Aandeel

Ontwikkelingen Het beleidsplan RAR 2022-2025 heeft als thema Data. Het richt zich op duurzaamheid, ontsluiting, gebruik en presentatie van data (informatie). Zowel data die is ondergebracht bij het RAR als data in beheer bij de deelnemende gemeenten.

Risico's Omvang risico's: € 211.000

Grootste risico's:

De risico's van de Regionaal Archief Rivierenland zijn op dit moment beperkt.

Weerstandsvermogen: € 211.000

Onderdeel van risicoprofiel Buren:

De weerstandsratio is 1. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio voldoende. We houden hier dan ook geen rekening mee in het risicoprofiel van Buren.

Programma's 5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	272	284	233	304	304
Resultaat	279	289			
Eigen vermogen	498	591	505	465	320
Vreemd vermogen	116	88	337	321	277
<i>Toelichting:</i>					
Zie de RAR- programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026					

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Omschrijving	De VRGZ draagt bij aan een veilige regio. Hier worden rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden. In onze regio kunnen de inwoners rekenen op snelle en goede hulpverlening en brandweerzorg. Dit doet de VRGZ samen met de 14 gemeenten, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	De VRGZ vormt het samenwerkingsverband van: - De 14 gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en regio Rivierenland, zijnde Nijmegen, Wijchen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Beuningen, West Maas en Waal, Maasdriel, Zaltbommel, West-Betuwe, Buren en Culemborg en Neder-Betuwe, Tiel; - De Regionale Ambulancevoorziening (RAV); - De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR); - De brandweer.
Bestuurlijk belang	Deelname is verplicht op basis van de Wet op de veiligheidsregio's. Gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door de burgemeester.
Aandeel	
Ontwikkelingen	Verwijzen naar Regionaal Beleidsplan https://www.vrgz.nl/media/2534/12rbp-2020-2023-versie-06.pdf
Risico's	Omvang risico's 2023 GR De verwachtingswaarde van de totale afzonderlijke risico's bedragen € 9.248.000. Dit is de som van alle risico's die zich in theorie voor zouden kunnen doen. Dit wordt altijd afgezet tegen een kans % dat deze risico's ook echt gaan plaats vinden. Dat risico bedrag is geraamd op €5.736.000. Grootste risico's 2023 GR - Wet en regelgeving op het gebied van duurzaamheid - Prijsstijgingen - Krapte arbeidsmarkt AZGZ Weerstandsvermogen 2023 GR Het realistische risicobedrag is geraamd op €5.736.000. De reserves bij de VRGZ bedragen €4.262.000 en dit wordt beoordeeld als het weerstandsvermogen. Het programma RAV heeft een reserve van €1.621.000 en het programma Crisis en Rampenbestrijding is goed voor €2.641.00. Onderdeel van risicoprofiel Buren De weerstandratio is bij de begroting vanuit de VRGZ 2023 in totaal 0.74. Volgens de criteria van Buren is de weerstandratio 0.50 (op basis van de begroting 2022). We houden hier rekening mee in het risicoprofiel van de gemeente Buren.

Programma's 5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	2.087	2.211	2.211	2.264	2.264
Resultaat	2.087	2.206			
Eigen vermogen	7.007	7.071	5.684	4.351	4.262
Vreemd vermogen	68.824	62.792	72.391	78.527	82.925
<i>Toelichting:</i>					
De bijdrage voor Buren is gebaseerd op de begroting 2022 van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.					

Werkzaam

Omschrijving GR Werkzaam voert de Wet sociale werkvoorziening (WSW) uit voor Burense werkzoekenden die op 31 december 2014 een dienstverband hadden bij de GR Lander conform de WSW. Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom van werkzoekenden. Sindsdien moeten alle werkzoekenden (ook de arbeidsgehandicapte medewerkers) zich via de Participatiewet melden bij de gemeente voor de nodige ondersteuning.

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Deelnemende partijen Gemeenten: Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Bestuurlijk belang De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder E. M. de Bas.

Aandeel

Ontwikkelingen

- Werkzaam hield in 2021 de sociale werkvoorziening open tijdens de coronapandemie.
- Bij de oprichting van Werkzaam in 2016 is afgesproken dat we de gemeenschappelijke regeling na vier jaar evalueren. Eén van die uitkomsten was dat er een nieuwe financiële verdeelsleutel kwam voor alle deelnemers vanaf 2021. Die nieuwe verdeelsleutel geeft financiële voordelen voor de gemeente Buren.

Risico's **Omvang risico's:** € 2,1 miljoen

Grootste risico's:

Omzetdoelstellingen

De mogelijkheden om omzet te maken, staan onder druk doordat de afstand tot de arbeidsmarkt van de doelgroep van nu groeien. Het gevolg is dat de kwaliteit van de dienstverlening (groepsdetacheringen en schoonmaak) onder druk staat. De gecontracteerde diensten kunnen niet geleverd worden.

Weerstandsvermogen: € 2,1 miljoen

Onderdeel van risicoprofiel Buren:

De weerstandsratio is 1,0. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio voldoende. We houden hier rekening mee in het risicoprofiel van Buren.

Programma's 3. Sociaal domein

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	2.508	2.088	2.080	1.952	1.836
Resultaat	3.476	371			
Eigen vermogen	5.504	4.503		3.417	3.349
Vreemd vermogen	34.792	16.847	6.763	6.686	5.722
<i>Toelichting:</i>					

Vennootschappen

Een vennootschap is een organisatievorm met als hoofddoel het realiseren van winst voor de eigenaars van de vennootschap. Voorbeelden zijn de besloten vennootschap, de naamloze vennootschap en de vennootschap onder firma.

De gemeente Buren participeert in de volgende vennootschappen:

- BV Recreatiemaatschappij Uiterwaarde
- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Vitens

Omschrijving

Juridische vorm

Deelnemende partijen

Bestuurlijk belang

Aandeel

Ontwikkelingen

Risico's

Programma's

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente					
Resultaat					
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					

BV Recreatiemaatschappij Uit@waarde

Omschrijving Vanaf 1999 kwamen de deelnemende gemeenten, in hun nieuwe rol van aandeelhouder, meer op afstand te staan. Het onroerend goed werd overgedragen en een afkoopsom werd betaald voor toekomstig beheer. De recreatieschappen kozen voor een model van maatschappelijk ondernemen.

Kernactiviteit: het duurzaam in standhouden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de (Natuur- en) Recreatieschappen Lingebied, Nederrijn, Lek en Waal en Over-Betuwe ten behoeve van een breed publiek in het Rivierengebied

Juridische vorm Overige verbonden partijen

Deelnemende partijen Gemeenten Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Maas en Waal, West Betuwe, Giessenlanden, Vijfheerenlanden, Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe

Bestuurlijk belang De gemeenten zijn vertegenwoordigd in de Raad van Commissarissen. Wethouder K.A. Maier is betrokken bij de bestuurlijke overleggen rondom deze BV.

Aandeel

Ontwikkelingen N.v.t.

Risico's Het onroerend goed is eigendom van de BV. De deelnemende gemeenten hebben een afkoopsom betaald voor toekomstig beheer.

Programma's 1. Wonen, werk en recreatie

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	8	8			
Resultaat	40	891			

Toelichting financiële ontwikkelingen

Recreatiemaatschappij Uiterwaarde is geen verbonden partij voor de gemeente Buren.

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Omschrijving	BNG is onze huisbankier. Als aandeelhouder profiteren we van het dividend van de BNG. Dit is een algemeen dekkingsmiddel.
Juridische vorm	Overige verbonden partijen
Deelnemende partijen	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is een bank die volledig in overheidsbezit is. De helft van de aandelen is van de Staat. De andere 50% is van de gemeenten, hoogheemraadschappen en provincies. De gemeente is vanwege de financiële verhoudingen met het Rijk verplicht een bankrekeningnummer bij de BNG te openen. Hierop worden de algemene uitkering en andere rijksvoorschotten uitbetaald.
Bestuurlijk belang	De aandeelhouders oefenen invloed uit door de vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering. Het aantal aandelen van de BNG bedraagt 55.690.720. We bezitten 23.953 aandelen. Dit is 0,04% van het totaal aan aandelen.

Aandeel

Ontwikkelingen	In 2023 zal de samenwerking met de BNG gaan toenemen. Hierin zijn geen specifieke voorbeelden te geven maar wel zien we een steeds betere afstemming met de BNG en ondersteuning bij complexe betalingsverplichtingen. De BNG heeft in haar centrale positie voor de gemeente vaak een ondersteunende rol. Elke gemeente is verplicht om hierin met de BNG samen te werken. Dat vergemakkelijkt afstemming en zorgt voor meer efficiency.
Risico's	Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank zoals dat tot uitdrukking komt in de uitstekende externe ratings. Daarnaast bleef de BNG binnen haar zogenoemde Risk Appetite, die is vastgelegd in het Risk Appetite Statement 2017. Deze risicorapportage wordt ieder kwartaal opgesteld. De bank hanteert een streng beveiligingsbeleid, interne richtlijnen en procedures om de veiligheid van de bedrijfsvoering te waarborgen en te voldoen aan relevante wet- en regelgeving. Naast de aanwezige procedurele en technische beveiligingsmaatregelen worden medewerkers getraind om het risicobewustzijn scherp te houden. Een belangrijk punt van aandacht is de beperking en beheersing van de beveiligingsrisico's die een gevolg zijn van internetgerelateerde dreigingen. De weerstandscapaciteit van de Bank Nederlandse Gemeenten is wel voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. Daarmee zijn er geen risico's van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie waarvoor geen maatregelen zijn getroffen door de Bank Nederlandse Gemeenten. Als aandeelhouder van de BNG ontvangen we jaarlijks dividend. Dit hebbenwe ook meerjaig in de begroting verwerkt. Indien er minder dividend wordt uitgekeerd lopen we een risico op een tekort.

Programma's 6. Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente	-30	-30	-30	-30	-30
Resultaat	-30	-60			

Toelichting financiële ontwikkelingen

We laten voor de BNG alleen de begrote dividend ontvangsten zien. Als klein aandeelhouder heb je onvoldoende zeggenschap over het eigen en vreemd vermogen van de bank.

NV Vitens

Omschrijving	Vitens is onze drinkwaterleverancier en het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Ze voorzien de provincies Friesland, Overijssel, Flevoland, Gelderland en Utrecht en een aantal gemeenten in Noord-Holland en Drenthe van betrouwbaar drinkwater.
Juridische vorm	Vennootschappen
Deelnemende partijen	De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provincies en gemeenten. Het dagelijkse bestuur van het drinkwaterbedrijf is in handen van de verschillende raden en commissies. Deelname is niet verplicht, maar de aandelen zijn moeilijk verhandelbaar.
Bestuurlijk belang	Het aantal aandelen van Vitens bedraagt 5.777.247. De gemeente Buren bezit 24.035 aandelen. Dit is 0,416%.
Aandeel	
Ontwikkelingen	De financierbaarheid van Vitens staat onder druk. In de meerjarenplanning staat vermeld dat er grote investeringen aankomen waardoor er een kans bestaat dat er minder of geen dividend wordt uitgekeerd. De planning met investeringen heeft impact op de solvabiliteit en kan gevolgen hebben voor het uit te keren dividend.
Risico's	Door het onder druk staan van de resultaten van Vitens zal de dividenduitkering Vitens lager uitvallen dan voorheen. De weerstandscapaciteit van Vitens is wel voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. Daarmee zijn er geen risico's van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie waarvoor geen maatregelen zijn genomen.

Programma's 6. Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2026
Bijdrage gemeente			-30	-30	-30
Resultaat	-30				
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					
We laten voor de Venootschap Vitens NV alleen de begrote dividend ontvangsten zien. Als klein aandeelhouder heb je onvoldoende zeggenschap over het eigen en vreemd vermogen.					

Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van woningbouw, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het ruimtelijk beleid is vastgelegd in de structuurvisie, beleidsnota's en bestemmingsplannen. In deze paragraaf gaan we in op de lopende bouwgrondexploitaties, de realisatie hiervan, de prognose van de te verwachten resultaten, bijbehorende reserves en voorzieningen en de stand van zaken rondom vennootschapsbelasting.

Beleid(skaders)

Het grondbeleid is vastgelegd in de nota grondbeleid. In deze nota staan de kaders waarbinnen wij het grondbeleid uitvoeren. Wij kopen slechts in uitzonderingsgevallen zelf grond aan om plannen te kunnen realiseren. Facilitair grondbeleid heeft de voorkeur. Wanneer initiatieven van derden passen binnen het beleid, werken wij hier aan mee. In de instrumenten de structuurvisie, de omgevingsvisie en het bestemmingsplan (straks omgevingsplan) hebben wij voorwaarden opgenomen. Wij hebben een faciliterende rol en sluiten een anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar, waarin onder andere het kostenverhaal is geregeld. In de structuurvisie, de omgevingsvisie en het woningprogramma staat een uitwerkingsplan voor ruimtelijke ontwikkelingen. Wij vragen initiatiefnemers een bijdrage om deze ontwikkelingen uit te kunnen voeren. Als wij grondeigenaar zijn dan betalen wij de gemaakte kosten uit de grondopbrengst. Het grondprijnsbeleid werken wij uit in een grondprijzenbrief.

De uitgifte van grond gaat via een:

- eigendomsoverdracht;
- erfpacht (voor bedrijventerreinen en beperkt mogelijk voor woningbouw);
- pacht;
- in gebruikgeving en;
- verhuur.

Beleidskaders:

- Nota grondbeleid 2017 - 2020
- Nota Kostenverhaal 2020
- Grondprijzenbrief
- Omgevingsvisie
- Woningprogramma 2020-2030
- Beleidsnotitie Grondprijnsbeleid Doejenburg II definitieve versie 2017
- Beleidsnotitie Verkaveling Doejenburg II definitieve versie 2017
- Notitie Bouwen voor behoefte
- Regionaal Programma Werklocaties 2020
- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Omgevingswet vanaf 1 januari 2023

Externe ontwikkelingen

- Naast de verschillende particuliere ontwikkelingen zijn er nog twee grondexploitaties die door ons worden uitgevoerd. Dit is de woningbouwlocatie Teisterbant en het bedrijventerrein Doejenburg II.
- Voor de locatie Teisterbant is er hard gewerkt om de eigendommen van de gemeente in de huidige staat te verkopen, zodat we deze grondexploitatie kunnen afsluiten. De ontwikkelaar neemt het bouw en woonrijp maken voor zijn rekening, waardoor dit ook een particuliere ontwikkeling wordt.
- Zoals in het woningprogramma 2020-2030 te lezen is, staat de gemeente voor de uitdaging om de komende tien jaar ongeveer 1.400 woningen te bouwen. De doelstelling is om de komende vier jaar ongeveer 600 woningen te bouwen. Om aan deze doelstelling te voldoen moeten enkele grote particuliere ontwikkelingen worden opgepakt.

Risico's

Wij hebben twee actieve grondexploitaties:

- Teisterbant Kerk-Avezaath
- Bedrijventerrein Doejenburg II

We verwachten beide plannen met een verlies af te sluiten. Voor dit verlies is in de jaarrekening 2021 een voorziening gevormd.

Bij een positieve uitkomst van de gesprekken bij het project Teisterbant, bestaat de kans dat dit project met een neutraal saldo wordt afgesloten.

Voor de risico's die een relatie hebben met het project, wordt een raming in de grondexploitatie van het project opgenomen. Mogelijke risico's zijn:

- meerwerk bij de uitvoering van bouw- en woonrijp maken en sloopwerkzaamheden;
- meerkosten voor bodemsanering;
- tegenvallende verkopen en;
- meerkosten planbegeleiding door uitloop van het project.

Conclusie

In de grondexploitatie staat een planning voor de verkoop van de grond. Het geraamde verlies op onze actieve grondexploitaties bedraagt ongeveer € 7,3 miljoen. Voor de grondexploitatie bedrijventerrein Doejenburg II gaat het om ongeveer € 7,2 miljoen. Voor de grondexploitatie Teisterbant in Kerk-Avezaath gaat het om € 100.000. Voor het geraamde verlies grondexploitaties is een voorziening 'toekomstige verliezen grondexploitaties' gevormd.

Bouwgrondexploitatie

Bedrijventerrein Doejenburg II Maurik

74% van de beschikbare kavels op het bedrijventerrein is verkocht. Gesprekken met verschillende belangstellenden hebben geleid tot opties op alle kavels. Om alle kavels te kunnen ontsluiten, is er een extra ontsluitingsweg aangelegd. Het bedrijventerrein is volledig bouwrijp gemaakt. Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om nog enkele bedrijfswoningen te bouwen.

Het parkmanagement wordt in 2022 en 2023 verder vorm gegeven. Dit kan mogelijk nog kosten met zich meebrengen.

Teisterbant Kerk Avezaath

Het college heeft op 16 maart 2021 besloten in te stemmen met het grondbod van KlokGroep, Kleurrijk Wonen en Witte Groep voor de bouw van 55 woningen in woningbouwproject Teisterbant.

Realisatie

Omschrijving

In onderstaand overzicht staan de uitgevoerde en de te verwachte gronduitgifte voor woningbouwproject Teisterbant in Kerk-Avezaath en bedrijventerrein Doejenburg II in Maurik. De gegevens komen uit het raadsvoorstel 'herziening grondexploitaties 2021'.

Bedrijventerrein Doejenburg II Maurik

De uitgifte in aantal m² is vanaf 2022 11.000 en de uitgifte voor het aantal bedrijfswoningen ligt vanaf 2022 op 3.

Teisterbant Kerk-Avezaath

De bouw van de 55 woningen start in 2022. De oplevering zal waarschijnlijk in 2023 plaatsvinden.

Prognose te verwachten resultaten

De verwachte einddatum van zowel plan Teisterbant als van plan Bedrijventerrein Doejenburg II is eind 2024. Over de periode 2022 tot en met de einddatum zijn de nog te maken kosten en de verwachte opbrengst grondverkoop geraamd.

Het resultaat op einddatum is:

Teisterbant   tekort €   65.000
BT Doejenburg II   tekort € 7.223.000

Voor deze verliesgevende exploitaties is, conform de voorschriften van het BBV, een verliesvoorziening getroffen. Uit hoofde van het budgetrecht van de raad bepaalt u (meestal bij de vaststelling van de jaarrekening) wat de bestemming wordt van de vrijgevalen verliesvoorziening dan wel de dekking van een noodzakelijke aanvulling van de verliesvoorziening.

Reserves en voorzieningen

Voorziening voor verlies

We verwachten dat het sluiten van de grondexploitaties bedrijventerrein Doejenburg II en Teisterbant met een verlies gebeurt. Het totaal geraamd verlies is ongeveer € 7,3 miljoen. Voor dit bedrag is een voorziening gevormd.

In de grondexploitatie zijn de risico's verwerkt waar een directe relatie bestaat tussen het risico en het project. Voorbeelden van deze risico's zijn:

- De raming is op basis van een globaal plan.
- De uit te voeren werkzaamheden zijn nog niet in detail bekend.
- De aanbesteding valt hoger uit.
- Extra onderzoeken zijn nodig.

Reserve grondexploitaties

Een risico voor het bedrijventerrein Doejenburg II was dat niet alle kavels binnen de geplande looptijd verkocht zouden worden. Hiervoor was een reserve grondexploitatie gevormd. Bij de perspectiefnota 2022 heeft u besloten deze reserve op te heffen en ten gunste te laten komen van de algemene reserve. Dit was mogelijk gezien het positieve verloop van de verkoop van de kavels.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Als een gemeente activiteiten uitvoert als een ondernemer of bedrijf, dan moet de gemeente voor deze activiteiten aangifte doen. Een activiteit die wij uitvoeren onder de vennootschapsbelasting is bijvoorbeeld exploitatie van een bedrijventerrein.

De huidige exploitaties zijn de projecten Teisterbant en Doejenburg. Beide projecten zijn verliesgevend. Gezamenlijk heeft het verwachte verlies een dusdanige omvang dat een potentiële winst valt uit te sluiten. Dit betekent dat er (voorlopig) geen rekening gehouden hoeft te worden met het betalen van vennootschapsbelasting.

Ombuigingen (ZBB)

Inleiding

De gemeente Buren heeft de wens uitgesproken om de begrotingspositie structureel te verbeteren.

In 2021 is met het project Zero Based Budgeting (ZBB) een aantal ombuigingen vastgesteld dat tot doel heeft de gemeente Buren weer een sluitend meerjarenperspectief te geven. De ombuigingen bestaan uit 39 maatregelen die oplopen tot een besparing van € 3,3 miljoen in 2025 en verder.

Doelstelling

Voldoen aan de doelstellingen uit het ZBB-project en daarmee de noodzakelijke ombuigingen te realiseren.

Activiteiten in 2023

In 2023 treedt een aantal nieuwe maatregelen uit het ZBB-traject in werking. Ook wordt op enkele maatregelen een verhoogde taakstelling of ombuiging gepland. Het gaat om in totaal € 0,8 miljoen aan extra maatregelen, die vooral moeten worden gerealiseerd door het afstoten van vastgoed (€ 0,4 miljoen) en het gemeentehuis (€ 0,2 miljoen). De businesscase voor deze ombuigingen moet in het vierde kwartaal van 2022 gereed zijn.

Stand van zaken

De afgelopen periode is gebleken dat een aantal voorgenomen ZBB-maatregelen is vertraagd of niet te realiseren blijkt. Onderstaand is een overzicht van de stand van zaken opgenomen. Waar nodig zijn de onderwerpen al toegelicht in de financiële beschouwingen en/of de betreffende programma's.

Stand van zaken ZBB (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Begroot effect ZBB (oorspronkelijk)	2.001	3.306	3.361	3.361
Vertraagd of niet te realiseren				
Inkomensvoorziening sociaal domein	-300	-300		
Optimaliseren zaakgericht werken	-75	-75		
Optimaliseren bestuurlijk proces	-25	-25		
Verminderen deelname VNG congres	-10	-10	-10	-10
Kosten OZB	-42	-42	-42	-42
Hondenbelasting	-3			
Gewijzigd effect ZBB	1.546	2.854	3.309	3.309

Financiële begroting

Financiële uitgangspunten

1. We begroten reëel. *Dat wil zeggen volledig, realistisch en in het juiste jaar.*
2. Structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
3. De berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2022.
4. De meerjarenraming is gebaseerd op constante lonen en prijzen. *Dat wil zeggen dat er geen rekening gehouden wordt met de inflatie in de jaren na 2023*
5. De inflatie is gebaseerd op de BBP-index (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire 2022 tenzij anders is bepaald.

Uitgangspunten	Gebaseerd op	Waardes
Aantal inwoners	1-1-2023	27.402
Aantal woonruimten	1-1-2023	11.106
Stelpost onvoorzien		
Personeelslasten		
- Vastgestelde formatie	1-jun-22	4%
- Salarisstijging	inschatting	0%
- Pensioenpremie	inschatting	
- Inschaling	werkelijke inschaling	
Prijsinflatie		
Uitgaven		
- Algemeen	bbp-index	3%
- Wegen	gww-index	4,65%
- Inkopen Jeugdwet en WMO	OVA	3,72%
- ICT	inschatting	5%
Inkomsten		
- Belastingopbrengsten OZB	bbp-index	3%
- Hondenbelasting	€ 144.000	
- Verblijfsbelasting	n.n.b.	
- Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend	
- Rioolheffing	100% kostendekkend	
- Overige heffingen	bbp-index	3%
- Tarieven	bbp-index	3%
Rekenrente		
- Investerings	BBV	0,14%
- Grondexploitaties	BBV	0,28%

Presentatie structureel begrotingssaldo

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
<i>bedragen x € 1.000</i>				
Saldo begroting (voor verrekening reserves)	-1.754	1.764	4.951	214
Toevoeging en onttrekking aan reserves	604	364	250	150
Saldo begroting (na bestemming)	-1.150	2.128	5.201	364
waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.863	930	4	0
Structureel saldo begroting (saldo baten en lasten)	713	3.058	5.205	364

Overzicht baten en lasten

Algemeen

In deze paragraaf presenteren wij het overzicht baten en lasten. Hier geven wij u inzicht in de financiële ontwikkelingen van ons meerjarenbeeld.

De belangrijkste ontwikkelingen (mutaties > € 100.000) lichten wij toe bij de financiële beschouwingen. Op programmaniveau lichten wij alle voorstellen met een financiële impact groter dan € 25.000 toe.

De gemeente Buren maakt geen gebruik van een post onvoorzien.

Omschrijving <i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Wonen, werk en recreatie	-5.605	2.522	-3.083	-4.760	1.889	-2.871	-4.397	1.743	-2.653	-4.297	1.743	-2.553
2. Fysieke leefomgeving	-14.475	7.267	-7.208	-14.575	7.234	-7.340	-14.479	7.230	-7.248	-14.373	7.230	-7.143
3. Sociaal domein	-33.039	11.261	-21.778	-27.265	6.861	-20.404	-24.505	4.671	-19.834	-24.505	4.671	-19.834
4. Sport, cultuur en onderwijs	-4.187	1.061	-3.126	-3.943	999	-2.945	-3.944	1.010	-2.934	-4.122	1.027	-3.095
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	-5.217	399	-4.818	-5.323	603	-4.720	-5.363	650	-4.713	-5.473	759	-4.713
Subtotaal	-62.523	22.510	-40.013	-55.866	17.586	-38.280	-52.688	15.304	-37.382	-52.770	15.430	-37.338
0.4 Overhead	-12.887	1.232	-11.655	-12.453	1.282	-11.171	-11.587	1.282	-10.305	-11.562	1.282	-10.279
0.5 Treasury	62	60	123	67	60	127	59	60	119	63	60	123
0.61 OZB Woningen	-441	5.654	5.213	-441	5.767	5.326	-441	5.882	5.441	-441	5.882	5.441
0.62 OZB niet-woningen	-112	2.233	2.121	-112	2.278	2.166	-112	2.323	2.211	-112	2.323	2.211
0.64 Belastingen overig	-158	144	-14	-157	124	-33	-154	104	-50	-154	104	-50
0.7 Alg.uitk. en ov. uitg. gemeentefonds	-180	43.113	42.933	-291	44.310	44.019	-219	45.508	45.290	-217	40.697	40.480
0.8 Overige baten en lasten	-463		-463	-389		-389	-372		-372	-372		-372
Saldo voor mutaties reserve	-76.701	74.947	-1.754	-69.642	71.406	1.764	-65.513	70.464	4.952	-65.566	65.779	215
1. Wonen, werk en recreatie			430			194			80			-20
2. Fysieke leefomgeving			130			130			130			130
3. Sociaal domein												0
4. Sport, cultuur en onderwijs			29			25			25			25
5. Inwoners, bestuur en veiligheid												0
6. Bedrijfsvoering			16			16			16			16
Saldo na mutaties reserves			-1.150			2128			5201			364

Toelichting overhead

Onderstaand vindt u een overzicht van de onder taakveld 0.4 overhead begrote kosten voor de komende jaren.

Exploitatie bedragen x €1.000	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Personeel	6.856	6.913	8.549	8.269	7.400	7.400
Bedrijfsvoering en facilitaire zaken	943	744	729	728	734	734
Huisvesting	438	614	487	437	444	436
Overig	2	4	2	2	2	2
ICT	919	1.155	1.888	1.735	1.724	1.707
Totaal 0.4 Overhead	9.159	9.430	11.655	11.171	10.305	10.279

Overzicht van baten en lasten - taakvelden

Taakvelden <i>bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1. Wonen, werk en recreatie						
0.10 Mutaties reserves programma 06	5.867	1.002	450	300	100	
3.1 Economische ontwikkeling						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.520	939	819	109	67	67
3.4 Economische promotie	305	292	353	360	367	367
8.1 Ruimtelijke Ordening	224	200	125	125	125	125
8.2 Grondexploitaties (niet bedrijven)	144	191	40	110		
8.3 Wonen en bouwen	2.121	1.195	1.185	1.185	1.185	1.185
Totaal baten	11.181	3.819	2.972	2.189	1.844	1.744
2. Fysieke leefomgeving						
0.10 Mutaties reserves programma 02	939	513	130	130	130	130
2.1 Verkeer en vervoer	151	160	248	128	128	128
2.2 Parkeren		1	1	1	1	1
2.5 Openbaar vervoer	16	16	16	16	16	16
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	67	170	25	25	25	25
7.2 Riolering	3.101	3.175	3.155	3.244	3.245	3.245
7.3 Afval	3.169	3.152	3.399	3.399	3.399	3.399
7.4 Milieu(beheer)	50	5	5	5	5	5
7.5 Begraafplaatsen	510	416	416	416	411	411
Totaal baten	8.003	7.608	7.395	7.364	7.360	7.360

3. Sociaal domein

0.10 Mutaties reserves programma 03	869	273				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	35	167	6.755	2.375	185	185
6.2 Wijkteams						
6.3 Inkomensregelingen	4.859	4.576	4.176	4.176	4.176	4.176
6.4 Begeleide participatie						
6.5 Arbeidsparticipatie						
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3	15	15	15	15	15
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	203	295	295	295	295	295
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-						
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	15					
6.82 Geëscaleerde zorg 18-						
7.1 Volksgezondheid	30	36	20			
Totaal baten	6.014	5.362	11.261	6.861	4.671	4.671

4. Sport, cultuur en onderwijs

0.10 Mutaties reserves programma 04	130	152	29	25	25	25
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	951	269	151	151	151	151
4.2 Onderwijshuisvesting	121	245	53	53	53	53
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	568	906	647	570	570	570
5.1 Sportbeleid en activering	85	83				
5.2 Sportaccommodaties	1	1	118	132	143	160
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	5	17				
5.4 Musea	1	2	2	2	2	2
5.5 Cultureel erfgoed	77	84	84	84	84	84

5.6 Media	15	8	8	8	8	8
Totaal baten	1.954	1.767	1.092	1.025	1.036	1.053
5. Inwoners, bestuur en veiligheid						
0.1 Bestuur	121	92	92	92	92	92
0.10 Mutaties reserves programma 05	52					
0.2 Burgerzaken	327	288	259	463	510	619
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	27	20	20	20	20	20
1.2 Openbare orde en veiligheid	87	28	28	28	28	28
Totaal baten	614	428	399	603	650	759
6. Bedrijfsvoering						
0.10 Mutaties reserves programma 06	1.030	70	16	16	16	16
0.4 Overhead	1.205	1.049	1.232	1.282	1.282	1.282
0.5 Treasury	59	60	60	60	60	60
0.61 OZB Woningen	5.385	5.312	5.654	5.767	5.882	5.882
0.62 OZB niet-woningen	2.212	2.148	2.233	2.278	2.323	2.323
0.64 Belastingen overig	1.529	164	144	124	104	104
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	37.595	38.994	43.113	44.310	45.508	40.697
0.8 Overige baten en lasten	484					
Totaal baten	49.499	47.797	52.452	53.837	55.175	50.364
Totaal baten	77.265	66.781	75.571	71.879	70.736	65.951
Lasten						
1. Wonen, werk en recreatie						
0.10 Mutaties reserves programma 06	-4.220	-20	-20	-106	-20	-20

3.1 Economische ontwikkeling	-102	-202	-166	-166	-166	-166
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.520	-960	-829	-153	-14	-14
3.4 Economische promotie	-112	-195	-139	-139	-139	-139
8.1 Ruimtelijke Ordening	-1.449	-1.430	-1.352	-1.352	-1.152	-1.052
8.2 Grondexploitaties (niet bedrijven)	-66	-233	-80	-61	-37	-37
8.3 Wonen en bouwen	-3.086	-3.275	-3.039	-2.889	-2.889	-2.889
Totaal lasten	-11.555	-6.315	-5.625	-4.866	-4.417	-4.317

2. Fysieke leefomgeving

0.10 Mutaties reserves programma 02	-664					
2.1 Verkeer en vervoer	-4.630	-4.705	-5.127	-5.187	-5.227	-5.269
2.2 Parkeren	-22	-25	-5	-5	-5	-5
2.5 Openbaar vervoer	-9	-10	-2	-2	-2	-2
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	-1.890	-2.321	-2.139	-2.139	-2.139	-2.139
7.2 Riolering	-2.765	-2.828	-2.897	-2.984	-2.848	-2.703
7.3 Afval	-2.579	-2.718	-2.873	-2.873	-2.873	-2.873
7.4 Milieu(beheer)	-387	-743	-904	-884	-884	-884
7.5 Begraafplaatsen	-473	-475	-527	-500	-500	-496
Totaal lasten	-13.419	-13.825	-14.474	-14.574	-14.478	-14.371

3. Sociaal domein

0.10 Mutaties reserves programma 03	-756					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.949	-2.618	-8.953	-4.357	-2.040	-2.040
6.2 Wijkteams	-555	-557	-520	-468	-442	-442
6.3 Inkomensregelingen	-5.410	-4.750	-5.101	-5.101	-5.101	-5.101

6.4 Begeleide participatie	-2.109	-2.122	-1.994	-1.953	-1.878	-1.878
6.5 Arbeidsparticipatie	-342	-449	-445	-445	-445	-445
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.154	-1.139	-1.243	-1.174	-1.094	-1.094
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.761	-3.509	-3.508	-3.362	-3.305	-3.305
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-8.131	-8.898	-8.850	-7.999	-7.794	-7.794
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-407	-510	-502	-502	-502	-502
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-509	-552	-565	-565	-565	-565
7.1 Volksgezondheid	-1.254	-1.396	-1.358	-1.338	-1.338	-1.338
Totaal lasten	-26.337	-26.500	-33.039	-27.264	-24.504	-24.504

4. Sport, cultuur en onderwijs

0.10 Mutaties reserves programma 04

0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	-960	-763	-434	-279	-279	-279
4.2 Onderwijshuisvesting	-997	-1.177	-1.057	-1.139	-1.137	-1.311
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.437	-1.845	-1.571	-1.475	-1.475	-1.475
5.1 Sportbeleid en activering	-94	-87	-3	-3	-3	-3
5.2 Sportaccommodaties	-572	-355	-496	-498	-501	-505
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	-40	-28	-12	-12	-12	-12
5.4 Musea	-19	-20	-33	-25	-25	-25
5.5 Cultureel erfgoed	-260	-279	-231	-163	-163	-163
5.6 Media	-266	-325	-350	-350	-350	-350
Totaal lasten	-4.645	-4.879	-4.187	-3.944	-3.945	-4.123

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

0.1 Bestuur	-1.509	-1.745	-1.750	-1.760	-1.770	-1.770

0.10 Mutaties reserves programma 05						
0.2 Burgerzaken	-707	-646	-578	-675	-705	-815
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	-2.196	-2.302	-2.324	-2.324	-2.324	-2.324
1.2 Openbare orde en veiligheid	-461	-428	-565	-565	-565	-565
Totaal lasten	-4.873	-5.121	-5.217	-5.324	-5.364	-5.474
6. Bedrijfsvoering						
0.10 Mutaties reserves programma 06	-1.365					
0.4 Overhead	-10.364	-10.479	-12.887	-12.453	-11.587	-11.562
0.5 Treasury	5	8	62	67	59	63
0.61 OZB Woningen	-431	-316	-441	-441	-441	-441
0.62 OZB niet-woningen	-79	-74	-112	-112	-112	-112
0.64 Belastingen overig	-124	-114	-158	-157	-154	-154
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	10	-198	-180	-291	-219	-217
0.8 Overige baten en lasten	5	-34	-463	-389	-372	-372
Totaal lasten	-12.343	-11.207	-14.179	-13.776	-12.826	-12.795
Totaal lasten	-73.172	-67.847	-76.721	-69.748	-65.534	-65.584
Totaal raming baten en lasten	4.094	-558	-1.150	2.128	5.201	364

Overzicht van incidentele baten en lasten

In het algemeen geldt dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten heeft. Incidentele baten en lasten zijn in principe een uitzondering en worden gecorrigeerd op het begrotingssaldo bij de bepaling of dit saldo in evenwicht is. In onderstaand overzicht is een toelichting opgenomen op de incidentele baten en lasten in de begroting van de gemeente Buren.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
<i>bedragen x € 1.000</i>				
Saldo begroting (voor verrekening reserves)	-1.754	1.764	4.951	214
Toevoeging en onttrekking aan reserves	604	364	250	150
Saldo begroting (na bestemming)	-1.150	2.128	5.201	364
waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.863	930	4	0
Structureel saldo begroting (saldo baten en lasten)	713	3.058	5.205	364

Nadere toelichting incidentele baten(-) en lasten(+) per programma:

Programma - incidentele lasten (bedragen > € 20.000)	2023	2024	2025	2026
<i>bedragen x € 1.000</i>				
1. Wonen, werk en recreatie				
Mutaties grondexploitatie	858	164	0	0
Omgevingswet: inhuur personeel van derden (projecten)	300	300	100	0
Volkshuisvesting: inhuur op projecten	150	0	0	0
Lasten < € 20.000	20	20	20	0
Totaal	1.328	484	120	0
2. Fysieke leefomgeving				
Evaluatie begraafplaatsenbeleid	32	0	0	0
Zwerfafval	32			
Motie: energiearmoede	20	0	0	0
Totaal	84	0	0	0
3. Sociaal domein				
ZBB-investeringen WMO	50	0	0	0
ZBB-investeringen Jeugd	245	0	0	0
Inkoop WMO	39	0	0	0
Kernbegroting	38	38	0	0
Onderzoek eenzaamheid	35	0	0	0
Personele knelpunten	144	106	0	0
Lasten < € 20.000	20	0	0	0
Totaal	571	144	0	0
4. Sport, cultuur en onderwijs				
Lasten < € 20.000	18	0	0	0
Totaal	18	0	0	0

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Lasten < € 20.000	0	7	0	0
Totaal	0	7	0	0

6. Bedrijfsvoering

I&A-plan	71	0	0	0
Personele knelpunten	621	715	0	0
ICT projecten nav GAP analyse	200	0	0	0
ZBB vertraging Optimalisering zaakgericht werken	75	75	0	0
ZBB vertraging optimaliseren bestuurlijk proces	25	25	0	0
	290			
Lasten < € 20.000	19	0	0	0
Totaal	1.301	815	0	0
Subtotaal incidentele lasten	3.302	1.450	120	0

Programma - incidentele baten (bedragen > € 20.000) bedragen x € 1.000

1. Wonen, werk en recreatie

Algemene reserve: dekking kosten omgevingswet	-300	-300	-100	0
Algemene reserve: dekking kosten wonen naar behoefte	-150	0	0	0
Mutaties grondexploitatie	-792	-152	0	0
Totaal	-1.242	-452	-100	0

3. Sociaal domein

Opvang Oekraïners	-157	-52	0	0
Baten < € 20.000	-20	0	0	0
Totaal	-177	-52	0	0

4. Sport, cultuur en onderwijs

Baten < € 20.000	-4	0	0	0
Totaal	-4	0	0	0

6. Bedrijfsvoering

Baten < € 20.000	-16	-16	-16	0
Totaal	-16	-16	-16	0
Subtotaal incidentele baten	-1.439	-520	-116	0
Totaal saldo incidentele lasten en baten	1.863	930	4	0

Geprognoseerde balans

Volgens de eisen van de BBV zijn wij verplicht om een geprognoseerde begin- en eindbalans voor de begrotingsjaren van de meerjarenraming te geven. Met deze gegevens kan het effect van het geplande beleid op de balansposities gevolgd worden.

BALANS BEGROTING 2023-2026

ACTIVA	Rekening	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	PASSIVA	Rekening	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
(bedragen x € 1.000)	31-12-21	31-12-22	31-12-23	31-12-24	31-12-25	31-12-26		31-12-21	31-12-22	31-12-23	31-12-24	31-12-25	31-12-26	
Vaste activa							Vaste passiva							
							Eigen vermogen:							
Materiële vaste activa	29.972	37.233	40.327	39.540	45.736	44.918	Algemene reserves	9.453	12.321	10.805	9.355	11.383	16.484	
							Bestemmingsreserves	3.375	2.525	2.370	2.306	2.156	2.005	
							Resultaat	4.094	-1.066	-1.150	2.128	5.201	364	
								16.922	13.780	12.025	13.789	18.740	18.853	
Financiële vaste activa	163	163	163	163	163	163	Vreemd vermogen:							
							Voorzieningen	17.533	17.120	16.734	16.137	15.685	15.233	
							Langlopende schulden	18.231	15.631	13.031	10.431	8.631	6.831	
Totaal vaste activa	30.135	37.396	40.490	39.703	45.899	45.081	Totaal vaste fin. middelen	52.686	46.531	41.790	40.357	43.056	40.917	
Vlottende activa							Vlottende passiva							
Onderhanden werk	4.046	2.208	0	0	0	0								
Gereed product	484	0	0	0	0	0								
Kortlopende uitzettingen	26.130	14.927	9.300	8.654	5.157	3.836	Kortlopende schulden	4.560	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	
Liquide middelen	442	0	0	0	0	0	Liquide middelen	0	0	0	0	0	0	
Overlopende activa	1.658	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	Overlopende passiva	5.649	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	
Totaal vlottende activa	32.760	19.135	11.300	10.654	7.157	5.836	Totaal vlottende passiva	10.209	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	
TOTAAL-GENERAAL	62.895	56.531	51.790	50.357	53.056	50.917	TOTAAL-GENERAAL	62.895	56.531	51.790	50.357	53.056	50.917	

Meerjaren investeringsplan (MIP)

Conform de eisen van de BBV lichten wij onderstaand de geplande investeringen voor de komende jaren toe.

(x € 1.000)			Kapitaallasten			
Pr.	Omschrijving	Investering	2023	2024	2025	2026
2023						
2	Rehabilitatie Daver / Ravenswaaysestraat	1.010		22	22	22
4	Vervangende huisvesting Koningin Beatrix school Buren	3.495		92	92	92
6	Inrichten Centraal Meldpunt	30		6	6	6
6	Ontsluiten Open data	50		10	10	10
6	Ondernemersportaal	10		2	2	2
6	Data gericht werken BI-tool	10		2	2	2
6	Vervanging Makelaarssuite	28		6	6	6
6	Vervanging Storage Area Network	187		38	38	38
6	Faciliteren digitaal werken vervangen werkplekken	215		43	43	43
Totaal investeringen in 2023		5.035				
2024						
2	Rehabilitatie Asch / Groenestraat	451			10	10
2	Rehabilitatie Zoelen / De Zeeg	258			6	6
2	Rehabilitatie Ingen / Nieuwe weg	194			4	4
4	Bouw gymlokaal Lienden	342			9	9
6	Integratie berichtenverkeer WABO-BGT-BAG-WOZ	11			2	2
Totaal investeringen in 2024		1.256				
2025						
2	Rehabilitatie wegen (nog niet bekend welke wegen)	1.078				23
4	Inrichting buitenterrein gymlokaal Lienden	26				1
4	Uitbreiding berging gymzaal Beusichem	21				1
4	Vervangende huisvesting scholen Lienden	6.979				184
Totaal investeringen in 2025		8.104				
2026						
2	Rehabilitatie wegen (nog niet bekend welke wegen)	1.078				
Totaal investeringen in 2026		1.078				

Reserves en voorzieningen

Stand reserves per 31/12 (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Algemene reserve						
Algemene reserve	5.888	8.756	6.305	4.855	6.883	11.984
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	3.565	3.565	4.500	4.500	4.500	4.500
Overige bestemmingsreserve						
Omgevingsgerichte uitgaven & bovenplanse verevening	646	646	646	732	732	732
Overlopende posten	748	45	65	85	105	125
Beheer en onderhoud Tollewaard	10	0	0	0	0	0
Deelfonds sociaal domein	64	64	64	64	64	64
Informatie- & automatiseringsplan 2017-2021	0	0	0	0	0	0
Kapitaalgoederen beheer	0	0	0	0	0	0
Risico grondexploitaties	85	0	0	0	0	0
Frictiekosten organisatie	94	94	94	94	94	94
Duurzaamheid	0	122	122	122	122	122
Overige bestemmingsreserve besteed ¹						
Gemeentehuis	128	112	96	80	64	48
Heractivering riolering	704	592	480	368	256	144
Afbouw verplichting sport /dorpshuis	8	4	0	0	0	0
Kapitaallasten IHP 2007-2016	576	551	526	502	477	452
Onderdreef Buren	314	296	278	260	243	225
Totaal reserves	12.828	14.846	13.175	11.661	13.539	18.490

¹ Betreft een reserve ter dekking van afschrijvingslasten. De omvang van de reserve is gelijk aan alle toekomstige afschrijvingen.

Stand voorzieningen per 31/12 (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Verplichtingen, verliezen en risico's						
Pensioenen wethouders	2.541	2.574	2.606	2.639	2.671	2.704
Wachtgelden wethouders	0	0	0	0	0	0
BBZ	8	8	8	8	8	8
<i>Nog te maken kosten afgesloten grondexploitaties:</i>						
- Bedrijventerrein Buren III	16	16	16	16	16	16
- Hooghendijck Beusichem	57	57	57	57	57	57
- Scharenburg Zoelen	123	123	123	123	123	123
Door derden bekleemde middelen						
<i>Begraafplaatsen</i>						
- Afkoopsommen onderhoud	109	73	64	51	38	24
- Afkoopsommen grafrechten	74	84	94	104	115	125
<i>Riolering</i>						
- Onderhoud rioolgemalen	1.256	940	967	880	836	792
- Vervanging riolering	1.796	1.491	1.116	778	441	104
- Gemeentelijke rioleringsplan	4.382	4.164	4.123	3.994	3.966	3.938
Goedkope woningbouw	221	221	221	221	221	221
Egalisatie onderhoud						
Onderhoud gebouwen	1.502	1.608	1.374	1.413	1.452	1.492
Wegen	4.386	4.683	4.677	4.358	4.040	3.721
Civiele kunstwerken	220	66	103	139	175	212
Baggeren watergangen	301	472	643	815	986	1.157
Achterstallig onderhoud groen	382	382	382	382	382	382
Achterstallig onderhoud verkeerstekens & straatmeubilair	159	159	159	159	159	159
Totaal voorzieningen	17.534	17.120	16.734	16.137	15.685	15.233
Mutaties reserves en voorzieningen (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Incidentele mutaties	-1.630	2.145	-923	-1.444	1.968	4.908
Structurele mutaties	1.587	-541	-541	-747	-602	-602
Totaal Mutaties	-43	1.604	-1.463	-2.191	1.366	4.306

EMU-saldo

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	x € 1000,- Volgens gewijzigde begroting 2022	x € 1000,- Volgens begroting 2023	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2024	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2025	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2026
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.055	-1.754	1.764	4.951	214
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	7.261	3.094	-787	6.196	-818
3. Mutatie voorzieningen	-413	-386	-597	-452	-452
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.838	-2.208			
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	-2.781	-3.026	1.954	-1.697	580

Arbeidsgerelateerde verplichtingen

Het BBV schrijft voor dat we inzage geven in jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen. In onze begroting nemen wij ramingen op voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Op grond van de voorschriften mag hiervoor geen voorziening getroffen worden, maar dient hierover wel afzonderlijk informatie in de begroting te worden opgenomen. In onze gemeente gaat het om de volgende post:

- opgebouwde vakantierechten

Als de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks sterk kunnen wisselen dan moeten we verplicht een voorziening vormen. Hierna lichten wij de systematiek van toevoegingen en onttrekkingen van de volgende twee posten toe:

- wachtgeldverplichtingen wethouders;
- pensioenen wethouders.

Opgebouwde vakantierechten

Per 1 januari 2017 heeft iedere medewerker de beschikking over het Individueel KeuzeBudget (IKB). Het IKB is een budget in geld dat elke medewerker maandelijks kan inzetten voor door hem gekozen doelen. De jaarlijkse vakantietoelage maakt hiervan onderdeel uit. Met het IKB krijgen medewerkers meer keuzevrijheid over de inhoud van hun arbeidsvoorwaardenpakket. De opbouw van het IKB vindt maandelijks plaats van januari tot en met december van een kalenderjaar en wordt uiterlijk in december uitbetaald. De kosten van het IKB zijn daardoor jaarlijks van ongeveer gelijke omvang en zijn in de begroting opgenomen.

Wachtgeldverplichtingen wethouders

Bestuurders hebben geen garantie dat zij na vier jaar hun zetel kunnen behouden. Hierdoor bestaat de mogelijkheid van wachtgeldverplichtingen. Voor het vorige college hebben we een voorziening gevormd met wachtgeld. Jaarlijks bij de jaarstukken beoordelen we de juiste omvang van de voorziening. Eventuele wachtgeldverplichtingen van het huidige college nemen wij op in de begroting op het moment dat we tot werkelijke uitbetaling moet overgaan.

Pensioenen wethouders

Wethouders bouwen jaarlijks pensioenrechten op. Hiervoor vormen wij een voorziening. In de begroting houden wij in verband met de toename van de rechten jaarlijks rekening met een toevoeging aan deze voorziening. De juiste omvang van de voorziening bepalen we jaarlijks bij de jaarstukken.

Bijlagen

In deze bijlagen is een drietal overzichten opgenomen ter informatie, te weten een overzicht subsidies, een overzicht beleidsindicatoren en een overzicht met beleidskaders.

Subsidies

Exploitatie (bedragen x €1.000)		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
3.4 Economische promotie	Recreatie en toerisme	28	29	29	29	29	29
4.2 Onderwijshuisvesting	Sisa Suvis subsidie	68	187	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Leerplicht	0	315	76	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Voorschoolse voorzieningen peuters	482	580	560	580	580	580
5.1 Sportbeleid en activering	Uitvoering sportakkoord 2020-2022	17	83	0	0	0	0
5.3 Cultuurpres. -prod. - participatie	Kunst en cultuur	9	8	8	8	8	8
5.5 Cultureel erfgoed	Monumenten (molens, synagoge en kerktore	4	4	4	4	4	4
5.5 Cultureel erfgoed	Overige zaken rijksmonumenten	6	0	0	0	0	0
5.6 Media	Leesstimulering (miv 2015)	251	277	302	302	302	302
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Diverse kosten WMO	0	0	50	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Kerngerichte zorg	48	0	0	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Leefbaarheid	85	199	95	95	95	95
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal Werk	324	340	353	353	353	353
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Versterken nulde- eerste lijn	191	300	254	154	129	129
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Wet K.O. doelgroepenbeleid	0	10	10	10	10	10
6.2 Wijkteams	Clientonderst. zorg/integr. vroeghulp	18	17	17	17	17	17
6.2 Wijkteams	Jongerenwerk WMO	149	149	155	155	155	155
6.2 Wijkteams	Maatschappelijk werk	296	306	0	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Innovatiebudget	0	0	100	100	100	100
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Maatschappelijke Opvang & Beschermd Wonen	37	50	50	50	50	50
7.1 Volksgezondheid	Algemene jeugdgezondheidszorg	394	417	432	432	432	432
7.1 Volksgezondheid	Openbare gezondheidszorg	48	72	72	72	72	72
7.1 Volksgezondheid	Uitvoering preventie akkoord 2021-2023	0	36	20	0	0	0
7.4 Milieu(beheer)	Duurzaamheid en milieu	48	40	35	35	35	35
7.4 Milieu(beheer)	Milieujaarprogramma	16	0	0	0	0	0
7.4 Milieu(beheer)	Warmte transitie	0	35	70	70	70	70
Totaal subsidies		2.519	3.454	2.692	2.466	2.441	70

Subsidieplafonds 2023

In de subsidieregelingen voor het sociaal domein wordt expliciet verwezen naar subsidieplafonds. In onderstaande tabel zijn de (geïndexeerde) subsidieplafonds weergegeven, dit zijn de maximum bedragen die we totaal toekennen aan specifieke subsidies.

Soort subsidie	Subsidieplafond 2023
Preventie/innovatie	€ 100.000
Investering voorveld ZBB	€ 100.000
Sociaal werk	€ 353.149
Maatschappelijk werk	€ 0
Alzheimer	€ 2.023
Cliëntondersteuning	€ 18.243
Jongerenwerk	€ 175.339
Gezinsondersteuning	€ 47.711
Ondersteuning opgroeien	€ 49.649
Beschermd Wonen	€ 15.673
Jeugdgezondheidszorg	€ 525.868
Openbare gezondheidszorg	€ 50.440
Wijk GGZ	€ 22.041
Sportakkoord	€ 0
Opgroeien in armoede	€ 10.372
Bibliotheekwerk	€ 365.063

Verplichte beleidsindicatoren

Volgens de BBV zijn wij verplicht de score van de gemeente Buren op een aantal beleidsindicatoren aan u te presenteren. Alle gegevens zijn afkomstig van jaarstaatjegemeente.nl. De getoonde gegevens betreffen begrotingsjaar 2021.

	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Gem. Buren	Nederland
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,01	n.v.t.
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,01	n.v.t.
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 429	n.v.t.
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	14%	n.v.t.
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	15.16%	n.v.t.
6.	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 1.000 inw 12-17 jaar	Bureau Halt	8	13
7.	1. Veiligheid	Hardekern jongeren per 1.000 inwoners 12 tm 24 jaar	per 10.000 inw 12-14 jaar	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	4.07	17.57
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	2,4	4,3
10.	1. Veiligheid	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	1,1	1,3
11.	1. Veiligheid	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	3,1	6,1
12.	2. Verkeer en vervoer	Verkeersongevallen met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
13.	2. Verkeer en vervoer	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
14.	3. Economie	Funcziemenging	%	LISA	44.7%	53,3%
15.	3. Economie	Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	Atlas voor Gemeenten	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar

16.	3. Economie	Vestigingen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	185,2	165,1
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	per 1.000 inw. 5-18 jaar	DUO	3,3	2,5
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	per 1.000 inw. 5-18 jaar	Ingrado	12	19
19.	4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	DUO	1,0%	1,9%
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	54,7%	49,3%
21.	6. Sociaal domein	Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar)	per 1.000 inw 15-64 jaar	LISA	426,8	685,7
22.	6. Sociaal domein	% Jeugdcriminaliteit	%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Geen gegevens beschikbaar	Geen gegevens beschikbaar
23.	6. Sociaal domein	% Kinderen in armoede	%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	3,00%	6,00%
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	72.0%	70.4%
25.	6. Sociaal domein	Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	3%	6%
26.	6. Sociaal domein	% Jeugdwerkloosheid	%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	1,00%	2,00%
27.	6. Sociaal domein	Personen met bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18 jaar	CBS - Participatiewet	139.4	431.2
28.	6. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-65 jaar	CBS - Participatiewet	99.4	202
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	12,2%	10,4%

30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	1,2%	1,2%
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	0,3%	0,4%
32.	6. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	460	700
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	72	170
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	57%	26,9%
35.	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	Duizend euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	346	290
36.	8. Vhrosv	Nieuwbouw per 1.000 woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	7.6	8,9
37.	8. Vhrosv	Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	73,3%	70,1%
38.	8. Vhrosv	Woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 1.092	€ 733
39.	8. Vhrosv	Woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 1.105	€ 810

Overzicht beleidskaders per programma

Beleidskaders	Jaar vaststelling
1. Wonen, werk en recreatie	
1. Regionaal programma werklocaties 2020-2024	2020
2. Verordening blijverslening gemeente Buren	2019
3. Samen Dichtbij	2018
4. Nota Grondbeleid 2017 - 2020	2017
5. Bouwverordening gemeente Buren 2013	2017
6. Exploitatieverordening gemeente Buren 2005	2015
7. Welstandsnota 2004	2013
8. Verordening Starterslening	2005
9. Regionale Woonagenda	2004
10. Woningprogramma 2020 - 2030	2021
11. Nota Kostenverhaal 2020	2020
2. Fysieke leefomgeving	
1. Klimaatvisie Buren	
2. Regionale Energie Strategie	2020
3. Uitvoeringsprogramma Landschap en Biodiversiteit	2020
4. Beleidskaders zon, wind en laadpalen	2020
5. Integraal overzicht beheerplannen	2020
6. Artistieke objecten	2020
7. Actualisatie meerjaren onderhoudsplan	2020
8. Begraafplaatsenbeleid	2020
9. Actualisatie Speeltuinenbeleid	2020
10. Startnotitie Omgevingswet	2020
11. Startnotitie Duurzaamheid	2020
12. Algemene verordening ondergrondse infrastructuur	2013
13. Revoluerend fonds energiebesparende maatregelen voor verenigingen en stichtingen 2015 - 2024	2016
14. Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Buren	2017
15. VAB beleid 2017	2018
16. Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Buren	2010
17. Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Buren	2009
18. Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade Buren	

3. Sociaal domein

1. Verordening Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen	2010
2. Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Buren	2015
3. Verordening verrekening boete bij herhaald misbruik sociale zekerheid gemeente	2015
4. Verordening handhaving Participatiewet, Bbz, loaw en loaz gemeente Buren	2015
5. Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Buren	2015
6. Verordening individuele studietoelage gemeente Buren	2015
7. Verordening tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten gemeente Buren	2015
8. Verordening tegenprestatie Participatiewet, loaw en loaz gemeente Buren	2015
9. Verordening afstemming Participatiewet, Bbz, loaw en loaz gemeente Buren	2016
10. Beleidsplan Schuldhulpverlening gemeente Buren 2016-2020	2016
11. Verordening cliëntenparticipatie Wsw gemeente Buren	2018
12. Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Buren	2018
13. Verordening participatieregeling minima gemeente Buren	2018
14. Verordening re-integratie Participatiewet, loaw en loaz gemeente Buren	2018
15. Beleidsplan Schuldhulpverlening 2020–2024 gemeente Buren	2020
16. Beleidsplan Wmo/Jeugd "samen voor kwaliteit" 2017-2020	2017
17. Burense visie op het kind	2018
18. Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Buren	2020
19. Verordening jeugdhulp gemeente Buren	2020
20. Notitie Ruimte voor sociaal werk 2018-2020	2018
21. Regioplan Beschermd Wonen 2021	
22. Regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid 2021-2025	

4. Sport, cultuur en onderwijs

1. Nota onderwijsachterstandenbeleid 2019 - 2022 2019	2019
2. Integrale Visie Transformatie Sociaal Domein 2020	2020
3. Burense Visie op het kind 2017	2017
4. Nota lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020	2017
5. Erfgoedverordening 2013	2013
6. Subsidieverordening monumenten Buren 2015	2015
7. Subsidieverordening maatschappelijke ontwikkeling gemeente Buren 2016	2016
8. Verordening leerlingenvervoer gemeente Buren 2019	2019
9. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Buren 2005	2005
10. Spelregels uitvoeringsbudget Sport- en beweegakkoord Buren 2021	2020

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

1. Integraal veiligheidsbeleid 2020-2023 Samen voor veiligheid	2020
2. Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023	2019
3. Regionaal crisisprofiel Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023	2019
4. Nota Verbonden Partijen	2020
5. Toekomstvisie 2030	2011
6. Coalitieakkoord	2020
7. Bestuurlijke richting Buren	2017
8. Controleverordening (ex. artikel 213 Gemeentewet)	2012
9. Collegeonderzoek (ex. artikel 213a Gemeentewet)	2011
10. Organisatieverordening van de griffie van de gemeente Buren	2011
11. Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Buren	2014
12. Verordening elektronische kennisgeving Buren	2015
13. Archiefverordening	2016
14. Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Buren	2016
15. Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Buren	2016
16. Preventie- en handhavingsplan gemeente Buren 2017-2020 voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet	2017
17. Verordening onderscheidingen gemeente Buren	2017
18. Verordening winkeltijden Buren	2018
19. Klachtenregeling Buren	2018
20. Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2019 gemeente Buren	2019
21. Reglement van orde gemeenteraad Buren	2019
22. Delegatiebesluit werkgeverscommissie WNRA 2020 Buren	2020
23. Algemene plaatselijke verordening gemeente Buren	2020
24. Inspraak- en participatieverordening Buren	2011
25. Verordening collegeonderzoek van de gemeente Buren	2011
26. Verordening commissie bezwaarschriften	2008
27. Verordening externe klachtbehandeling (ombudscommissie)	2005
28. Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie	2011
29. Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning	2002

6. Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen

1. Diverse verordeningen belastingen en leges (link naar paragraaf)	
2. I&A plan 2020-2024	2020
3. Controleverordening (ex. artikel 213 Gemeentewet)	2012
4. Collegeonderzoek (ex. artikel 213a Gemeentewet)	2011
5. Financiële en planning en controlverordening (ex. artikel 212 Gemeentewet)	2020
6. Nota garantstellingen en leningen	2020
7. Nota reserves en voorzieningen	2020
8. Nota verbonden partijen	2020
9. Nota waardering- en afschrijvingsbeleid	2019
10. Algemeen belangbesluit Wet Markt en Overheid	2014
11. Verordening precariobelasting kabels en leidingen gemeente Buren 2016	2016
12. Treasurystatuut gemeente Buren 2018	2018
13. Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2017-2020	2019
14. Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Buren 2010	2010

Begroting 2023-2026

Presentatie begrotingsmarkt gemeente
Buren 20 oktober 2022

Proces

- 4/5 oktober: conceptbegroting is openbaar gemaakt
- 17 oktober: 85 ingediend technische vragen ingediend
- 19 oktober: auditcommissie, beantwoording technische vragen
- 20 oktober: begrotingsmarkt
- 8 november: raadsbehandeling

Effecten septembercirculaire

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	2023	2024	2025	2026
Geraamd saldo (meerjaren)begroting 2023-2026	-1.150	2.128	5.201	364
Effect septembercirculaire	238	34	-431	1.474
Saldo begroting na verwerking septembercirculaire	-912	2.162	4.664	1.732
Structureel resultaat na verwerking septembercirculaire	951	3.092	4.774	1.838

De septembercirculaire is nog niet verwerkt in de begroting. U hebt daarover een raadsinformatiebrief ontvangen. De financiële effecten worden verwerkt met de 2^e burap.

Bij de Programmabegroting 2023-2026

In dit document vindt u de gebundeld de bijdragen van de raadsfracties voor de algemene financiële beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026, in 1^e termijn van de raad. De behandeling hiervan vindt plaats op donderdag 10 november 2022 vanaf 16.00 uur in de Raadzaal, Raadhuis gemeente Buren.

NB: Gesproken woord telt! De videoregistratie van deze vergadering treft u op <https://buren.bestuurlijkeinformatie.nl/>

U vindt hieronder de bijdragen van de partijen (op sprekersvolgorde):

Bijdrage van de fractie VVD	2
Bijdrage van de fractie Gemeentebelangen	4
Bijdrage van de fractie PvdA-GroenLinks.....	6
Bijdrage van de fractie PCG	8
Bijdrage van de fractie D66	10
Bijdrage van de fractie CDA	12
De bijdrage van de fractie Partij voor de Dieren is niet vooraf beschikbaar gesteld.	14

NB. de sprekersvolgorde is op basis van meest behaalde stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, afwisselend oppositiepartij, coalitiepartij.

Bijdrage van de fractie VVD

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Julian van Blijderveen, raadslid

Geschatte spreektijd: 7m20. Gesproken woord geldt

Inleiding

Dank u wel voorzitter, vandaag bespreken we de begroting 2023. We houden de financiële beschouwingen richting het komende jaar.

Laat ik allereerst mijn complimenten uitspreken richting het college en de ambtelijke organisatie. De programmabegroting ziet er een stuk overzichtelijker uit dan in de afgelopen jaren. Laten we dan ook in het vervolg – bij volgende begrotingsbehandelingen – op deze weg gaan voortborduren. Het lijkt de VVD dat er nu een goede basis voor de structuur van de programmabegroting ligt, die de komende jaren kwalitatief verder zou kunnen worden ontwikkeld.

Wanneer we inhoudelijk naar de begroting kijken, zien we dat de cijfers er natuurlijk florissant uit zien. Onze fractie is daar blij mee. De afgelopen jaren hebben we gezien dat een goede financiële uitgangspositie voor de gemeente niet vanzelfsprekend is.

1. Herijking ZBB-besluit

Voorzitter, desalniettemin mag u allemaal best weten dat de voorliggende behoorlijk rooskleurige meerjarenbegroting onze fractie wel heeft doen verbazen. Ongeveer een jaar geleden hebben wij als gemeenteraad een vergaand besluit genomen. Het was een besluit om aanzienlijk te gaan bezuinigen. Dat besluit hebben we als raad genomen met de wetenschap dat we ons begaven in een financieel zware tijd.

We zien nu dat onze financiële positie flink – zeker gelet op de meerjarenbegroting – vooruit is gegaan. Wanneer we de voorliggende (meerjaren-)begrotingscijfers afzetten tegenover de te verwachten begrotingscijfers als gevolg van de vaststelling van het ZBB-besluit, kunnen we niet anders concluderen, dan dat de voorliggende florissante meerjarenbegroting niet enkel te danken is aan een geslaagd bezuinigstraject.

Ter illustratie:

Tijdens de raadsvergadering van 26 oktober 2021 behandelde de gemeenteraad het Project Zero Based Budgetting. Toen werd gesteld wanneer alle voorgestelde bezuinigingen zouden worden doorgevoerd, de gemeente voor het jaar 2023 een negatief resultaat van € 1.112.412 zou behalen. Daarnaast zouden de resultaten van jaren 2024 en 2025 oplopen tot €1.462.061 en € 3.009.605. We kijken nu naar de programmabegroting 2023-2026. We kunnen zien dat de verwachting is dat met name de jaren 2024 en 2025 vele hogere resultaten zullen kennen dan werd gedacht bij het nemen van het ZBB-besluit. We spreken over een miljoenenverschil! Een miljoenenverschil wetende dat niet eens alle bezuinigingsmaatregelen kunnen worden doorgevoerd!

Als we de wetenschap van nu – gelet op de nog meer positieve begrotingscijfers – toen hadden, hadden we naar alle waarschijnlijkheid in het ZBB-besluit andere bezuinigingskeuzes gemaakt. We hadden bijvoorbeeld bij de verkoop van ons vastgoed gerichtere keuzes kunnen maken, zodat het behoud van culturele voorzieningen een minder groot gevaar zou lopen.

De VVD is van mening dat de ontwikkeling van de financiële toekomst voor de gemeente Buren een herijking van het ZBB-besluit zou rechtvaardigen.

Om tot een legitieme uitvoering van het ZBB-besluit uit 2021 te komen, is herijking van dit besluit noodzakelijk. Daarom dient de VVD de volgende motie in. Het dictum van de motie luidt:

Verzoekt het college van B&W:

- Het ZBB besluit uit van 26 oktober 2021 zodanig te herijken, dat alle gedeeltelijk of niet uitgevoerde onderdelen uit het originele besluit weer een juridische basis krijgen.
- De raad voor de kadernota 2023 een voorstel voor te leggen.
En gaat over tot de orde van de dag.

2. OZB

Voorzitter, tot en met 2025 ontstaat er een overschot van € 5.000.000 op de meerjarenbegroting. Hierdoor ontstaat er lucht in de gemeentelijke begroting. Lucht in de gemeentelijke begroting is mooi, maar nog mooier zou zijn als we ook lucht zouden kunnen bieden aan een deel van onze inwoners die door de recente ontwikkelingen op het gebied van levensonderhoud steeds meer in grote financiële problemen terechtkomen.

Wetende dat in de groep middeninkomens – vaak huizenbezitters – door de recente ontwikkelingen steeds meer grote financiële problemen ontstaan en dat de middeninkomens bij veel regelingen met betrekking tot financiële tegemoetkoming vanuit de overheid niet worden bereikt, zal de VVD een motie indienen om de automatische verhoging van de OZB te tot en met 2024 te remmen, zodat we de meerjarenbegroting tot en met 2026 sluitend kunnen houden. Het dictum van de motie luidt:

Verzoekt het college van B&W:

- *Tot en met 2024 de automatische verhoging van de OZB met 2% niet door te voeren.*
En gaat over tot de orde van de dag.

3. Splitsen verblijfsbelasting

Voorzitter, in november 2018 is de toeristenbelasting feitelijk overgegaan in verblijfsbelasting. Dit heeft ertoe geresulteerd dat ondernemers met in dienst hebbende arbeidsmigranten van de een op andere dag een extra belasting aan de gemeente moesten betalen. Wanneer je als bijvoorbeeld fruitteler een behoorlijk aantal arbeidsmigranten in dienst hebt, lopen de kosten van deze verblijfsbelasting flink in de papieren. Als bestuurders van onze gemeente moeten wij ons beseffen dat dit een negatief effect heeft op de concurrentiepositie van onze ondernemers en dus ook een negatief effect heeft op onze lokale economie.

De VVD is van mening dat we per doelgroep – toeristen of arbeidsmigranten – verschil in de hoogte van belasting mogelijk moeten kunnen maken. Differentiatie per soort belasting op verblijf moet dan ook mogelijk zijn. Om deze mogelijkheid te creëren zal de VVD een motie indienen. Het dictum van de motie luidt:

Verzoekt het college van B&W:

- *De verblijfsbelasting zoals die nu geheven wordt, te splitsen in toeristenbelasting en verblijfsbelasting. En gaat over tot de orde van de dag.*

Slot

Voorzitter, dit brengt mij bij het einde van mijn betoog. Onze fractie heeft een drietal punten uitgelicht in deze bijdrage. Er zijn daarentegen natuurlijk veel meer thema's en onderwerpen waar de VVD met andere partijen over van gedachte zou willen wisselen. Laten we dit dan ook zeker de komende tijd blijven doen.

Tijdens de behandeling van de kadernota zei ik al, maar ik wil het nu graag nogmaals – zeker gezien de recente zware economische ontwikkelingen – herhalen. Laten we de komende jaren werken aan een financieel gezonde gemeente met een sterke economische sector, waar jong en oud kan en wil wonen!

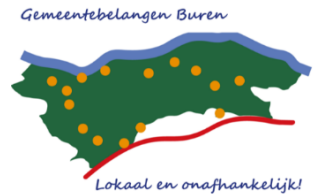
Dank u wel voorzitter.

Bijdrage van de fractie Gemeentebelangen

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Sander van Alfen, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 4m48. Gesproken woord geldt

Statements Algemene Beschouwingen bij de behandeling van de
meerjarenbegroting 2023-2026

CONCEPT: NOG NIET DE DEFINITIEVE BESCHOUWINGEN, WEL WAT KADERS DIE WE
VOORNEMENS ZIJN IN TE BRENGEN (KAN NOG MEER OF MINDER WORDEN)

- Bij de behandeling van de kadernota in juli dit jaar hebben we stilgestaan bij 3 thema's, namelijk gevoel voor de bal, duurzaamheid en de toekomst. Deze zullen zeker weer naar voren komen.
- De begroting heeft een mooi positief saldo. Daar mogen we trots op zijn. Zelfs het ravijnjaar 2026, waardoor veel gemeentes in de problemen komen, is voor Buren niet zo heel negatief. Toch blijven er natuurlijk zorgen, over ontwikkelingen in Den Haag en de uitvoering van ZBB (halen we wat we besloten hebben)
- Elke dag komen er nieuwe ontwikkelingen op ons af, de een na de ander. We worden geregeerd door de waan van de dag. Belangrijk is om de lange termijn in het oog te houden. Halen we dat wat we met elkaar hebben afgesproken in de toekomstvisie en in het coalitieakkoord? Wat is hiervoor nodig? Is alles wat hiervoor nodig is opgenomen in de begroting? Met andere woorden, kunnen wij met de huidige meerjarenbegroting (mensen en middelen) alle afspraken uit het coalitieakkoord halen?
- We worden geregeerd door de agenda. We komen als raad veel bijeen, er zijn continu bijeenkomsten. Er is een nieuwe vergaderstructuur en er zijn wel heel veel beeldvormende avonden die in onze agenda omhoog ploppen. Nu is er geen agendacommissie actief waardoor de raad in onze ogen onvoldoende grip heeft op de eigen agenda. Wat ons betreft moet de agendacommissie zo spoedig mogelijk terug zodat we als raad weer baas zijn over eigen agenda. Wij willen de agendacommissie dus weer in positie brengen, dit is geen rol van het fractievoorzittersoverleg. Ook rol van de raad, hoe kunnen we onze kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende rol optimaal vervullen?
- We moeten in onze ogen experimenteren met nieuwe vormen van overleggen en vergaderen, meer naar de inwoners toe, naar buiten toe, minder bijeenkomsten.
- Inwoners moeten zich gehoord, gezien en erkend voelen. Inwonersparticipatie staat centraal. Voor elke inwoner. Stand van zaken zelfbeschikkingsrecht?
- In de begroting wordt fors geïnvesteerd in de organisatie (met name in ondersteunende functies). Hier is niet al te veel onderbouwing bij. Waarom is dit nodig? Hoe blijven we als raad in control? Wat zijn de gevolgen? Hoe wordt de raad meegenomen in personeelsbeleid?
- Armoedebeleid, zorgen van onze inwoners over de toekomst, inflatie, mogelijke recessie, niet te betalen energiekosten en brandstof. Wat kunnen we als gemeente Buren doen? **DE BEDOELING IS SAMEN MET ANDERE PARTIJEN MET EEN MOTIE TE KOMEN**
- Bouwen bouwen, bouwen is wat nodig is. Bouwen voor onze inwoners, sociale woningbouw, bijzondere woonvormen. Wat gaat er gebeuren met het gemeentehuis? Een besluit voor 31/12/2022? (Afhankelijk van beeldvormende bijeenkomst 1/11/2022)
- Uitvoeringsprogramma voor het coalitieakkoord is door college opgesteld. Ziet er goed en duidelijk uit. Is hier nog in te schuiven? Concreet voorbeeld, speeltuinenbeleid. Is dit naar voren te halen? Veel vragen van inwoners hierover en de behoefte vanuit Gemeentebelangen om dit sneller op te pakken? Kan dit en zo ja, hoe? Wellicht motie.
- Hoe houden we grip op gemeenschappelijke regelingen? Hoe kunnen we de actieve informatieplicht hierover beter handen en voeten geven? Mooie rol voor Pieter Neven als voorzitter van de AVRI
- Via ZBB is het onderhoudsniveau naar laag gegaan. Wat zijn de gevolgen als we dit terugdraaien? Hoe is dit mogelijk? Wellicht motie
- In het verleden 382K beschikbaar gesteld voor achterstallig groenonderhoud. Zover ons bekend nog niet uitgegeven. Zijn hier al plannen voor? Hebben wij als raad hier nog inbreng in? Denk aan biodiversiteit, bloembollen.

Gebundelde bijdragen algemene beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026. Gesproken woord in de Besluitvormende Raadsvergadering op 10 november 2022 geldt. Onder embargo tot de laatste spreker is uitgesproken.

- Rehabilitatie wegen, nu ook wegen opgenomen in de begroting die heel veel geld kosten. Wat ons betreft niet op voorhand akkoord. Zoals eerder aangegeven komen we met initiatiefvoorstel voor wat betreft rehabilitatie wegen.

Bijdrage van de fractie PvdA-GroenLinks

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Jur Marringa, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 7m24. Gesproken woord geldt

Voorzitter,

Dit is de eerste beschouwing bij een begrotingsvergadering van PvdA-GroenLinks in de gemeenteraad van Buren. PvdA-GroenLinks is een nieuwe politieke samenwerking en wij vertegenwoordigen een aanzienlijk deel van de progressieve inwoners in onze gemeente. PvdA-GroenLinks wil een ander politiek geluid laten horen. Een politiek van constante dialoog met de inwoners van Buren. Een constante dialoog met de organisaties van inwoners en ook een dialoog met de maatschappelijke partners.

Want dat is wat PvdA-GroenLinks mist: het echte gesprek met de inwoners en de vertegenwoordigende organisaties. En daarbij het inzetten van de kracht van de inwoners. De financiën voor de komende jaren heeft u in balans weten te krijgen, het ZBB-traject gaat voort en lijkt op koers. Reden voor PvdA-GroenLinks vooral een politieke beschouwing te houden.

Een belangrijk onderdeel van het coalitieprogramma is het kerngericht werken. Tegenwoordig kerngericht werken 2.0. Waarschijnlijk was de eerste versie kerngericht werken van de afgelopen jaren niet goed genoeg. Dat vinden wij ook.

Waar gaat kerngericht werken succesvol zijn deze raadsperiode? Wat gaat de gemeente doen? Durven wij echt stappen te zetten en inwoners en hun organisaties uit te dagen de uitvoering van grote programma's, zoals onderdelen van de klimaatplannen en de aanpak van armoede, op zich te nemen? Dat is waar PvdA-GroenLinks voor staat: we moeten het samen gaan doen en niet alleen met ambtenaren vanuit het gemeentehuis.

Waar is de Right to Challenge mentaliteit van de gemeenteraad gebleven, dat eerder met veel enthousiasme in deze raadszaal besproken is? Voor ons is kerngericht werken een zouteloze kreet. Welke smakelijke ingrediënten gaat u toevoegen aan kerngericht werken 2.0?

Wat volgens ons nodig is, is lef. Lef om de inwoners de in stelling te brengen om de uitdagingen per kern, buurt of straat te bespreken, plannen te maken en met ondersteuning van de gemeente uit te voeren. Waar zijn die plannen, voorzitter? Waar zijn de plannen om aan de slag te gaan met inwoners?

Voor alle plannen die u aankondigt heeft u inwoners en ondernemers nodig. De grootste partij in de gemeenteraad verwees onlangs gemakkelijk en lui bij een motie om inwoners te betrekken bij het uitwerken van de Visie Recreatie en Toerisme naar de participatienota van de gemeente. Wat een ambtelijke reactie is dat! Hoe dan? Daar lijken we geen idee van te hebben hier in het gemeentehuis.

Voorzitter, kort en bondig: PvdA-GroenLinks omarmt het kerngericht werken, desnoods tot en met versie 99. Maar wij roepen op: ga het doen. Stoot af en toe uw neus, neem eens een onverwachte afslag. Houdt geen kaarten voor de borst en toen lef. Gebruik de kracht van onze inwoners, vertrouw ze en ga in constante dialoog. En belangrijk: richt de organisatie daarop in.

Voorzitter, PvdA-GroenLinks heeft een aantal politieke thema's waar wij ons de komende jaren mee bezig gaan houden.

Als eerste is dat de toenemende armoede. Eerder namen wij het initiatief voor een motie. Wij zijn zeer verheugd over het feit dat de hele gemeenteraad de aanpak van de toenemende armoede ondersteunt door een gezamenlijke motie, die ingediend wordt bij deze begrotingsraad. Gezamenlijk de schouders onder de aanpak van armoede.

Gebundelde bijdragen algemene beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026. Gesproken woord in de Besluitvormende Raadsvergadering op 10 november 2022 geldt. Onder embargo tot de laatste spreker is uitgesproken.

De mogelijkheid om iedereen mee te laten doen in de energietransitie heeft deze raad voorbij laten gaan door geen medewerking te verlenen aan het verzoek voor een windmolenpark in Lienden. De kans om als gemeenschap een stap te zetten in het opwekken van de eigen energie en daarbij ook geld te verdienen voor onze samenleving. Vorige week dinsdag kwam de weinig verrassende mededeling van de provincie dat zij het windmolenpark met de initiatiefnemers gaan regelen. En de Burense gemeenteraad heeft zichzelf buitenspel gezet. Gaan we dat vandaag recht zetten?

Dan wonen. Het is een groot vraagstuk waar wij voor staan. Wij willen geen wijken bouwen op de manier waarop we dat tot vandaag doen. Daar schiet een groot deel van onze woningzoekende inwoners niets mee op. De projectontwikkelaar met grondpositie bepaalt veel te veel wat er gebouwd gaat worden. PvdA-GroenLinks wil daarvan af.

De inwoner komt vooraan het proces te staan. De bouwer komt pas later aan bod.

Kleinschaligheid wordt wat ons betreft de maat. Ook dit past bij het kerngericht werken 2.0.

Wij stellen ons voor dat kleine projecten steeds meer gebouwd worden in Buren, ook bij kleine buurtschappen bij voormalige agrarische bedrijven. Er worden geen huizen, straten, buurten of wijken meer gebouwd die niet passen bij de maatregelen voor het klimaat. Dat geldt ook voor het gebruik van circulaire bouwmaterialen. Wat ons betreft worden alle woningen of bedrijfsgebouwen vanaf vandaag circulair gebouwd.

Voorzitter, rondom de omgevingswet en daarbij horende uitwerkingsvisies bestaat nog veel onduidelijkheid. Waar zijn wij nou eigenlijk mee bezig met de recreatieparken. PvdA-GroenLinks vindt dat de gemeente van alles laat gebeuren en alleen reactief is bij deze veel te stevige ontwikkelingen. Zijn wij echt een laissez-faire gemeente? De meerderheid van de raad besloot om op ons grondgebied geen grootschalige energie op te wekken door middel van wind en zon, maar ons landschap te grabbel gooien aan bebouwde verrommeling is voor deze gemeente geen probleem. En kom niet met het verhaal dat deze transitie op recreatiegebied goed is voor de lokale economie. Kleinschaligheid is wat wij willen op het gebied van recreatie en toerisme. Bij de omgevingswet missen wij de aandacht voor biodiversiteit en waterkwaliteit. Wij zijn voor groene verrommeling. Maar al te vaak is biodiversiteit de sluitpost van plannen. De balans tussen economie en biodiversiteit en ook waterkwaliteit is er niet en slaat in Buren altijd ten faveure van economische activiteiten uit.

Al met al, voorzitter, hebben wij nog veel vragen over hoe u de plannen die in de begroting en de meerjarenbegroting gepresenteerd worden gaat uitvoeren. Zijn we nog steeds van plan om een regiegemeente te zijn? Hoe dan?

En dat is de grote vraag die blijft hangen bij deze hele begroting: HOE DAN?

Bijdrage van de fractie PCG

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Christiaan de Lange, raadslid

Geschatte spreektijd: 8m26. Gesproken woord geldt

Mevrouw de voorzitter,

Voor ons ligt de begroting 2023. Een begroting die na, het inpassen van de september circulaire, voor 2023 en verdere jaren een structureel positief resultaat laat zien. Maar daarover straks meer. Eerst willen wij nog even terugkomen op het genomen besluit over het archeologie beleid afgelopen 18 oktober. In het rapport over de stikstof crises van Remkes geef deze aan dat de overheid niet alleen moet luisteren maar ook de dialoog moet aangaan. Nu zijn de boomkwekers en de fruittelers behoorlijk georganiseerd en daar is de dialoog echt toegepast. Maar behalve boomkwekers en fruittelers zijn daar nog veel meer grondeigenaren, die niet georganiseerd zijn en waarschijnlijk geen idee hebben wat er momenteel speelt met betrekking tot hun grond. Nu, moet ik zeggen, lijkt het erop dat de Romeinen van alles langs de weg gooide en er was nog geen AVRI die het 1 en ander opruimde. De Romeinen hielden met het weggooien van hun rommel, ik bedoel spullen, er echt geen rekening of er 18 honderd jaar later nu wel of geen boomkwekerij of fruitteelt op dat perceel zou plaats vinden op deze grond. Dus die Romeinse spullen kunnen overal liggen.

Onze vraag is: Welke actie gaat de gemeente ondernemen om de overige eigenaren actief op de hoogte te brengen wat er momenteel speelt met hun grond? Dit in het kader van de eerdergenoemde dialoog. En wij vinden een gemeenteadvertentie echt niks weg hebben van een dialoog.

Nu verder met de begroting.

Zoals we hiervoor al aangaven laat de begroting de komende jaren een mooi structureel positief resultaat zien. Wij zijn daar blij mee. We gaan een financiële onzekere tijd tegemoet. En niet alleen wij als gemeente maar zeker ook onze inwoners. Ik hoef maar te noemen:

- energiecrises met de daaruit voortvloeiende eventuele energie armoede, maar ook het niet meer in kunnen schatten van de energiekosten die de gemeente in rekening gebracht krijgt.
- de oorlog in de Oekraïne met veel onzekerheden waarvan de gemeente zeker de nodige gevolgen gepresenteerd zal krijgen.
- de oplopende inflatie, die momenteel zo hoog is, zoals sinds het meten van de inflatie nog niet eerder is voorgekomen. Dus niet alleen het weer geeft de nodige nieuwe records en inflatie doet hetzelfde.
- en zo zullen er ongetwijfeld nog andere zaken veranderen waar we nu nog geen rekening mee houden, zoals de te verwachten diesel schaarste en dergelijke.

De PCG vindt dat, ondanks de positieve financiële vooruitzichten, we bijzonder terughoudend moeten zijn met het opnieuw opjagen van de uitgaven.

Wij willen echter 1 uitzondering maken en wel voor het multi-interpretabele besluit over de jaarlijkse extra belastingverhoging van 2%. Volgens de PCG was dit besluit zoals genomen vorig jaar bij de begrotingsbehandeling, bedoeld als 1 maal 2% erbij en de komende jaren deze 2% vasthouden. En niet zoals op pagina 34 van begroting staat jaarlijks 2% extra erbij, dus 2% over 2% over 2% enzovoort. Dat vinden wij niet volgens, in overeenstemming met de intentie van het besluit van vorig jaar. Wij zullen een amendement indienen om dit, in overeenstemming met de intentie van het eerder genomen besluit te zetten.

We hebben afgelopen periode een intensief ZBB (zero based budgettering) achter de rug, met als doel de uitgaven beter onder controle te krijgen. De uitwerking leerde dat dit aardig gelukt is. Wat nu echter mede zorgt voor het positieve begrotingsresultaat zijn de mei en de september circularies. Deze circularies zijn zó onvoorspelbaar en steeds weer verrassend dat het onmogelijk is hier structureel beleid op te maken. Het zou ons niks verbazen als komende circularies weer onverwacht bijzonder tegen zouden vallen. Hiermee rekening houdend vinden wij het onverantwoord bijna 6 FTE

extra te begroten (nog los van de BOA). Deze extra FTE wordt opgevoerd zonder nauwelijks enige onderbouwing, in enkele gevallen een paar regels met algemeniteiten, waaruit voor ons in de meeste gevallen de noodzaak echt niet blijkt. Wij vragen het college met een betere onderbouwing te komen waaruit toch minimaal de noodzaak blijkt; en niet alleen cijfermatig. Of anders deze extra Fte's voorlopig in te trekken met beter onderbouwde voorstellen te komen in deze.

Woningbouw

Afgelopen dinsdag 1 november is tijdens een Beeldvormende bijeenkomst ons duidelijk geworden dat er de komende tijd er aanvang gemaakt wordt met het versnellen van de woningbouw in onze gemeente. Hiernaast werd ons duidelijk dat momenteel de ambtelijke capaciteit voldoende is om de benodigde vergunningen tijdig af te geven. De PCG is blij met beide ontwikkelingen. Er zijn echter wel een aantal kernen in onze gemeente waar de woningbouw niet of onvoldoende van de grond komt. Wat te denken van de kernen Ingen, Eck en Wiel, Ravenswaaij, Zoelen, Buren nog een paar kleinere kernen. Terwijl er in het bijzonder in de kern Lienden te huidige plannen onvoldoende soelaas bieden Wij willen het college vragen gericht binnen deze kernen te zoeken naar mogelijkheden om ook hier nieuwbouw te realiseren. De mogelijkheid van een bepaalde vorm van actieve grondpolitiek zou wat de PCG hierbij betrokken kunnen worden.

Weet het college al wat de gevolgen zijn voor de nieuwbouw binnen onze gemeente, naar aanleiding van de uitspraken van de Raad van State over de stikstofproblematiek?

Verkeersveiligheid

Zoals u ongetwijfeld weet is er een paar weken geleden een bijzonder ernstig ongeluk gebeurd bij de kruising Adelsweg – Vogelenzangseweg in Lienden.

De PCG vraagt al jaren aandacht voor dit gevaarlijke weggedeelte van de Vogelenzangseweg en Adelsweg. In de begroting bij punt 4.15 wordt dit overgenomen. Wij willen dit echter niet beperken tot verbetering van de fietsvoorzieningen, maar ook voor de voetgangers en de algemene veiligheid van dit weggedeelte. Dit ernstige ongeluk bevestigt de noodzaak van aanpassen van dit gedeelte, wat eigenlijk direct zou moeten gebeuren, voordat er nog ernstigere ongelukken gaan gebeuren.

Mevrouw de voorzitter, wij willen van de mogelijkheid gebruik maken de Burgerwacht Neder Betuwe bedanken voor hun bijdrage en inzet bij het aanhouden van de koperdieven van koper bij de kerk in Ommeren.

Tot slot

De PCG wil alle vrijwilligers, mantelzorgers en anderen, die zich belangeloos inzetten voor de gemeenschap, dankzeggen voor hun inzet. We zien dat vrijwilligers een belangrijke schakel vormen bij de opvang van de Oekraïners en de statushouders op ons gemeentehuis. Wij willen op deze manier onze waardering uiten. Wij hopen dat hun inzet in 2023 zal worden voortgezet.

Ik wil afsluiten met een uitspraak van 1 van de favorieten filosofen van mijn fractiegenoot Jan Keuken. De filosoof is de Deen Søren Kierkegaard zijn uitspraak luid: "Het leven kan slechts achterwaarts begrepen worden, maar het moet voorwaarts worden geleefd". Ja dit geeft stof tot nadenken.

Mevrouw de voorzitter, wij wensen het gemeentebestuur Gods onmisbare zegen toe voor 2023.

Bijdrage van de fractie D66

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: Mevr. Evelien Schlösser, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 9m28. Gesproken woord geldt

D66 feliciteert het college met deze sluitende begroting. Ook willen wij onze uitdrukkelijke dank uitspreken aan de organisatie voor al het verrichte werk. Het aangepaste format en de begrotingsmarkt waren goede instrumenten om duidelijkheid te verschaffen. Dan mijn betoog:

Zorgen:

De begroting wordt steeds meer gedomineerd qua uitgaven voor het Sociaal Domein. Van (40%) in 2022 naar (43%) in 2023. Over een paar jaar vormt deze post de helft van onze begroting en is er nog minder vrije bestedingsruimte. Alles staat of valt dus bij het succes van het maatregelenprogramma Transformatie Sociaal Domein om dit onder controle te krijgen en houden.

Zorgen hebben wij ook V, als het gaat om het meerjarenperspectief m.b.t. het jaar 2026 en verder, het zgn. ravijnjaar. Het antwoord van het college op de door ons gestelde vraag was dat we ons niet al te veel zorgen moesten maken, het rijk stort immers 1 miljard in het gemeentefonds hiervoor. Dat klinkt geruststellend, maar waarom reserveren andere gemeenten hiervoor dan wel geld?

Jan van Zanen, voorzitter VNG zegt hierover: 'Het kabinet zet een stap in de richting van een oplossing voor het financiële ravijn in 2026 door 1 miljard euro aan het gemeentefonds toe te voegen. Voor de periode na 2026 zien wij echter een forse terugval in het accres. Daar moet echt een oplossing voor komen'. Dat betekent dat het na 2026 financieel mistig is, ook in Buren. Regeren is vooruit zien en op dit punt doet u dat heel duidelijk niet. D66 zou het verstandig vinden als hiervoor wel gelden gereserveerd worden of zoals de gemeente Tiel het noemt 'vet op de botten' gecreëerd wordt. Wij zijn over deze zorgeloosheid duidelijk bezorgd.

Vraag aan het college: Waarom heeft u geen geld gereserveerd voor 2026 en verder als de VNG dit duidelijk benoemt als een te voorzien probleem?

Sport, Cultuur en Onderwijs:

D66 maakt heeft grote zorgen over de achteruitgang van uw budget voor Sport, Cultuur en Onderwijs. Getalsmatig holt het relatieve aandeel in de begroting achteruit, van 4,9 (6,5%) naar 4,2 mio (5,5%). Dit biedt steeds minder ruimte voor beleid, terwijl de Burensse samenleving dit wel hard nodig heeft.

Cultuur:

Citaat uit uw coalitieakkoord: 'Culturele activiteiten dragen bij aan de veerkracht en positiviteit van de inwoners' einde citaat. Dat stemde ons, als oppositiepartij, vorig jaar positief. Ook omdat u volgend jaar, 2023, met een startnotitie kunst en cultuur zult komen. Echter, deze hoop is de grond in geboord door de bedragen die u heeft gereserveerd in de begroting. Post 5.3(cultuurpresentatie.-productie. - cultuurparticipatie) wordt zelfs meer dan gehalveerd: begroting 2022 28.000, nu naar 12.000. Wat kun je voor dat bedrag aan (nieuw) beleid doen? Volgend jaar zal de Raad in een BOB sessie gevraagd worden input te leveren op deze startnotitie. Maar in de begroting staat letterlijk op blz. 23: 'op basis van financiële en personele haalbaarheid worden vervolgstappen bepaald'. Wat betekent dat V? Heeft het eigenlijk wel zin om de Raad om input te vragen als de financiële en personele deur al dicht is gegooit? D66 vindt dit zorgelijk.

Vraag aan het college: Waarom is op deze post 5.3 die als taakveld heeft activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, dans en toneel, zo bezuinigd?

Vraag aan het college: Heeft u geld gereserveerd voor de uitvoering van nieuw beleid voortkomend uit de komende startnotitie kunst en cultuur?

Limes:

Onlangs is door deze Raad de visie op recreatie en toerisme aangenomen alsook het nieuwe archeologiebeleid. De Limes werden in beide stukken genoemd als een potentiële versterking van het culturele en recreatieve aanbod van onze gemeente. Met het feit dat de Limes tot UNESCO werelderfgoed behoort en dat deze door onze gemeente loopt, is nog niet veel, zeg niets, gedaan. 2022 is het regionale Limes jaar waarbij tal van activiteiten op en rond de Limes in Gelderland zijn georganiseerd alleen niet in Buren en dat is een gemiste kans. Wij vragen het college daarom te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om financiële ondersteuning te vinden op EU, landelijk, provinciaal niveau om de unieke geschiedenis te vertellen in de gemeente Buren en daar dienen we graag deze **motie** voor in.

Organisatie en werkgeverspositie:

Buren heeft een slagvaardige en moderne organisatie nodig om haar toekomstvisie te realiseren. Hiervoor moet onze gemeente een goede en aantrekkelijke werkgever zijn, anders redden we het niet in deze krappe arbeidsmarkt. Nu heeft het ZBB traject weinig ruimte overgelaten om juist dát te zijn: een aantrekkelijke werkgever, alle franje is eraf geknipt. U vraagt een serieus bedrag ter versterking van de positie op de arbeidsmarkt. Een onderbouwing voor de besteding is, n.a.v. op onze vraag hierover op de begrotingsmarkt, schriftelijk gegeven. Maar wat vinden wij van die onderbouwing? Is een arbeidsmarkttoelage (geld) wel een motivator? En wil de werknemer wel een coach of een mentor? Onderzoeken hebben aangegeven dat het hebben van regie over eigen tijd, een ruim bevallingsverlof, een duidelijk carrièrepad met switch mogelijkheden of een eigen opleidingsbudget vele malen belangrijker zijn om mensen binnen te halen en te behouden. Kijk daar eens naar zou ik zeggen ipv de bekende instrumenten die hier opgesomd worden. Daarnaast: het is de inzet om meer mensen binnen te krijgen en aan ons te binden en dat daardoor inhuur terug gebracht wordt. Waarom dan ook voor 2024 € 225.000 reserveren?

Vraag aan het college: kijk nog eens naar de besteding van deze gelden en kom met een plan passend bij deze tijd.

Fysieke leefomgeving:

De zorg voor de leefomgeving blijft belangrijk. Een goed ingerichte openbare ruimte draagt bij aan welzijn en gezondheid, en zorgt voor een prettige plek om te wonen. Als gemeente doen wij een steeds groter beroep op de inwoners zelf om initiatieven en eigen verantwoordelijkheid te nemen, we hebben immers steeds minder geld voor steeds meer wensen. Rommel en rotzooi is nr 1 op het lijstje van grote ergernissen en daarom zijn wij als D66 positief over het besluit budget te reserveren voor de bijdrage aan opruimers van zwerfafval o.a.. De Buurtjutters. Zij hebben deze subsidie hard nodig. Zelf kunnen wij als gemeentebestuur ook zorgen dat onze leefomgeving er verzorgd uit ziet en daarmee te laten zien hoe belangrijk wij die zorg écht vinden. Als voorbeeld hiervoor geven wij het huisje voor het gemeentehuis, ooit opgericht voor de jongeren als jop plek en V, het grote informatiebord bij de ingang van het gemeentehuis. Beiden zien er niet uit, zijn verwaarloosd en geven juist het verkeerde signaal: wij zorgen zelf ook niet voor onze spullen dus waarom zou u dat wel moeten doen?

D66 stelt voor om het informatiebord nieuw leven in te blazen en weer te gebruiken waar het voor bedoeld is (of om het te verwijderen) en een klein bedrag ter beschikking te stellen aan de jongeren van Maurik, iets voor de jongerenraad?, om gezamenlijk het jop huisje op te knappen. Hiervoor dienen wij graag een **amendement** in.

Begroting in één oogopslag:

Het is inmiddels een goede traditie geworden de begroting in één oogopslag te presenteren om o.a. inwoners een snel inzicht te geven van de nieuwe begroting. Dit geeft een reëel inzicht, ook als het er minder rooskleurig uitziet. Vandaar V, dat wij ons afvragen waarom er aan de inkomstenkant wel een optelling is gemaakt (76 miljoen) maar aan de uitgavenkant niet. Je kunt zelf de geldzakjes optellen natuurlijk maar waarom staat dit er niet bij?

Vandaar vraag aan het college: graag een toezegging volgend jaar aan beide zijden een totaal optelling te vermelden.

Bijdrage van de fractie CDA

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreker: dhr. Peter van Dijk, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 7m47. Gesproken woord geldt

STORIE DI TUTTIE

Voorzitter dank u wel:

Een begroting is een afstemming tussen wensen en mogelijkheden.

Wij gaan vandaag vaststellen wat de wensen van Gemeente Buren zijn en hoe wij onze wensen mogelijk kunnen maken.

Vandaag luidt de titel van mijn betoog “Storie di Tuttie”

“Storie di Tuttie” is een Italiaans lied dat in het Nederlands beter bekend is als de meeste dromen zijn bedrog” u kent het liedje wel.... Een zanger die zingt over een droom die werkelijkheid is geworden....

Een begroting heeft te maken met wensen en een ander woord voor wens is droom.

Maar omdat het lied “De meeste dromen zijn bedrog”, door de zanger ervan, wat gevoelig ligt, wil ik mij graag richten op het origineel “Storie di Tuttie”. De begroting over 2023 gaat over van alles en nog wat. “Storie di Tuttie” betekend vrij vertaald vanuit het Italiaans “Verhalen over van alles en nog wat”. De begroting is daarom ook een “Storie di Tuttie”.

CDA Buren heeft het beste met onze mooie gemeente voor. Voorzitter, als ik zo om mij heen kijk dan hebben mijn collega-raadsleden ook het beste voor met onze mooie gemeente en haar inwoners. De begroting moet in balans zijn. Dat kan ik als niet boekhouder nog begrijpen. Het bedrag van de totale uitgaven moet gelijk zijn aan het bedrag van de totale inkomsten. En gelukkig is in het vrij lijvige document één begrijpelijke pagina toegevoegd.... Ik ben de heer de Lange van de PCG er dan ook zeer erkentelijk voor dat hij mij op een woensdagavond door de begroting heen heeft geloodst. Hij was van mening dat “de begrijpelijke pagina” weinig toe voegt (en daar heeft hij gelijk in), maar voor een leek als dat ik ben, is het een vrij overzichtelijk plaatje.

In totaal zijn de opbrengsten 76 miljoen euro, wat inhoud dat wij als gemeente Buren ook 76 miljoen euro te besteden hebben. Dat lijkt veel, echter dit bedrag verdeeld over 27.500 inwoners, maakt een totaal van afgrond € 2.800,00 per inwoner.... En daar moet alles van worden betaald..... een uitdaging dus!

Veel punten vanuit de begroting komen uit ons coalitieakkoord “Samen voor het Buren van morgen” en gaan bijvoorbeeld over:

600 woningen bouwen,

Recreatie die in balans moet zijn met onze mooie gemeente en haar inwoners,

Het sociale domein wat als doelstelling heeft de ondersteuning te bieden die de inwoners nodig hebben,

Sport, cultuur en onderwijs,

Het beleid omtrent de begraafplaatsen,

Het gebouwbeheer,

Openbare verlichting,

Het wegen- en rioolnet

en het personeel en de organisatie.

CDA Buren wil graag een aantal van deze punten uitlichten:

Het gebouwbeheer.

CDA Buren is voorstander van een dorpshuisfunctie in iedere kern. Een plaats in iedere kern waar inwoners samen kunnen komen, elkaar kunnen ontmoeten, met elkaar een hobby kunnen uitoefenen... Dat is noodzakelijk, zeker in een tijd van allerlei problemen, uitdagingen en dreigingen...

De organisatie en haar personeel.

De organisatie, liever zeg ik het bedrijf Buren.

CDA Buren pleit voor het wel en wee van de medewerkers van het bedrijf "Buren". Te lezen is dat er géén geld beschikbaar is voor ontspanning, teambuilding en ontwikkeling. Juist dit zijn ingrediënten die belangrijk zijn voor een plezierige en goede werksfeer. De heer Keuken en ik hebben tijdens de begrotingsmarkt samen rondgelopen. Helaas hebben wij maar twee kramen kunnen bezoeken... Hoe dat komt?

Omdat de medewerkers die wij spraken vol overgave aan het vertellen waren over hun werkzaamheden in combinatie met hun werkgever. Als deze medewerkers aangeven dat er behoefte is aan een extra collega om de uit te voeren werkzaamheden goed en adequaat uit te kunnen voeren, wie ben ik dan om te zeggen dat dat niet noodzakelijk is of dat het niet kan.

Communicatie.

Een belangrijk punt van aandacht is de communicatie. De communicatie naar buiten toe, naar onze inwoners. Communicatie – horen en gehoord worden.

En als de ontvanger hoort, wordt er dan door deze ontvanger gehoord, wat de uitzender wil dat er gehoord wordt

Wat hierbij belangrijk is: spreek de taal die de mensen spreken!

Communicatie.... Ja, daar kan nog een slag worden gemaakt.

Begraafplaatsen.

1e adventzondag is de eerste zondag van het kerkelijk jaar.

Advent is een periode om ons voor te bereiden op het feest van het licht. Heel vroeger, toen er nog géén kerken waren in Nederland, zeg maar zo'n 2000 jaar geleden werd er in Nederland en in Europa ook het feest van het licht gevierd. De kortste dag was een feit en de dagen gingen weer langzaam langer worden... het wordt weer lichter. Omdat kerst te maken heeft met "Het licht van de wereld" was het logisch om kerst te vieren rondom de kortste dag van het jaar....

Als 1e advent de eerste zondag is van het kerkelijk jaar, is de zondag daarvoor de laatste zondag van het kerkelijk jaar, dit is volgende week zondag.

Deze zondag wordt ook wel eeuwigheidszondag genoemd. Dit is de dag dat alle overledenen van het afgelopen kerkelijk jaar worden herdacht. Herdenken is belangrijk. En ook al is iemand niet kerkelijk, vinden mensen het toch fijn om te weten dat er in de kerk ook aan hun ontvallen dierbare wordt gedacht....

Niemand kan worden gemist.....

Een belangrijke plaats om naar toe te kunnen, om te kunnen herdenken, is de begraafplaats. Een moeilijk en gevoelig onderwerp waarbij ook weer de communicatie over het nieuwe beleid anders had gekund.

In het coalitie akkoord staat dat het gemaakte beleid over de begraafplaatsen geëvalueerd zal worden. Graag vernemen wij wanneer deze evaluatie plaats zal vinden en wat er uiteindelijk gedaan gaat worden met de uitkomsten van deze evaluatie.

Er zijn nog steeds inwoners die mij aanklappen... Peter, hoe zit het nu, Komt er nog verandering in, De doden moet je toch laten rusten..... en nog meer van dit soort uitingen.

Voorzitter:

Genoeg om over te vertellen. Vertellen over van alles en nog wat. Als wij als gemeenteraad besluiten dat er bij een bepaald onderwerp iets meer geld naar toe kan, dan weten wij ook dat er op een ander punt geld afgehaald moet worden.... Het zijn communicerende vaten!

CDA Buren is het eens over de voorliggende begroting en laten ons verder leiden door het debat dat plaatsvindt. Op basis daarvan zullen wij beslissen of wij voor of tegen amendementen of moties zijn. Eén amendement, het eerste, dienen wij wel mee in.

Waarom? Omdat wij het probleem "armoede" onder ogen zien.

Voor de rest vertrouwen wij op de opstellers van deze begroting. De mensen die wij hebben gesproken tijdens de begrotingsmarkt zijn daarbij ons kompas. Neemt niet weg dat er altijd accenten verlegt kunnen worden. Nogmaals, wij laten ons verder leiden door het debat dat plaatsvindt.

Daarbij spreekt het voor ons voor zich, ook voor 2023, dat als het getij verloopt, de bakens verzet moeten worden... denk aan onvoorziene omstandigheden, nog meer opvanglocaties voor onze medemens, een actiever plan om de verduurzaming mogelijk te maken, En noem maar op!

Onze dank gaat daarom ook uit naar de opstellers van dit document en het totale bedrijf “gemeente Buren”. Genoeg om over te lezen, spreken, zingen en na te denken. Wij gaan er vandaag met z'n allen voor zorgen dat er een goede begroting komt voor 2023, waarin alle verhalen de revue passeren... “Storie di Tuttie”
Want samen zijn wij Buren! Voorzitter dank u wel!

De bijdrage van de fractie Partij voor de Dieren is niet vooraf beschikbaar gesteld.

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreker: dhr. Joop de Jonge, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: onbekend. Gesproken woord geldt

**Partij voor
de Dieren**

Gemeenteraadsfractie Buren

Vraag:	Pagina:	Programmaplan:	Vraag:	Antwoord:	Datum
GB-1	4	Aanbiedingsbrief	Rechtmatigheidsverantwoording. De passage is niet duidelijk. Graag een concrete toelichting.	Na twee jaar uitstel is op 27-09-2022 het wetvoorstel in de 1e kamer vastgesteld. Waar het wetvoorstel over gaat kunt u hier (https://vng.nl/nieuws/update-invoering-rechtmatigheidsverantwoording) in het kort lezen. In de paragraaf Bedrijfsvoering op blz. 62 kunt u in het kort lezen wat de stand van zaken in Buren is. Op 30 maart 2021 (agendapunt 7.2) stelde u hiervoor de kaders vast.	17-10-2022
GB-2	6	Financiële beschouwingen	Ambities 2024 en volgende jaren. Er heeft geen vertaling (of indicatie) plaatsgevonden voor de ambities voor 2024, 2025 en 2026. Hoe kan dit? Er wordt immers een meerjarenbegroting 2023-2026 voorgelegd.	Zeker zijn er ambities voor 2024 en verder. De vertaling van het coalitieakkoord is met name concreet gemaakt voor 2023. Natuurlijk lopen de ambities ook door in de komende jaren en komen er ambities bij. De effecten van het coalitieakkoord zijn meerjarig doorgerekend, alleen voor nieuw beleid verwijzen we naar de kadernota.	17-10-2022
GB-3	6	Financiële beschouwingen	Startnotities. In het coalitieakkoord is een bedrag opgenomen voor het opstellen/uitwerken van startnotities. Vanwaar de passage op blz. 6?	In de raadsvergadering van 7 juni 2022 heeft u besloten om in 2022 een extra budget van €50.000,- te bestemmen voor het opstellen (van een startnotitie over) een integraal sport- en gezondheidsbeleid en het actualiseren van het speeltuinenbeleid. In het coalitieakkoord hebben we verder afgesproken dat we op diverse beleidsterreinen werken met startnotities, die we in een open gesprek tussen gemeenteraad, college en organisatie bespreken. In 2023 komen er startnotities op het gebied van circulaire economie, participatie, vrijwilligerswerk en kunst en cultuur. Voor de ontwikkeling en het uitvoeren van de daaraan verbonden ambities is op voorhand geen extra geld bestemd in de begroting 2023.	17-10-2022
GB-4	7	Financiële beschouwingen	Graag ontvangen wij een overzicht van de gebouwen waarvoor meerkosten energie worden geraamd.	Zie bijlage GB-4. Het gaat niet alleen om de gebouwen waar meerkosten voor energie op worden geraamd. Het contract gaat om Openbare Verlichting (OV), riolering en gebouwen.	17-10-2022
GB-5	7	Financiële beschouwingen	Waarom wordt niet ingezet op minder verbruik van energie?	Gebouwen: bij de panden loopt het ZBB traject om deze af te stoten en wachten we op een besluit van de Raad in het eerste kwartaal van 2023. Bij 2 panden in Ommeren en Asch loopt een CPO traject. Voor de gymzalen zijn plannen om deze te verduurzamen. Op het moment worden de daken die wij in planning hebben staan voor groot onderhoud onderzocht op draagkracht en extra isolatie. OV: Ons huidige beleid is dat we overgaan op led verlichting als het armatuur vervangen wordt bij einde technische levensduur (20 jaar) of bij schade. Riolering: Besparing is slechts mogelijk door het volume afvalwater te beperken. Want het aanbod moet nu eenmaal verpompt worden. En daar valt niet echt in te bezuinigen. Het aanbod is met serieus afkoppelen wel iets te beperken, maar niet veel. Gemeentehuis: temperatuur is reeds verlaagd.	17-10-2022

GB-6	7	Financiële beschouwingen	Graag een verheldering over de vermindering BUIG regeling. Uit de circulaire van het rijk kunnen wij de genoemde vermindering niet zo snel destilleren.	De BUIG is de Rijksvergoeding ter compensatie van de kosten van bijstandsuitkeringen. Een overschot is vrij besteedbaar. Bij een tekort zal de gemeente zelf moeten zoeken naar een oplossing voor dit financiële tekort. Buren had de afgelopen jaren steeds een (relatief groot) overschot op de BUIG. Namelijk in 2021: overschot van € 743.621. ; in 2020: overschot van € 901.277, in 2019: overschot van € 475.030; in 2018: overschot van € 515.059. Het is niet de bedoeling dat gemeenten 'forse winst' maken op bijstandsuitkeringen. Het was dus te verwachten dat het Rijk de BUIG uitkering naar beneden zou bijstellen. Ondanks de vermindering van de BUIG nu verwachten we dat ook over 2023 de BUIG weer ruim voldoende is voor betaling van de bijstandsuitkeringen / verwachten we hierop geen tekort.	17-10-2022
GB-7	8	Financiële beschouwingen	Er wordt voortdurend naar het ZBB project verwezen. Een concreet overzicht van de maatregelen en de stand van zaken ontbreekt. Graag ontvangen wij dit overzicht.	Zie bijlage ZBB.	17-10-2022
GB-8	7 en 8	Financiële beschouwingen	Er wordt een aanzienlijke formatie-uitbreiding voorgesteld. Wij hebben hierover de volgende vragen: Hoe verhoudt zich dit tot de besluitvorming ZBB waarbij de formatieomvang en de spankracht uitvoerig is besproken;	Na het ZBB besluitvormingstraject zijn er diverse ontwikkelingen geweest die vragen om een uitbreiding van de formatie (bijvoorbeeld als gevolg van het aanbevelingen uit rapport n.a.v. de hack). Daarnaast bestaan er forse knelpunten in de werkorganisatie zeker ook in relatie tot noodzakelijke ambities (bijvoorbeeld bij financiën, communicatie, datagestuurd werken en duurzaamheid).	17-10-2022
GB-9	7 en 8	Financiële beschouwingen	Wat is de onderbouwing voor de tijdelijke uitbreiding bij de staf?	Er is geen tijdelijke formatie uitbreiding bij staf. Het betreft een tijdelijke investering waarmee we in staat blijven een aantrekkelijke werkgever te zijn. Het gaat om activiteiten in het kader van het binden, boeien en behouden van mensen.	17-10-2022
GB-10	7 en 8	Financiële beschouwingen	Uitbreiding ICT. De rapportage rondom de data hack is niet op bestuurlijk-politiek niveau behandeld. Hoe moeten de beoogde formatie-uitbreiding en de verdere structurele maatregelen worden gezien in relatie tot de aanbevelingen uit de rapportage? Het gaat hier om forse bedragen;	Naar aanleiding van de aanbevelingen uit de hack rapportage hebben we een uitgebreide gap analyse uitgevoerd. Daarnaast worden er hogere eisen gesteld als gevolg van snelle veranderingen in de ICT veiligheid in de wereld. Om up to date te blijven, moeten we meer werkzaamheden van technische aard doen. Er is meer formatie nodig om op een aanvaardbaar niveau te komen en te blijven. De structurele maatregelen (beveiligen systemen en monitoring) moeten de gemeente Buren beter beschermen tegen onder andere cyberaanvallen.	17-10-2022
~~GB-11~~	~~7 en 8~~	~~Financiële beschouwingen~~	~~Uitbreiding ICT. De rapportage rondom de data hack is niet op bestuurlijk-politiek niveau behandeld. Hoe moeten de beoogde formatie-uitbreiding en de verdere structurele maatregelen worden gezien in relatie tot de aanbevelingen uit de rapportage? Het gaat hier om forse bedragen;~~		17-10-2022
GB-12	7 en 8	Financiële beschouwingen	De onderbouwing voor de uitbreiding van de formatie communicatie is mager. Verderop in de begroting wordt melding gemaakt van een nieuw beleidsplan communicatie. Waarom wordt niet de gebruikelijk weg voorgesteld: eerst nieuw beleid vaststellen en dan pas invulling geven hieraan.	Op dit moment zijn er knelpunten in de bezetting van het team bij communicatie. Tot nu toe lossen we dit op met de inzet van externe inhuur, die we bekostigen uit de extra rijksmiddelen (Corona en Oekraïne). Daarnaast zetten we in op versteviging van de communicatie, gelet op de maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan en de ambities die we in het coalitieakkoord hebben opgesteld. Hiervoor schrijven we eerst het beleidsplan communicatie, die aansluit op het waarmaken van onze ambitie.	17-10-2022

GB-13	9	Financiële beschouwingen	Sociaal Domein. Er is meer formatie nodig voor de regionale samenwerking. Het levert ongetwijfeld ook wat op. Wat is de opbrengst hiervan.	Door deze inzet wordt samenwerking in de regio gerealiseerd. Dat betekent dat het m.b.t. zaken als bijvoorbeeld contractbeheer en administratie niet altijd nodig is om dit als gemeente afzonderlijk te organiseren. Dit leidt tot een betere inzet van personeel in een krappe arbeidsmarkt. Het leidt bovendien tot betere dienstverlening aan zorgaanbieders a.g.v. een betere afstemming van de bedrijfsvoering van gemeenten (contracten, toegang, administratie).	17-10-2022
GB-14	11	Begroting in één oogopslag	De huidige strategische opgaven zijn niet als zodanig in de begroting terug te vinden. Waarom niet? De Strategische opgaven zijn juist ingevoerd om de raad een doorkijk (sateprikkers) te geven vwb de te nemen maatregelen.	In de leeswijzer van de begroting is een toelichting gegeven over de strategische opgaven. In 2023 gaan we – conform afspraak van het nieuwe coalitieakkoord gemeente Buren 2022-2026 'Samen voor het Buren van morgen' – de zes bestaande strategische opgaven evalueren en een voorstel doen voor nieuwe strategische opgaven voor de nieuwe bestuursperiode. Deze worden vervolgens verwerkt in de begroting 2024. Voor het begrotingsjaar 2023 betekent dit dat alle strategische opgaven direct zijn verwerkt in de programmabegroting 2023	17-10-2022
GB-15	11	Begroting in één oogopslag	De raad wordt een startnotitie accommodatiebeleid voorgelegd. Is 2022 nog haalbaar?	De startnotitie zal worden geagendeerd voor raadsbehandeling in het eerste kwartaal 2023.	17-10-2022
GB-16	12	Leeswijzer	Voorgesteld wordt de informatiebehoefte van de raad via de auditcommissie in beeld te brengen. Waarom wordt hiervoor gekozen? De fractie vindt dat dit met de voltallige raad moet plaatsvinden.	De auditcommissie speelt een belangrijke rol in de planning en control cyclus. De auditcommissie wordt geraadpleegd over dit proces en de gemeenteraad voor de inhoud. Het is natuurlijk aan de gemeenteraad zelf als u vindt dat de informatievoorziening in beeld gebracht moet worden met de voltallige raad.	17-10-2022
GB-17	16	Wonen, werk en recreatie	Hier wordt melding gemaakt van een pilot Omgevingsplan. Graag een korte toelichting hierop.	De pilot is bedoeld om te oefenen met het omgevingsplan en om als raamwerk voor toekomstige omgevingsplannen te dienen. We maken voor het dorp Ingen en directe omgeving een omgevingsplan. Dit plan wordt niet vastgesteld. Het is een eerste vingeroefening met het omgevingsplan.	17-10-2022
GB-18	17	Fysieke leefomgeving	In de besluitvorming rondom het RES zijn ook tal van aanvullende maatregelen genoemd. Wat is de stand van zaken hierbij en waarom worden deze hier niet genoemd?	De opzet van de begroting 2023 diende compact en gericht te zijn op de (nieuwe) ontwikkelingen voor 2023. Daarom is niet ingegaan op ontwikkelingen zoals in deze vraag genoemd. Overigens is het ons helaas ook niet duidelijk op welke aanvullende maatregelen hier bedoeld wordt. Daarom stellen wij voor dat dit eventueel in een schriftelijke vraag nader toegelicht wordt.	17-10-2022
GB-19	20	Sociaal Domein	Preventie 5.2. Wanneer wordt het beleidsplan preventie aan de raad voorgelegd?	Voor preventie wordt jaarlijks € 100.000 beschikbaar gesteld. De besteding van deze middelen nemen we op in het jaarlijkse preventieplan. Er is geen sprake van een beleidsplan preventie. Het jaarlijkse preventieplan is een uitvoeringsplan en daarmee een collegebevoegdheid. In december krijgt u dit plan ter informatie toegestuurd.	17-10-2022

GB-20	20	Sociaal Domein	5.3. Wanneer kan de raad de resultaten van het toegezegde dashboard tegemoet zien met daarbij de sturingsmogelijkheden voor de raad?	De raad heeft bij vaststelling van het programmaplan Transformatie sociaal domein in januari 2022 ook een Monitor sociaal domein vastgesteld. Daarmee heeft besluitvorming plaatsgevonden over indicatoren. Wij rapporteren reeds op een deel van die indicatoren. Voor een aantal indicatoren wordt de registratie en monitoring nog georganiseerd. Er komt nu een nieuw dashboard om werkdruk bij de backoffice weg te nemen. Dit dashboard wordt in Q4 van 2022 opgeleverd. In 2023 gaan we e.e.a. doorontwikkelen en de kwaliteit van de rapportages verder verbeteren. De indicatoren als vastgesteld in januari 2022 komen daarin terug.	17-10-2022
GB-21	21	Sociaal Domein	Wat willen we? E en F. Het proces is wat verwarrend. Deze onderdelen zijn aangekondigd tijdens de beeldvormende bijeenkomst van 11 oktober. In de programmabegroting zijn deze al als concrete maatregelen benoemd. Hoe moet nu de beeldvormende bijeenkomst worden gezien?	De beeldvormende avond had een informeel karakter m.b.t. de huishoudcoach en het schoolmaatschappelijk werk. Daarbij is aangegeven dat de besluitvorming over beide punten een collegebevoegdheid is. Verder hebben we besluitvorming willen voorbereiden op de nieuwe verordening Wmo/Jeugd. E.e.a. was ook bedoeld als inleiding voor de beeldvormende avond op 1 november. Dan vindt een gesprek plaats over de inkomensvoeten en het budgetplafond als mogelijke maatregelen.	17-10-2022
GB-22	32	Lokale Heffingen	Lokale heffingen. De Omgevingswet is uitgesteld. Bij het uitstellen van de invoering wordt bij het vaststellen van de Regioverordening 2023 de huidige verordening onder de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) inclusief een indexering van 3% en wat kleine wijzigingen voorgesteld. Waarom 3 %?	Het voorstel om de tarieven met 3% te verhogen sluit aan op de BBP Index in de Meicirculaire van 2023 waarbij het inflatiepercentage is vastgesteld op 3%.	17-10-2022
GB-23	32	Lokale Heffingen	Meerdere malen wordt genoemd dat uitstel van de invoering van de Omgevingswet leidt tot extra kosten. Graag een technische toelichting hierop.	We verwachten dat de extra kosten, die het uitstel van de invoering van de Omgevingswet met zich meebrengt, vrij beperkt zullen zijn. Er zullen enige tijd extra kosten zijn, omdat we al wel vaste kosten hebben van het DSO, maar er nog geen gebruik van maken. Ook is er door de instabiliteit van het DSO extra werk om te oefenen en stukken te uploaden. Mogelijk vraagt de invoering van de Wet voor een iets langere tijd begeleiding van een externe projectleider en ook zullen regionale afstemmingsoverleggen (ODR, regiogemeenten en ketenpartners) doorlopen. De meeste voorstellen die belangrijk zijn voor de invoering liggen intussen wel klaar.	17-10-2022
GB-24	34	Lokale Heffingen	Verblijfsbelasting. De gemeente kan o.a. een verblijfsbelasting als een vermakelijkheidsbelasting invoeren. Eerder is toegezegd om de raad te informeren over de actuele mogelijkheden dit gebied. Graag ontvangen wij deze informatie.	De actualisatie van de belastingnotitie wordt 19 oktober aan de griffie gestuurd. Voor vermakelijkheidsretributie geldt: de gemeente kan deze heffing instellen voor een vermakelijkheid waarvoor zij veel (infrastructurele) kosten maakt, bijvoorbeeld een Efteling. In onze gemeente kent het college een pretpark of bezienswaardigheid van deze omvang niet. Verder onderzoek naar buitensporige kosten voor een bezienswaardigheid is nodig.	17-10-2022

GB-25	41	Weerstandvermogen en risico	Organisatieontwikkeling. Hier wordt melding gemaakt nieuw ontwikkelde instrument die in 2023 worden ingezet. Welke zijn dit?	We zijn gestart met strategische personeelsplanning. Hierdoor krijgen we een beter beeld van ons kwantitatief en kwalitatief personeelsbestand en kunnen we gericht maatregelen nemen op toekomstige wijzigingen , als pensioen, generatiepact etc. daarnaast kwalificeren wij onze talenten en stellen we een ontwikkel plan samen met hen op om hen te blijven binden en boeien. Daarnaast starten we met het bepalen van onze speerpunten van het strategische personeelsbeleid. Deze speerpunten werken we vervolgens uit tot actiepunten. Ook zijn we gestart met een nieuwe manier van werven. Er is een wervingsfilmpje gemaakt van de gemeente Buren en een professioneel bureau helpt ons met de vacatureteksten.	17-10-2022
GB-26	43	Weerstandvermogen en risico	ICT. In de begroting wordt de ene keer melding gemaakt van de uitvoering van een I&A plan 2021-2025. De andere keer dat er een nieuw plan in de maak is. Wat is nu de juiste lijn?	In principe loopt het I&A plan van 2021-2025. Onderdeel van dit plan is het Digitaal Implementatie Team (DIT). Dit jaar is gestart met dit team. Eind van dit jaar worden de eerste resultaten van dit team gepresenteerd. Dit kan leiden tot een aanpassing/wijziging van het huidige plan. In 2025 wordt een nieuw I&A plan opgesteld en aan de gemeenteraad aangeboden.	17-10-2022
GB-27	53	Onderhoud kapitaalgoederen	Beheerplan wegen. Toegezegd is dat dit plan aan de raad wordt voorgelegd. Wat is de planning hiervan?	Het 'Beheerplan Wegen' is net als de overige beheerplannen onderdeel van het IBOR, vastgesteld in mei 2020. In mei 2025 wordt het IBOR met alle beheerplannen dus ook het 'Beheerplan Wegen' aan de raad aangeboden. De Raad wordt hierbij betrokken.	17-10-2022
GB-28	59	Bedrijfsvoering	Wet open overheid. Kan er een beknopt overzicht worden gegeven van de maatregelen die zijn genomen om aan deze wet te voldoen?	Het college van b. en w. heeft een wettelijk verplichte contactpersoon aangewezen. Dit is gecommuniceerd op onze website. De processen zijn van de WOB (Wet Openbaarheid Bestuur) naar de Woo aangepast. Beleidsregels en verordeningen werden al voor inwerking treding van de Woo actief openbaar gemaakt door onze gemeente. Voor de actieve openbaarmaking van de 11 informaticacategoriën van de Woo volgt de gemeente Buren het implementatieplan dat nog door de VNG wordt opgesteld. Voor het onderdeel Informatie op Orde van de Woo is in de begroting een extra formatieplaats opgenomen voor een informatieadviseur.	17-10-2022
GB-29	69	Verbonden partijen	Wat betekent het uitstel van de invoering van de Omgevingswet voor de Wet kwaliteitsborging?	De invoering van de Wet Kwaliteitsborging Bouw (WKB) is gekoppeld aan de invoeringsdatum van de Omgevingswet en wordt dus ook uitgesteld. De Wet Kwaliteitsborging Bouw regelt het toezicht en controle in de bouw, zodat bouwers zich aan de geldende kwaliteitseisen houden. Tot nu toe lag die verantwoordelijkheid bij gemeenten, maar die verschuift met de invoering van de Wet naar private partijen. Wel zal de gemeente moeten toezien of deze partijen hun werk goed doen. Voor de controle kunnen we geen leges meer vragen, terwijl we aan de kant van de handhaving nog altijd wel een deel van de kosten zullen moeten dragen. Nu de Wet nog niet wordt ingevoerd werken we dus door op de oude manier.	17-10-2022
GB-30	80	Ombuigingen (ZBB)	Een aantal maatregelen is niet te realiseren of heeft vertraging opgelopen. Graag zien wij een meer concrete toelichting op de in de tabel genoemde onderdelen (m.u.v. de dubbelboeking sociaal domein).	Zie bijlage ZBB.	17-10-2022

GB-31		Algemeen	Financiële beschouwingen - In dit financieel perspectief is rekening gehouden met de financiële effecten uit het coalitieakkoord, de motie duurzaamheid, het GVP en de visie recreatie en toerisme. Voor de ambities uit het coalitieakkoord die in gang gezet zijn of in gang gezet moeten worden, is dus dekking. Voor de ambities die na 2023 gepland zijn, is geen tot weinig ruimte in dit perspectief. Dat maken we inzichtelijk als nieuw beleid in de Kadernota 2024. In dit perspectief is ook geen rekening gehouden met (aanvullende) onderzoekskosten die voortkomen uit de startnotities. Wanneer hier behoefte aan is, biedt het saldo van de begroting 2023 ruimte om hiervoor een (incidentele stelpost) voor op te nemen in 2023. Kan een indicatie gegeven worden van de (aanvullende) onderzoekskosten? Zie ook vraag 2.	Er kan (helaas) nog geen indicatie gegeven worden van de (aanvullende) onderzoekskosten. Dit is volledig afhankelijk van de ambities van de startnotities en de door u gemaakte keuzes.	17-10-2022
GB-32		Algemeen	De ZBB maatregel "Begroten van salariskosten op werkelijke inschaling" levert een groter financieel voordeel op dan gedacht. Deels wordt dit ook veroorzaakt door vacatures die op de helft van de schaal worden begroot. Hoe realistisch is dit, gezien de loonontwikkelingen?	Dit is nog steeds realistisch aangezien wij ook een aantal jong professionals aantrekken. Dit zijn nog vaak starters op de arbeidsmarkt die passen in het begin van de schaal.	17-10-2022
GB-33		Algemeen	Toelichting belangrijkste financiële ontwikkelingen. Taakmutaties algemene uitkering. Het budget dat we via de algemene uitkering ontvangen voor nieuwe of uitbreiding van taken, is niet volledig nodig voor de realisatie van die taken. Worden taken wel volledig uitgevoerd?	Ja, de taken worden volledig uitgevoerd.	17-10-2022
GB-34		Algemeen	Bedrijfsvoering. Ook om de ambities in het coalitieakkoord waar te maken, is een versterking nodig van de formatie voor communicatieadviseurs met 1,25 fte voor strategisch communicatieadvies. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen maximaal € 130.000. Bij het team Financien is onvoldoende structurele ruimte om de kwaliteit van de jaarrekening, de voorbereiding en begeleiding van accountantscontroles, de financiële administratie en de financiële informatievoorziening te garanderen. Hiervoor is uitbreiding met 1 fte noodzakelijk. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen maximaal € 110.000. Daarnaast moet de applicatie waarin we de financiële administratie voeren, vervangen worden. Voor de aanbesteding in 2023 en de implementatie in 2024 is externe expertise noodzakelijk. Waarom ook in 2025 en 2026 een aanvullende post van € 42.000? (2023: 330-240-90, 2024: 424-240-184, 2025: 282-240-42, 2026: 282-240-42)	Deze aanvullende post van € 42.000 is nodig voor een goed applicatiebeheer van de financiële systemen, ook na vervanging van het financiële systeem.	17-10-2022
GB-35	22	Algemeen	Sociaal domein. Het aantal Wmo aanvragen blijft stijgen. Dit is een ontwikkeling die de laatste jaren gaande is, maar door het ZBB-traject afgeremd zal worden. Om deze aanvragen ook daadwerkelijk te kunnen behandelen is extra capaciteit noodzakelijk (1 fte). Voor het onderdeel Jeugd wordt er meer inspanning verricht door het regionale besluit Gelderse Verbeteragenda. De regionale samenwerking betekent dat er beleidsmatig meer wordt samengewerkt hetgeen meer uren kost (0,44 fte). Waarom in 2024 nog 106? De extra capaciteit voor de WMO aanvragen is niet meer noodzakelijk na uitvoering van het ZBB traject. Het betreft dus uitsluitend 0,44 FTE voor de regionale samenwerking. 2023 144 (1,44 fte) 2024 106 (0,44 fte)	De ZBB opgave voor 2024 voor het Sociaal Domein is flink. Ons streven is nog steeds dat wij die financiële opgave gaan halen. Op het gebied van capaciteit verwachten wij pas in een later stadium (vanaf 2025) de effecten van de ZBB-maatregelen te zien. Ook voor de regionale samenwerking en voor de Gelderse Verbeteragenda verwachten wij zeker de komende twee jaar extra inzet nodig te hebben. De financiële vertaling daarvan is helaas niet goed in de begroting verwerkt. Voor beide jaren hebben wij hiervoor € 118.000 geraamd. Wij corrigeren dit in de 1e burap.	17-10-2022
GB-36		Algemeen	Leeswijzer. U ziet hier alleen de nieuwe doelen voor 2023. De lopende zaken worden niet in de begroting opgenomen. Lopende zaken hebben toch ook invloed op de begroting?	Zeker hebben lopende zaken invloed op de begroting. De wettelijke taken die de gemeente uitvoert, zijn een belangrijk onderdeel van de begroting. Voor de beleidsmatige focus is ervoor gekozen de doelen uit het coalitieakkoord specifiek hier te laten terugkomen.	17-10-2022

GB-37		Algemeen	Beleidsindicatoren. Onderwijs - Het absoluut verzuim per 1000 leerplichtige leerlingen ligt in Buren duidelijk hoger dan het landelijk gemiddelde 3, 3 tegenover 2,5 landelijk. Wat is hiervan de oorzaak?	Van absoluut verzuim is sprake als een kind niet staat ingeschreven op een school. De absoluut verzuimcijfers over 2020-2021, die zijn geregistreerd door Team Leerplicht, wijken af van de cijfers van DUO. Dit komt doordat DUO automatisch in- en uitschrijvingen verwerkt. Team Leerplicht heeft 101 dossiers behandeld met absoluut verzuim. Daarvan zijn slechts enkele gevallen daadwerkelijke verzuimers, waarbij de leerplichtambtenaar acties uitvoert. Het aantal thuiszitters is beperkt. Het relatief hoge percentage verzuimers in de cijfers van DUO moet daarom genuanceerd worden bekeken. Het verschil is mogelijk te verklaren door vertraging of eventuele fouten in het administratieve proces.	17-10-2022
GB-38		Algemeen	Inflatie, rentestijging en personeelskosten. Hoe realistisch zijn de gehanteerde uitgangspunten? De gehanteerde BBP index bijvoorbeeld loopt namelijk sterk achter bij de actuele situatie. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor rekenrente op investeringen en de verwachte 5% stijging op ICT.	De begroting is tot stand gekomen met de informatie die op dat moment beschikbaar was. De door u genoemde ontwikkelingen/risico's zijn ook benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen. Een aantal ontwikkelingen zijn expliciet benoemd en anderen zijn meegenomen in de tabel risico categorieën. We monitoren deze ontwikkelingen goed.	17-10-2022
GB-39		Algemeen	Bij het meerjaren-investeringsplan (MIP) wordt gesproken (punt 2) over Rehabilitatie Daver/Ravenswaaysestraat. Waar bevindt zich de Ravenswaaysestraat?	In het (MIP) staat Ravenswaaysestraat, dit moet zijn de Ravenswaaijse Steeg. Deze straat bevindt zich tussen Ravenswaaij en Buren.	17-10-2022
GB-40		Algemeen	Er is een bedrag van € 382.000 euro voor achterstallig onderhoud groen gereserveerd. Kan al een indicatie worden gegeven van invullingen hiervan?	Zie antwoord bij vraag D66-10.1	17-10-2022
VVD-1.1	16	Wonen, werk en recreatie	Wat wordt er met B (Kader 'wat willen we?' precies bedoeld?)	In plaats van de lappendeken van allerlei losse bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en parapluplannen maken we onder de Omgevingswet één omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente. In dit plan worden ook een aantal verordeningen voor zover van belang voor de fysieke leefomgeving verwerkt, bijvoorbeeld de erfgoedverordening.	17-10-2022
VVD-1.2	16	Wonen, werk en recreatie	Gaan we alle bestaande bestemmingsplannen vervangen voor één omgevingsplan?	Ja, onder de Omgevingswet komt er uiteindelijk één omgevingsplan. We gaan dit in stappen maken, zowel gebieds- als themagericht. De weg naar het omgevingsplan is beschreven in de routekaart. Het eerste deel van het omgevingsplan wordt het buitengebied waar we in 2023 mee starten. We hebben tot en met 2029 om uiteindelijk tot één omgevingsplan te komen.	17-10-2022
VVD-1.3	16	Wonen, werk en recreatie	Staat dat niet haaks op de gevoerde discussies ten tijde van de besluitvorming over de omgevingsvisie?	De Omgevingswet gaat uit van één omgevingsplan voor de gehele gemeente. Hierin bestaat geen keuzevrijheid. Het plan wordt wel in delen opgebouwd en zal ook steeds op onderdelen gewijzigd worden om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken.	17-10-2022
VVD-1.4	16	Wonen, werk en recreatie	Moeten we dit zien als vervanging voor de gebiedsprogramma's?	Nee, de omgevingsvisie wordt uitgewerkt in omgevingsprogramma's. Deze vormen een uitwerking en verdieping van het beleid uit de Omgevingsvisie. In een omgevingsprogramma staat ook hoe de doelstellingen van het beleid gerealiseerd gaan worden. Bijvoorbeeld door regelgeving, stimuleringsmaatregelen (subsidies) en concrete projecten. Het omgevingsplan is de juridische regeling waar wordt vastgelegd wat in de leefomgeving mogelijk is voor bouwen en gebruiken. In het omgevingsplan staat voor welke activiteiten een omgevingsvergunning nodig is, een melding volstaat of wanneer activiteit zonder vergunning uitgevoerd kunnen worden.	17-10-2022

VVD-2.1	17	Fysieke leefomgeving	Uitvoeringsplan warmte: 4.3.1. Is er al van start gegaan met de uitvoering van deze twee projecten?	Conform het warmteplan zijn we gestart met de twee eerste kernen Lingemeer en Maurik. Zeker bij Lingemeer is al een werkgroep van inwoners actief betrokken bij de ontwikkeling van een aanpak. In deze begroting wordt echter bedoeld op het in 2023 starten met twee nieuwe kernen. Welke dat gaan zijn, moet nog bepaald worden. We denken er aan om te peilen in welke kernen inwoners wellicht al ideeën hebben en actief betrokken willen zijn.	17-10-2022
VVD-2.2	17	Fysieke leefomgeving	Onder bewoners is er onrust, met name over wie verantwoordelijk is voor de kosten van de projecten. Zou ook op dit punt een toelichting kunnen komen?	De landelijke beleidsontwikkeling zet in op 'kosten neutraliteit'. Dat wil zeggen dat de kosten feitelijk niet hoger mogen zijn dan de normale kosten van de huidige voorzieningen. Wel is er nog discussie over de technische uitwerking want daarvoor zijn meerdere bedrijfseconomische mogelijkheden. In de aanstaande warmtewet zal dit landelijk bepaald worden. Wij begrijpen dat er ook landelijke middelen komen voor de eerste verkennende onderzoekskosten voor deze projecten. Voor deze eerste kosten is voor de huidige twee Burensse projecten Lingemeer en Maurik ook een budget gereserveerd.	17-10-2022
VVD-3	18	Fysieke leefomgeving	Uitvoeringsplan klimaatadaptatie: 4.4. Heeft de huidige en de te verwachte netwerkcongestie invloed op de meerjarenbegroting van de gemeente?	De verantwoordelijkheid voor het beheer en de ontwikkeling van het elektriciteitsnetwerk ligt volledig bij de netwerkbeheerders. Daar heeft de gemeente geen rol in en ook geen financiële betrokkenheid. Indirect zullen er wel 'kosten' zijn. Dan is te denken aan lagere leges en WOZ-inkomsten door uitstel of afstel van projecten. Ook zijn er ambtelijke kosten voor het bespreken van de problematiek en het verkennen van 'slimme oplossingen' bijvoorbeeld met Netwerkbeheerder Liander.	17-10-2022
VVD-4.1	22	Sociaal Domein	Wat kost het, 6.1. Samenkracht en burgerparticipatie: Waar komen deze opbrengsten vandaan?	De opbrengsten op taakveld 6.1 komen uit bijdragen vanuit het Rijk voor opvang van Oekraïners en uitvoering van de wet inburgering.	17-10-2022
VVD-4.2	22	Sociaal Domein	En hoe komt het dat het bedrag in 2023 substantieel hoger is dan voorgaande en latere jaren?	Dit wordt volledig veroorzaakt door de bijdrage voor opvang van Oekraïners. Het Rijk vergoedt deze kosten per dag dat een bed beschikbaar is. 2023 is het enige volledige jaar (van 1 januari t/m 31 december) dat we Oekraïners opvangen en dus krijgen we hier een hogere bijdrage voor dan in andere jaren.	17-10-2022
VVD-4.3	22	Sociaal Domein	Hetzelfde geldt voor de uitgaven. Waaruit bestaat dit verschil?	Dit wordt veroorzaakt door verschillende incidentele lasten. De grootste is de opvang van Oekraïners (gelijk aan de opbrengsten, dus in totaal neutraal). Daarnaast vallen twee incidentele budgetten uit het coalitieakkoord (opstellen kernagenda's en onderzoek eenzaamheid) en een aantal incidentele ZBB investeringen in het sociaal domein onder dit taakveld.	17-10-2022
VVD-5	24	Sport, cultuur en onderwijs	Wat kost het, 5.2. Sportaccommodaties: Waar komt het verschil op de begrotingen van 2021, 2022 en 2023 vandaan? Kan dat gespecificeerd of uitgelegd worden?	Het verschil wordt veroorzaakt door de exploitatie van sporthal Lignum. 2023 is het eerste jaar dat deze geheel in de exploitatie is opgenomen.	17-10-2022
VVD-6	26	Inwoners, bestuur en veiligheid	Wat willen we, 3.8. Welke kernen zijn dat? Vallen hier ook de kernen Kapel-Avezaath, Buurmalsen en Lingemeer onder?	Alle kernen van de gemeente Buren worden meegenomen, zo ook Lingemeer. De kernen Kapel-Avezaath en Buurmalsen worden gedeeld met andere gemeentes.	17-10-2022
VVD-7	29	Bedrijfsvoering	Wat kost het, 0.64. Belastingen overig: Wat is de verklaring voor de forse daling van de begrote meerjarige bedragen ten opzichte van de jaarrekening van 2021?	In 2021 werd er nog voor € 1.342.000 aan baten ontvangen voor de precariobelasting. Per 1 januari 2022 mogen gemeenten geen precariobelasting meer heffen op de netwerken van nutsbedrijven.	17-10-2022

VVD-8	29	Bedrijfsvoering	Wat kost het, 0.8. Overige baten lasten: Waarom begroten we wel overige lasten, maar geen overige baten?	Het taakveld 0.8 overige baten en lasten gebruiken we alleen voor lasten die we niet direct aan een specifiek taakveld kunnen koppelen. In principe worden alle baten toegerekend aan een specifiek taakveld en dus niet aan het taakveld 0.8 overige baten en lasten. In 2021 werden er wel baten toegerekend aan het taakveld 0.8. Dit had te maken met een incidentele meevaller op BTW suppleties over voorgaande jaren.	17-10-2022
VVD-9	30	Bedrijfsvoering	Mutaties na kadernota - Frictiekosten ZBB: Begrijp ik het goed, dat er ZBB-doelen zijn gehaald door te bezuinigen op formatie (woorden van de wethouder financiën tijdens de beeldvormende avond Accommodatie- en vastgoedbeleid) en dat er hier geld wordt gevraagd om de formatie weer uit te breiden?	Als gevolg van het ZBB-besluit hebben een aantal medewerkers de gemeente Buren verlaten en is vacatureruimte ontstaan. Zolang er nog geen definitief besluit is genomen over accommodaties en vastgoed blijft de werkvoorraad in stand en inhuur noodzakelijk. De personeelskosten zijn daarmee grotendeels omgevormd van structureel naar incidenteel. De kosten van (tijdelijke) inhuur zijn hoger dan de kosten van vaste formatie.	17-10-2022
VVD-10.1	34	Lokale heffingen	Verblijfsbelasting: Wat betreft de verblijfsbelasting, onderzoeken we op dit moment of het forfait voor vaste staanplaatsen juist is. Is concreet inzichtelijk wat de gevolgen zijn wanneer dit onjuist is?	Het forfait in de toeristenbelasting voor vaste staanplaatsen op campings is in de gemeente Buren al 20 jaar oud. De uitkomst van de forfaitaire regeling voor vaste standplaatsen mag maar 25% afwijken van het werkelijk aantal overnachtingen. Wanneer het forfait de werkelijkheid niet benadert, kan een belastingplichtige bezwaar indienen. Dan gaan we over tot het heffen op basis van het werkelijk aantal overnachtingen. Dat zal in de regel hoger liggen dan ons forfait van 20 jaar geleden.	17-10-2022
VVD-10.2	34	Lokale heffingen	Zo ja, wat zijn deze gevolgen?	Wanneer een belastingplichtige bezwaar / beroep indient kan de rechter het forfait ongeldig verklaren voor de betreffende aanslag. In een uiterst geval kan de rechter de gehele verordening onverbindend verklaren. Heffen op basis van die verordening is dan niet meer mogelijk. Een ander gevolg van een te laag forfait is dat de ondernemer de toeristenbelasting wel doorberekent aan de toerist, maar te weinig per standplaats afdraagt en hierdoor het restant zelf kan houden. Wanneer het forfait beter aansluit op de werkelijkheid en naar verwachting hoger ligt, kan de raad opnieuw de gewenste eindopbrengst bepalen en het tarief daarop aansluiten.	17-10-2022
VVD-10.3	34	Lokale heffingen	En, wat is de aanleiding voor dit onderzoek?	In het kader van zoekrichtingen naar meer inkomsten voor de gemeente en mede gelet op de argumenten genoemd in regel 57 en 58 heeft het college hierom gevraagd. We zien ook duidelijk dat de forfaits in de omliggende gemeenten hoger liggen.	17-10-2022
VVD-11.1	36	Lokale heffingen	Leges: Wat zijn de gevolgen van de invoering van de omgevingswet voor het heffen van leges en dus onze legesopbrengsten?	De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2023. De legesopbrengsten bedragen € 1,6 mln. en nemen toe fors toe. Oorzaken die wij nu kunnen noemen : 1. De invoering milieuleges is nieuw 2. De ODR hanteert hogere kengetallen per product 3. De bouwkosten zijn toegenomen. De bouwkosten hanteren wij als grondslag voor de bouwleges 4. We hebben integraal de producten van de ODR meer uitgediept 5. Bij ODR en gemeente is meer inzicht gekomen op de verhaalbaarheid via de leges	17-10-2022

VVD-11.2	36	Lokale heffingen	Hebben wij als gemeenten alle effecten in beeld?	Ja, wij hebben de effecten geheel doorgerekend in het kostendekkendheidsmodel op basis van de nieuwe kengetallen, uurtarieven en producten. Wij presenteren dit overzicht bij de vaststelling van de nieuwe Legesverordening op basis van de Omgevingswet, in mei 2023.	17-10-2022
VVD-12	36	Lokale heffingen	Leges: Heeft de invoering van de omgevingswet invloed op de omvang van de ODR? Meldingsplicht lijkt minder bewerkelijk dan een vergunningsaanvraag.	Nee, voorlopig verwachten we geen verandering in de omvang van de ODR. De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) gaan in op 1 juli 2023. De ODR gaat vooral minder werk verrichten door de Wkb. Objecten in gevolgklasse 0 en 1 zijn niet meer vergunningplichtig. Voor de overige aanvragen geldt dat de bouwtechnische toets voortaan wordt verricht door de kwaliteitsborger, een private marktpartij. Dit leidt tot minder werk bij de ODR. Maar daarvoor komen andere werkzaamheden in de plaats. De ODR moet bij iedere aanvraag toetsen of de kwaliteitsborger aan alle eisen voldoet. En de ODR blijft eindverantwoordelijk voor het product. Het accent verschuift van de bouwtechnische toets naar een regierol. Deze werkzaamheden zijn echter niet verhaalbaar via de leges. De ODR krijgt door de Omgevingswet ook nieuwe taken erbij. Dit geldt bijvoorbeeld voor de bodemtaken die nu door de Provincie worden gedaan. Het is belangrijk dat de ODR de veranderingen in producten en rollen blijft monitoren qua uren en werkzaamheden. Daar kunnen we in 2024 op anticiperen.	17-10-2022
VVD-13.1	80	Ombuigingen (ZBB)	Ombuigingen (ZBB): Onlangs zijn we als raad geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de verkoop van ons vastgoed. Concluderend was dat er naar alle waarschijnlijk zal moeten worden afgeweken van het oorspronkelijke ZBB-besluit. Zijn de effecten van dit gegeven meegenomen in de begroting?	Deze effecten zijn nog niet mee genomen in de begroting. Er wordt een voorstel voorbereid, waarin vanuit het perspectief van accommodatiebeleid een relatie wordt gelegd met de (gevolgen) van de verkoop van ons vastgoed. Op basis van dit voorstel en de daarop volgende besluitvorming kunnen de financiële effecten nader worden geduid.	17-10-2022
VVD-13.2	80	Ombuigingen (ZBB)	Zo nee, waarom niet?	Zie antwoord bij vraag VVD-13.2	17-10-2022
VVD-14	80	Ombuigingen (ZBB)	Ombuigingen (ZBB): Kan de raad een bredere toelichting krijgen bij de ZBB-maatregelen die vertraagd of niet te realiseren zijn?	Zie bijlage ZBB.	17-10-2022
D66-1	96	Geprognoseerde balans	Post Materiële vaste activa loopt op de komende jaren terwijl we onroerend goed gaan afstoten. Hoe kan dat?	Het klopt dat we onroerend goed gaan afstoten conform de ZBB-planning. Hier houden we rekening mee in de begroting, maar het verdwijnt pas uit de materiële vaste activa na daadwerkelijke afstoting. Daarnaast blijven we ook investeren. Zo staan er verschillende grotere investeringen gepland voor de komende jaren zoals de vervangende huisvesting voor de Kon. Beatrixschool, de gymzaal en vervangende huisvesting scholen in Lienden en verschillende rehabilitaties van kruisingen en wegen. Hierdoor stijgt de post materiële vaste activa.	17-10-2022

D66-2	96	Geprognoteerde balans	Post Materiële vaste activa. Hoe wordt deze post gefinancierd?	In de paragraaf financiering (vanaf pagina 54) wordt uiteengezet hoe het financieringsbeleid van de gemeente Buren is. Op dit moment is het financieringssaldo erg positief, wat betekent dat er meer financiering beschikbaar is dan nodig voor de financiering van activa. Door aflossing van leningen enerzijds en nieuwe investeringen anderzijds daalt het financieringssaldo de komende jaren, totdat het in 2025 negatief wordt. Dit betekent dat we vanaf dat moment moeten gaan herfinancieren. Dat kan met kortlopende leningen, zolang we binnen de kasgeldlimiet blijven (zie ook p.56), maar ook met langlopende leningen.	17-10-2022
D66-3	6	Financiële beschouwingen	In het meerjarenperspectief wordt geen rekening gehouden met onderzoekskosten voortkomend uit de startnotities. Waarom heeft u hiervoor geen reservering opgenomen?	In aanvulling op antwoord GB-3 is er voor de ontwikkeling van startnotities geen extra budget opgenomen. De reden is dat dit een nieuwe ontwikkeling is en dat per startnotitie het ambitieniveau kan verschillen. Het is dus ook moeilijk in te schatten welk budget er nodig is voor een startnotitie. In de onderhandelingen over het coalitieakkoord is hierover afgesproken dat bij het schrijven van een startnotitie ook een budgetaanvraag richting de gemeenteraad kan worden meegenomen. Tenzij het natuurlijk uit de reguliere begroting betaald kan worden.	17-10-2022
D66-4	6	Financiële beschouwingen	Meerjarenperspectief: 2026 wordt nu al 'het ravijnjaar' genoemd waarin uitkering vanuit het gemeentefonds van € 137 per inwoner naar € 47 per inwoner gaat. Dit wetende is het dan niet verstandig om daarvoor te reserveren? Besturen is vooruitzien. Het structureel resultaat begroting laat in 2026 een forse duikeling zien.	In de septembercirculaire zijn voor 2026 extra middelen toegekend door het Rijk. Zie hiervoor ook de raadsinformatiebrief. Op dit moment vinden we het niet nodig om nu al te reserveren voor 2026.	17-10-2022
D66-5	22	Sociaal Domein	Wat kost het, post 6.1. Samenkracht en burgerparticipatie voor 2023 een grote verhoging tov 2022 en vervolgens zakt het in 2025 en 2026 weer naar huidige nivo. Waarom deze schommeling, waar komt dat geld vandaan en wat doen we ervoor?	Aan de batenkant wordt dit volledig veroorzaakt door de bijdrage voor opvang van Oekraïners. Het Rijk vergoedt deze kosten per dag dat een bed beschikbaar is. 2023 is het enige volledige jaar (van 1 januari t/m 31 december) dat we Oekraïners opvangen en dus krijgen we hier een hogere bijdrage voor dan in andere jaren. Aan de lastenkant wordt dit veroorzaakt door verschillende incidentele lasten. De grootste is de opvang van Oekraïners (gelijk aan de opbrengsten, dus in totaal neutraal). Daarnaast vallen twee incidentele budgetten uit het coalitieakkoord (opstellen kernbegroting en onderzoek eenzaamheid) en een aantal incidentele ZBB investeringen in het sociaal domein onder dit taakveld vallen.	17-10-2022
D66-6	27	Inwoners, bestuur en veiligheid	Wat kost het, post 0.2. Burgerzaken. Begroting meer dan verdubbeld in 2026 t.o.v. 2023. Waar zit hem dat in? De lasten zijn bv in 2023 2x zo groot als de baten, terwijl het 100% kostendekkend zou moeten zijn. Waar zitten die verschillen in?	Zowel de baten als lasten nemen toe vanaf 2023. Dat komt omdat we in de komende jaren verwachten dat meer inwoners hun rijbewijs, paspoort of identiteitskaart komen vervangen. Hierdoor nemen zowel de baten als lasten op dit taakveld toe in de jaren 2024, 2025 en 2026. Het verschil tussen de baten en lasten per kalenderjaar zit vooral in de kosten van de verkiezingen en de doorverdeling van de loonkosten op dit taakveld. Het is een wettelijke verplichting om de loonkosten van een afdeling door te belasten naar de verschillende taakvelden. Het taakveld 0.2 Burgerzaken is daardoor bij geen enkele gemeente in evenwicht. Meer informatie over de kostendekkendheid vindt u in de paragraaf lokale heffingen.	17-10-2022

D66-7	29	Bedrijfsvoering	Wat kost het, post 0.4. Overhead: groot verschil tussen baten en lasten. Waar uit is deze post opgebouwd?	Taakveld 0.4 Overhead is opgebouwd uit de posten personeel, bedrijfsvoering en facilitaire zaken, huisvesting, ICT en overig. Gezien de aard van deze posten, zijn aanzienlijke baten bij overhead niet logisch. Een financiële onderverdeling van deze posten is terug te vinden op pagina 86 van deze begroting.	17-10-2022
D66-8.1	39	Lokale heffingen	Kwijtschelding. Wat zijn uw verwachtingen voor de financiële consequenties energiearmoede ondersteuning?	Wij vonden de vraag niet heel duidelijk en zijn er bij de beantwoording vanuit gegaan dat u bedoelt: Heeft de nu toegekende energietoeslag consequenties (qua inkomen) om wel of niet in aanmerking te komen voor kwijtschelding? De energietoeslag is een onbelaste uitkering (een vorm van bijzondere bijstand). En onbelaste uitkeringen tellen niet mee als inkomen. Dus om in aanmerking te komen voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen is het niet van belang of iemand wel of geen energietoeslag krijgt. (Net zoals dat het geval is bij bijvoorbeeld de huurtoeslag via de belastingdienst).	17-10-2022
D66-8.2	39	Lokale heffingen	U heeft geen budget hiervoor opgenomen. Waarom niet?	Bij het bepalen van de belastingopbrengsten houden we rekening met een bepaald percentage oninbaar. Dit is geen afzonderlijk budget.	17-10-2022
D66-9.1	45	Weerstandsvermogen en risico's	Het NPLG. Waarom schat u hier negatieve financiële gevolgen voor Buren in?	Hier verwachten we (nog) niet zozeer financiële gevolgen. Mogelijk gevolg is vooralsnog een niet haalbaar woningprogramma.	17-10-2022
D66-9.2	45	Weerstandsvermogen en risico's	Is het al zeker dat dat zo is voor Buren terwijl er heel veel geld in de 'pot' zit (24,3 miljard)	Dat er nog een 'pot' achter de hand is, versterkt onze inschatting dat we nog niet van financiële gevolgen uit hoeven te gaan.	17-10-2022
D66-10.1	52	Onderhoud kapitaalgoederen	Groen blz 52. er is niets gedaan met het in 2020 beschikbaar gestelde budget voor aanpak achterstallig onderhoud. Bij de beantwoording van de technische vraag van GB n.a.v. de jaarrekening over dit onderwerp, stelde u dat het onderzoek was afgerond en in het najaar 2022 met de uitvoering zou worden gestart. Waarom staat het dan weer als 'open' in deze begroting?	Vanwege onderbezetting en corona is er geen start gemaakt met de uitvoering van dit project. Het project wordt gefaseerd uitgevoerd. In 2022 is hiermee gestart. Aankomend plantseizoen (2022/2023) worden de dorpen Lienden, Ingen, Kerk Avenzaath en Zoelen aangepakt. Volgend plantseizoen worden weer minimaal 4 kernen aangepakt. Doelstelling is om in 2025 het project afgerond te hebben.	17-10-2022
D66-10.2	52	Onderhoud kapitaalgoederen	Wat is de stand van zaken?	Zie bovenstaand antwoord.	17-10-2022
D66-11	78	Grondbeleid	Bedrijventerrein Doejenburg II Maurik, parkmanagement. Waarom is daar geen bedrag aan gekoppeld?	Er is nu geen bedrag opgenomen voor het parkmanagement omdat mogelijke kosten voor beheer niet onder grondbeleid vallen (of daar onderdeel van uit maken) en geen onderdeel uitmaken van de grex. Wel kunnen we vermelden dat we bezig zijn met een aanvraag voor een subsidie bij de provincie voor een advies over het inrichten van het parkmanagement en de mogelijke financiële en organisatorische scenario's in relatie tot de (financiële) rol van de gemeente.	17-10-2022
D66-12	97	Meerjaren investeringsplan (MIP)	Post opgevoerd voor faciliteren digitaal werken en vervangen werkplekken. Is het niet beter besluiten hierover uit te stellen tot er een besluit is genomen over de toekomst van het gemeentehuis?	Dit betreft het vervangen van de laptops en de kantoor automatiserings omgeving en staat los van de toekomst van het gemeentehuis.	17-10-2022
CDA-1	7	Financiële beschouwingen	Salaris 2024 is lager dan 2023 en 2025. Waarom is dit bedrag in 2024 lager?	De bedragen die hier worden getoond zijn voordelen op de totale salarissen. In 2023 en 2024 hebben we enkele tijdelijke functies die tot kosten leiden en ervoor zorgen dat het voordeel in deze jaren lager is dan 2025.	17-10-2022

CDA-2	50	Onderhoud kapitaalgoederen	Begraafplaatsen. Klopt het dat een grafrecht voor onbepaalde tijd, wordt omgezet in bepaalde tijd als het lichaam van een overledene daar wordt bij begraven?	Dit klopt, alleen in het geval dat het graf vol is. Om dan het graf opnieuw in gebruik te kunnen nemen, wordt het graf gesloten op voorwaarde dat het grafrecht voor onbepaalde tijd wordt beëindigd. Bij de nieuwe begraafing wordt opnieuw grafrecht verleend voor bepaalde tijd.	17-10-2022
CDA-3	52	Onderhoud kapitaalgoederen	Openbare verlichting: in 2022 is de achterstand in onderhoud bijgewerkt. Is het resterende bedrag voldoende om het onderhoud op peil te houden?	In 2022 is de achterstand voor het vervangen van de masten en armaturen afgerond. Dit is een ander budget dan voor onderhoud. Het budget voor onderhoud is voldoende voor deze beheersperiode.	17-10-2022
CDA-4	53	Onderhoud kapitaalgoederen	Rioolbeheer: Het geld dat hiermee gemoeid is, is puur voor onderhoud. Wordt er ook rekening gehouden met het mogelijk vergroten van de capaciteit van het waterafvoer door deze riolering?	Bij vervangingen is beperkt ruimte voor vergroten van riolen. Het beleid is om hemelwater zoveel mogelijk bovengronds af te voeren naar het oppervlaktewatersysteem. Grootchalige riolvergroting past daar maar beperkt bij. Verbetermaatregelen zijn met name opgenomen in de voorziening voor klimaatadaptieve maatregelen.	17-10-2022
CDA-5	104	Subsidies	Subsidieplafonds: als ik het juist interpreteer, is dit plafond het maximaal bedrag dat uitgegeven kan worden in 2023? Waar komen deze bedragen vandaan? Voor bibliotheken is bijvoorbeeld een veel hoger bedrag weergegeven dan de noemer opgroeien in armoede.....	Het gaat inderdaad om een maximaal bedrag dat toegekend kan worden. Deze bedragen zijn gebaseerd op de subsidiebedragen die eerder per onderwerp beschikbaar werden gesteld. Het budget voor de bibliotheek volgt uit een raadsbesluit. Opgroeien in armoede betreft een bedrag dat de afgelopen jaren beschikbaar is gesteld voor onderdelen van het minimabeleid. Omdat het enkel gaat om subsidies betreft het niet een totaal overzicht van beschikbare budgetten voor bijvoorbeeld armoedebeleid.	17-10-2022
CDA-6		Algemeen	In algemene zin: de prijsstijgingen in het algemeen zijn niet groot. Er wordt hier en daar aangegeven dat er rekening gehouden wordt met een inflatie van 3%. Is hierin ook rekening gehouden met de huidige inflaties? Worden bijvoorbeeld de salarissen ook geïndexeerd?	We zijn uitgegaan van de vastgestelde percentages bij de kadernota. In de risicoparagraaf hebben we wel rekening gehouden met de genoemde risico's. We zijn uitgegaan van 4% CAO ontwikkelingen in de begroting 2023. Een en ander is bepaald bij de kadernota 2023.	17-10-2022
PCG-1	103	Subsidies	Bij de begrotingsbehandeling 2022 is er een amendement dat de molens in onze gemeente jaarlijks € 1500 zouden krijgen voor onderhoud. Waar kunnen we zien of dat dit is meegenomen in de begroting? Het staat niet op pagina 103.	Binnen het taakveld 5.5 Cultureel erfgoed is budget opgehoogd met € 7.500. Het is begroot onder de kostensoort 'overige goederen en diensten' en niet onder de kostensoort 'subsidies'. Omdat het niet onder de kostensoort 'subsidies' is begroot komt dit bedrag niet terug op pagina 103 van de begroting.	3-11-2022
GB-41	NVT	NVT	Verkiezingen. De op handen zijnde structurele vernieuwingen in de Verkiezingsagenda 2030 vragen op korte en langere termijn belangrijke aanpassingen in de werkprocessen van gemeenten. De Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen zal bij de verkiezingen in maart 2023 voor het eerst van kracht zijn. Is hiermee rekening gehouden in de begroting?	In de begroting is hiermee nog geen rekening gehouden. Op het moment van aanlevering van de cijfers voor de begroting was de inwerkingtreding van deze wijziging van de Kieswet nog niet bekend. De gemeenten ontvangen voor uitvoering van deze wijziging wel een vergoeding. Het Rijk heeft hiervoor 3.3 mln. euro beschikbaar gesteld. De verdeling hiervan zal in december 2022 pas bekend worden gemaakt.	3-11-2022
GB-42	NVT	NVT	ICT. Er zijn diverse ICT projecten die opgestart worden vanuit de overheid. Te denken valt aan Single Digital Gateway (SDG), Informatiepunten Digitale overheid (IDO), Omnichannel, digitale toegankelijkheid, Generieke digitale infrastructuur, Geo - informatie en Geo-basisregistraties. Is hiermee rekening gehouden in de begroting?	Ja, hier is rekening mee gehouden. Binnen het budget voor het uitvoeringsplan informatiebeleid 2021 – 2025 is hier rekening mee gehouden voor zover de uitvoeringsplannen vanuit de rijksoverheid en Europa op dit moment concreet zijn. Op het gebied van de Single Digital Gateway en de Omnichannel MijnZaken (Track & Trace) participeren we inmiddels volop met het Burense project DIT-Proof waarin we werken aan de Digitale Informatie Transitie binnen onze gemeente.	3-11-2022

GB-43	NVT	NVT	Reisdocumenten. De beoogde verbeteringen voor het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten, zullen impact hebben op de huidige gemeentelijke taken, processen en informatievoorziening hierin. Is hiermee rekening gehouden in de begroting?	Het is nog onduidelijk wanneer en wat precies de beoogde verbeteringen voor het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten gaan worden. Ook is niet duidelijk of de hiermee gepaard gaande kosten door de gemeente of het Rijk betaald moeten worden. Dit is de reden dat in de begroting hiermee geen rekening is gehouden.	3-11-2022
GB-44	NVT	NVT	Aanpak criminaliteit. Hiervoor worden door de overheid extra middelen beschikbaar gesteld. Het is belangrijk dat de extra middelen een verschil gaan maken voor de uitvoeringskracht van de betreffende gemeente en de partners waarmee zij samenwerken. Of dit lukt moet nog blijken, aangezien de uitvoeringskracht over de gehele linie onder druk staat. Is hiermee rekening gehouden in de begroting?	Het kabinet versterkt de aanpak van het voorkomen van jeugdcriminaliteit. De komende jaren maakt minister Weerwind voor Rechtsbescherming hiervoor extra geld vrij oplopend naar een bedrag van 61 miljoen euro structureel per jaar. Dit komt bovenop de 82 miljoen euro die minister Yezilgöz-Zegerius van Justitie en Veiligheid eerder bekend maakte jaarlijks te investeren in wijken waar risico's voor jongeren het grootst zijn dat ze worden geronseld door (drugs)criminelen. Alles bij elkaar wordt straks vanaf 2025 143 miljoen euro per jaar uitgetrokken voor maatregelen om te voorkomen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in aanraking komen met criminaliteit of daarin doorgroeien. Zoals hierboven beschreven komt er landelijk extra geld beschikbaar. Indien dat tot gevolg heeft dat vanuit de verschillende pilots geld rechtstreeks aan onze gemeente wordt toegekend wordt de begroting hierop aangepast. Indien dat tot gevolg heeft dat vanuit de verschillende pilots geld rechtstreeks aan de gemeente wordt toegekend wordt de begroting hierop aangepast. Het is nog onbekend hoe de financiële middelen verdeeld zullen worden.	3-11-2022
GB-46	NVT	NVT	Energiearmoede: Veel inwoners zijn bezorgd over hun energierekening. De afgelopen maanden zijn de energieprijzen zeer sterk gestegen en naar verwachting blijft dat voorlopig nog zo. Dit raakt veel huishoudens hard in de portemonnee. Dit wordt nog een keer versterkt door de ongekende inflatie die dit alles teweeg heeft gebracht. Vorige raadsvergadering is een motie over dit onderwerp aangehouden. Hierbij is wel door de raad de afspraak gemaakt om gezamenlijk (met alle partijen) te onderzoeken wat en hoe de gemeente hierbij haar rol kan invullen en ook daadwerkelijk opakt. Wij ontvangen graag op korte termijn een overzicht van de geldstromen, de regelingen en de (gemeentelijke) uitvoering voor de bestrijding van energiearmoede en het verduurzamen van de woningen in Buren. Het gaat dan niet alleen over de eenmalige verlaging van de energiebelasting in 2022, en de rechtstreekse tegemoetkoming van 800/500 euro voor huishoudens met een laag inkomen, maar ook over de specifieke uitkering (SPUK) aanpak energiearmoede aan de gemeente en de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RRE-W). Ook horen wij graag welke gelden überhaupt zijn gereserveerd voor de bestrijding van de energie/armoede problematiek.	We zijn bezig met een memo over dit onderwerp. We verwachten dat deze memo eind november gereed is. We nemen hierin ook een compleet overzicht op van de geldstromen, de regelingen en de (gemeentelijke) uitvoering voor zowel de bestrijding van energiearmoede als het verduurzamen van de woningen in Buren.	3-11-2022

GB-47	82	Financiële Uitgangspunten	Financiën. De nazomer van 2022 is gestart met een inflatiepercentage van 12%. Niet eerder was de inflatie zo hoog. De belangrijkste component is de hoge prijs voor energie. Het zijn enorme prijsstijgingen die al onze inwoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld raken. Zeker is dat we als gemeente ook te maken krijgen met loon- en prijsstijgingen die (fors) hoger zijn dan waar we procentueel in de Kadernota 2023 mee hebben gerekend (3 %?) en die nu zijn opgenomen in deze Programmabegroting. In hoeverre we hiervoor straks door het Rijk gecompenseerd worden?	Bij het opmaken van de begroting is rekening gehouden met verschillende inflatiepercentages voor 2023. Deze zijn te vinden op pagina 82 en varieert van 3% tot 5%. Uiteraard zien wij dat het daadwerkelijke inflatiepercentage de afgelopen periode hoger is dan dat, met name voor energie. De energielasten voor de gemeente zijn echter al vastgelegd voor 2023 aan de hand van een nieuw contract. Hier lopen we dus geen risico. Ook is er bij de berekening van het weerstandsvermogen rekening gehouden met inflatierisico en is een bedrag van € 375.000 daar opgenomen. Hiermee hebben we de belangrijkste risico's afgedekt. Voor de toekomst blijft het uiteraard onzeker in welke mate we gecompenseerd zullen worden voor blijvende hoge prijzen na 2023. Omdat we met constante prijzen werken, indexeren we niet voor 2024 en verder. Het Rijk past altijd loon- en prijsindexaties toe op de algemene uitkering, maar in verband met het nieuwe verrekensystematiek en een mogelijke recessie is het uiteraard de vraag of dit voldoende zal zijn. Daarom lijkt het ons ook verstandig om een solide financiële positie aan te houden, zoals we doen met deze begroting.	3-11-2022																				
PCG-2	NVT	NVT	Achtergrond: In de Nieuwsuur uitzending van woensdag 19 oktober jl. werd de kwetsbaarheid van gemeenten besproken als het gaat om informatieveiligheid. Ook onze eigen gemeentesecretaris kwam hier aan het woord. In deze uitzending werd door de burgemeester van Nieuwegein (namens de VNG) aangegeven dat er een resolutie informatieveiligheid is aangenomen door de gezamenlijke gemeenten dat er minimaal 10% van het ICT-budget zou moeten worden besteed aan informatieveiligheid. In de begroting hebben wij het ICT-budget niet kunnen terugvinden. Kunt u aangeven wat specifiek het ICT-budget per jaar is en wat het totale begrootte bedrag per jaar is voor informatieveiligheid voor de jaren 2023-2026?	Het begrote bedrag voor de maatregelen is € 180.000 structurele kosten voor monitoring (zie ook PCG-4), daarnaast voor 2023 eenmalig €200.000. Dit zijn de aanvullende kosten voor informatiebeveiliging. Deze komen boven op het budget. Binnen het budget ICT is geen specifieke kostenplaats voor informatieveiligheid aangemaakt en is daarnaast is verweven met de totale ICT begroting en daardoor niet direct kwantificeerbaar. De kosten voor Informatieveiligheid bedragen in ieder geval ruim meer dan 10% van de totale ICT begroting. <table><tr><td></td><td>Begroting 2023</td><td>Begroting 2024</td><td>Begroting 2025</td><td>Begroting 2026</td></tr><tr><td></td><td>983.945</td><td>968.970</td><td>963.990</td><td>959.405</td></tr><tr><td>Monitoring</td><td>180.000</td><td>180.000</td><td>180.000</td><td>180.000</td></tr><tr><td>Informatieveiligheid nav GAP analyse</td><td>200.000</td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Reeds aangevraagd		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026		983.945	968.970	963.990	959.405	Monitoring	180.000	180.000	180.000	180.000	Informatieveiligheid nav GAP analyse	200.000				3-11-2022
	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026																					
	983.945	968.970	963.990	959.405																					
Monitoring	180.000	180.000	180.000	180.000																					
Informatieveiligheid nav GAP analyse	200.000																								

PCG-3	NVT	NVT	Achtergrond: Zowel in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de PCG in januari 2021 als in de toelichting op de hack in april 2022 wordt steeds aangegeven dat de gemeente bij de beveiliging “de richtlijnen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)” worden gevolgd. De gemeenteraad is nooit geïnformeerd over tekortkomingen met betrekking tot deze norm. Ook tijdens de hack is altijd volgehouden dat dit “iedere gemeente” had kunnen overkomen. Nu blijkt toch uit de begroting dat er: • Er hoge kosten zijn gemaakt om kwetsbare systemen goed dicht te zetten; • Er uitbreiding nodig is voor systeembeheer, monitoring en toepassing van extra beveiligingsmaatregelen; • Er blijvend mankracht nodig is om systemen in de toekomst beter te beveiligen en hiervoor het ICT-team moet worden uitgebreid met 1FTE. Vragen: - Hoe moeten wij de eerdere verklaringen dat de gemeente altijd in control is geweest zien met de punten die nu in de begroting worden genoemd? - Is er een planning en control overzicht aanwezig waaruit blijkt welke maatregelen wanneer nog genomen moeten worden om risico's op informatieveiligheid weg te nemen / te mitigeren?	De Informatiebeveiliging van de gemeente Buren is ingericht volgens de richtlijnen van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Middels de ENSIA Eenduidige Normatiek Single Information Audit) wordt hierover jaarlijks verantwoording afgelegd aan het gemeentebestuur. Ook zijn op reguliere basis Pentesten uitgevoerd. De gemeente Buren heeft zich destijds aangemeld voor een landelijke aanbestedingstraject (programma VNG- GGI Veilig). GGI veilig was een veelomvattend project om de digitale weerbaarheid van gemeenten te vergroten en de ICT-infrastructuur veiliger te maken. Helaas heeft de beoogde leverancier de realisatie niet waar kunnen maken en waren wij zoals uit het onderzoeksrapport is gebleken ondanks alle getroffen maatregelen kwetsbaar op dit punt. Als wij VNG- GGI Veilig hadden kunnen implementeren was dit wellicht anders geweest. Wat opgemerkt moet worden is dat 100% veilig helaas niet bestaat. Het dreigingsrisico en het aantal geslaagde hacks is hiernaast fors toegenomen. Het gevraagde budget is dan ook bedoeld om de gemeente Buren zo optimaal mogelijk en toekomstbestendig te beveiligen en te beschermen. Er is een gedetailleerd overzicht van maatregelen opgesteld door Hunt & Hackett (het onderzoeksbureau dat de hack heeft geanalyseerd) welke prioriteitsgewijs worden doorgevoerd. Momenteel maken we al gebruik van geavanceerde monitoring en zijn al een aantal ingrijpende beveiligingsmaatregelen doorgevoerd.	3-11-2022
PCG-4	NVT	NVT	Achtergrond: ICT-dienstverlener Centric is een belangrijke dienstverlener voor gemeenten. Nu blijkt uit het nieuws dat al sinds enige tijd spanningen en onrust zijn binnen de organisatie van Centric. Zelfs zo erg dat Openbaar Ministerie Centric voor de rechter heeft gedaagd vanwege de bestuurlijke crisis. We zijn benieuwd of Gemeente Buren gebruik maakt van diensten van Centric en welke mogelijke risico's we hiermee lopen en of hiermee rekening is gehouden met het opstellen van de programmabegroting. Vragen: Wordt er binnen de gemeente Buren gebruik gemaakt van diensten, geleverd en/of onderhouden door Centric? Zo ja: -Welke risico's loopt de gemeente Buren bij een eventuele “implosie” van Centric? -Welk effect heeft dit op de (digitale) dienstverlening naar onze inwoners? -Zijn er al uitwijksenario's opgesteld in geval dat bovengenoemd scenario zich voltrekt? En in hoeverre is hier rekening mee gehouden in de programmabegroting?	De gemeente Buren maakt geen gebruik van de diensten van Centric en is dat, onder andere om de hier beschreven reden ook niet van plan.	3-11-2022

PCG-5	NVT	NVT	Aangezien niet alle maatregelen welke Hunt & Hackett heeft geadviseerd, tegelijk doorgevoerd kunnen worden, zijn de risico's dan wel voldoende afgedicht in de programmabegroting zolang deze maatregelen niet zijn doorgevoerd?	Op dit moment zijn de toegangsmogelijkheden tot de ICT omgeving van de gemeente Buren zodanig beperkt dat deze alléén vanuit Nederland en door middel van 2-factor authenticatie bereikbaar zijn. Daarnaast worden alle systemen van de gemeente Buren 24/7 gemonitord door Hunt & Hackett door middel van een MDR dienst (Managed Detection and Response). In geval van een hoog risico geclassificeerde verdachte activiteit neemt Hunt & Hackett direct actie, daarnaast krijgt het team ICT een melding, en gaan zij ook direct aan de slag. Hiermee hebben we op dit moment voldoende zicht en grip op de risico's tot de implementatie van alle aanvullende maatregelen is afgerond. Een aanval zoals deze recent heeft plaatsgevonden is op basis van de huidige maatregelen niet langer mogelijk. De maatregelen die wij verder gaan implementeren voortkomend uit o.a. de GAP analyse moeten gezien worden als voorzorgsmaatregelen om feitelijke veiligheid te realiseren tegen eventuele toekomstige, andersoortige aanvallen binnen het gehele dreigingslandschap met de daarbij gepaard gaande kosten.	4-11-2022
PCG-6	NVT	NVT	Worden de BIO-audits uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij? En zijn hier (bestuurlijke) rapportages van waarin o.a. aandacht is voor de afwijkingen en de (financiële) risico's die dit met zich meebrengt?	De BIO-audit is geen bestaande audit maar vormt een onderdeel van de externe jaarlijkse Ensia audit, waarin naast de DigiD en het Suwinet ook de BIO indirect wordt getoetst. De Ensia verklaring wordt jaarlijks door het college aan de raad aangeboden. Hiernaast vormt deze verklaring een vast onderdeel van de P&C cyclus.	4-11-2022

Bijlage GB-4: Meerkosten op aardgas- en electriciteitsverbruik.

Boekingscombinatie					Boeking			
Kostenplaats Code	Kostenplaats Omschrijving	Kostensoort Code	Kostensoort Omschrijving	Rubriek	2023	2024	2025	2026
60300365	Jeugdhonk Maurik	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	2.344	2.344	2.344	2.344
60300400	Dorpshuis D'n Oude School Zoelen/Fysio	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	14.062	14.062	14.062	14.062
60407055	Gemeentehuis Maurik	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	65.625	65.625	65.625	65.625
60800999	Bijzondere baten en lasten	4000019	stelpost prijs-/loonindex	Lasten	-2.638	-2.638	-2.638	-2.638
61200105	APV en bijzondere wetten	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	2.344	2.344	2.344	2.344
62100305	Openbare verlichting	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	132.374	132.374	132.374	132.374
63100105	Economische zaken	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	4.687	4.687	4.687	4.687
64200205	Huisvesting bbs Asch	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	4.687	4.687	4.687	4.687
64200305	Gymzaal PWA Beusichem	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	8.437	8.437	8.437	8.437
64200310	Gymzaal Eck en Wiel	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	407	407	407	407
64200315	Gymzaal De Radslag Ingen	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	5.625	5.625	5.625	5.625
64200325	Gymzaal De Lindekamp Lienden	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	11.250	11.250	11.250	11.250
64200330	Gymzaal De Meent Ommeren	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	6.562	6.562	6.562	6.562
64200340	Gymzaal Den Alden Haag Zoelen	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	8.437	8.437	8.437	8.437
64200350	Gymzaal Prinsenhof Buren	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	7.500	7.500	7.500	7.500
65300105	Kunst en cultuur	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	469	469	469	469
65500110	Monumenten (molens, synagoge en kerktoere)	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	4.687	4.687	4.687	4.687
65500310	Poort van Buren (Winkelruimte)	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	6.562	6.562	6.562	6.562
65500320	Poort van Buren (kaarsenmakerij)	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	3.750	3.750	3.750	3.750
67200105	Zorgplichten water algemeen	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	60.937	60.937	60.937	60.937
67500105	Onderhoud begraafplaats	4380001	aardgas- en electriciteitsverbruik	Lasten	3.281	3.281	3.281	3.281
					351.389	351.389	351.389	351.389

Toelichting op de tabel ZBB ombuiging (pag 80):

Inkomensvoorziening sociaal domein:

Zie toelichting op pagina 8 van de begroting.

Optimaliseren zaakgericht werken :

De inzet van medewerkers die de digitalisering vormgeven hebben wij moeten inzetten op het vormgeven en uitvoeren van instrumenten voor de verschillende crisis situaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is gemaakt; zoals Corona en energie armoede. Later heeft de datadiefstal dit proces nog verder vertraagd. De datadiefstal heeft het urgentie besef van zaakgericht werken en digitalisering vergroot. Door het aanstellen van de informatie adviseur verwachten we in 2023 hierop te kunnen gaan versnellen.

Optimaliseren bestuurlijk proces:

We sturen op verbeteringen in het proces en een aantal stappen zijn hierin al gezet. De implementatie heeft vertraging opgelopen door de datadiefstal. De implementatie staat nu gepland voor Q1 2023 en moet leiden tot meer efficiency waarvan de effecten pas op de langere termijn (2025) zichtbaar zullen zijn.

Verminderen deelname VNG congres :

Ten tijde van de ZBB inventarisatie (Corona) leek dit een realistische ombuiging omdat dergelijke congressen toen digitaal gehouden werden. In de praktijk blijkt dat VNG congressen nu weer fysiek gehouden worden en ons college / gemeentesecretaris ervaren duidelijk meerwaarde in het bijwonen van dit congres. De meerwaarde zit in kennis delen, ervaringen opdoen en gesprekken met sparring partners. Derhalve is het behalen van deze ZBB ombuiging momenteel niet realistisch.

Kosten OZB :

Omzetten in vaste formatie was gericht op terugdringen van de kosten. Dit is niet gelukt. De inhuurkosten waren niet in de begroting geraamd. Hiermee is de ombuiging niet gerealiseerd.

Hondenbelasting:

Zie ook toelichting op pagina 33: door nog lopende contracten tot 01-01-2024 kunnen we deze ombuiging niet realiseren in de jaren 2022 en 2023.

Nazending technische vragen programmabegroting 2023 -2026

Schriftelijke antwoorden op mondelinge vragen tijdens begrotingsmarkt d.d. 20 oktober 2022

Vraag 1

Pagina 8: Financiële Beschouwingen

Vraagstellers: GB, D66

Graag nadere onderbouwing van het budget in de begroting voor team Staf t.a.v. werkgeverschap, arbeidsmarkt en personeel, te weten ruim 5 ton in 2023 en 2024.

Het budget bestaat uit verscheidene posten, die hieronder worden toegelicht.

Werving en selectie

Voorgesteld wordt het bedrag t.b.v. werving en selectie incidenteel voor 2023 en 2024 te verhogen naar € 100.000,-. Dit is een uitbreiding van € 50.000,- per jaar.

In deze krappe arbeidsmarkt is de reguliere werving en selectie vaak ontoereikend. Daarom zijn we genooddaakt om gebruik te maken van specialistische externe werving gericht op specifieke vacatures. Een externe procedure bij een gerenommeerd bureau kost ongeveer € 10.000,- a € 15.000,- per werving en selectie. De ervaring van afgelopen jaren heeft ons geleerd dat met name de vacatures bij Ruimte en specifieke functies bij het Sociaal Domein niet of nauwelijks te vervullen zijn via een "normale" werving procedure.

Binden en boeien

Voorstel is een budget hiervoor incidenteel voor 2023 en 2024 te reserveren van € 100,- per medewerker. Dit betekent een budget van ca. € 18.000,- per jaar.

Niet alleen het vinden van nieuwe medewerkers is een uitdaging, maar het behouden van medewerkers is een nog grotere uitdaging. Het is van belang dat wij onze medewerkers een aantal jaren bij ons houden. Dat doen we natuurlijk door een goede werkgever te zijn, onze medewerkers aandacht te geven en mogelijkheden tot ontplooiing, studie en coaching. Waar we ieder jaar tegenaan lopen is dat we geen geld voor teambuilding, uitjes en vieringen hebben. Terwijl dit wel belangrijk is om onze medewerkers aan ons te binden. Immers plezier in het werk en de verbondenheid voelen met collega's maakt dat je loyaler bent aan je werkgever. We krijgen geregeld terug dat medewerkers dit missen.

Corona heeft ons ook zeker niet geholpen in het boeien en binden van medewerkers. Nieuwe medewerkers moesten thuiswerken en hebben op die manier geen of weinig binding opgebouwd met het team en de organisatie. Het is dus nu in deze fase van hybride werken nog belangrijker om zo nu en dan iets te organiseren. Dit kan bv teambuilding zijn waarbij dit niet alleen een leuk en sociaal aspect heeft, maar ook als doel heeft elkaar beter te leren kennen, beter samen te werken, kennis te delen en elkaar te ontmoeten. Hierdoor voelen we ons onderdeel van het team en de organisatie.

Coaching en mentoring

Voorstel is om per vacature een percentage van het formatiekosten incidenteel voor 2023 en 2024 op te hogen van 10% (dus per vacature 110% budget)

Dit sluit erg aan bij de vorige punten namelijk het krijgen en behouden van medewerkers. Doordat de arbeidsmarkt zo krap is, moeten we ook op een andere manier selecteren. Ervaren medewerkers die "plug en play" starten, zijn er nauwelijks meer. Dat betekent dat we meer gaan selecteren op competenties, vaardigheden en ontplooiingsmogelijkheden en minder op ervaring en kennis. Het gevolg daarvan is dat we meer moeten investeren in intern opleiden en begeleiden. Dit kost tijd en inzet van eigen mensen en/of externe begeleiding. Echter is dit een noodzakelijke investering om onze vacatures vervuld te krijgen en om de extra druk bij onze eigen medewerkers weg te nemen. De komende jaren is dit juist belangrijk als je kijkt naar de "cultuur" ambities in Buren. De gemeentesecretaris heeft al eerder geconstateerd dat het nemen van tijd om te leren ontbreekt. Om te kunnen voldoen aan de nieuwe visie op dienstverlening, omgevingswet, toekomst oriëntatie, Huis van Buren is het noodzakelijk om mensen op te leiden. Dit vraagt namelijk een andere manier van werken.

Om dit vorm te kunnen geven stellen we voor een budget van €200.000,- incidenteel voor 2022 en 2023 te reserveren hiervoor (gemiddeld 20 vacatures per jaar op schaal 10 niveau).

Inhuur derden

In het ZBB traject is besloten de inhuurbudgetten te halveren. De praktijk heeft ons echter ingehaald

Ontwikkeling tarief							
Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	0,12	0,14	0,15	0,15	0,16	0,16	0,17

We laten het tarief jaarlijks stijgen met de verwachte prijsindexering van 1,6% met daarbovenop een prijsstijging van 2%.

De OZB-tarieven voor eigenaren van woningen hierboven zijn afgerond en indicatief. Deze zijn mede afhankelijk van de stijging van de WOZ-waarde en dus niet exact vooruit te berekenen.

De tarieven voor eigenaren woningen in de afgelopen jaren zijn:

2019 0,1280%

2020 0,1401%

2021 0,1461%

De tarieven voor 2022 en verder zijn om bovengenoemde reden nog niet bekend en zullen zoals gebruikelijk later vastgesteld worden.

Vraag 3
Pagina 26: Inwoners, bestuur en veiligheid
Vraagsteller: GB
<i>Er wordt veel gehandhaafd op parkeerboetes bij het hondenstrand in Maurik. Is het mogelijk hier meer parkeerplaatsen te realiseren zodat er minder hoeft te worden gehandhaafd?</i>
Over het betreffende gebied, dat in eigendom is bij Uit®waarde, hebben wij als gemeente geen zeggenschap. Gezien het feit dat de locatie wel binnen de gemeentegrenzen valt heeft de gemeentelijke BOA de bevoegdheid om hier te handhaven. De weg naar het hondenstrand dient ten alle tijden toegankelijk te zijn voor calamiteiten. Parkeren is hier niet toegestaan en ongewenst.

Vraag 4

Pagina 77: Grondbeleid

Vraagsteller: GB

Met ingang van 1 januari 2022 worden twee stukken grond door de gemeente verpacht voor een periode van vier jaar. Wat is de pacht prijs en wat zijn de opbrengsten?

U heeft het over een uitgifte van twee percelen voor een periode van vier jaar. Per 1-1-2022 zijn er echter een 12-tal percelen uitgegeven in pacht voor een periode van 3 jaar. In onderstaand overzicht treft u de percelen aan met individuele opbrengst, inclusief totalen.

									per jaar	per 3 jaar
	gemeente	plaatselijk	sectie	nummer	grootte		grootte			
1	Buren	Voorkoopstraat	M	334	26.780	m²	2,67	ha.	€ 3.500,00	€ 10.500,00
2	Buren	Aalsdijk	O	534 ged	28.827	m²	2,88	ha.	€ 1.021,00	€ 3.063,00
3	Buren	Aalswijksestraat	O	26 ged.	41.680	m²	4,17	ha.	€ 6.535,00	€ 19.605,00
4	Buren	Opstalstraat Buren	P	116 ged. + 118	37.919	m²	3,79	ha.	€ 4.222,00	€ 12.666,00
5	Buren	Opstalstraat Buren	P	116 ged.	43.000	m²	4,30	ha.	€ 6.752,00	€ 20.256,00
6	Buren	Schaapsweide (vz)	P	135 ged	5.500	m²	0,55	ha.	€ 510,00	€ 1.530,00
7	Buren	Schaapsweide (oz)	P	135 ged.	5.500	m²	0,55	ha.	€ 850,00	€ 2.550,00
8	Lienden	Blommeland	L	1663	7.340	m²	0,73	ha.	€ 526,00	€ 1.578,00
9	Zoelen	Beemdsestraat	H	95 ged	7.400	m²	0,74	ha.	€ 1.201,00	€ 3.603,00
10	Zoelen	Zandkampsesteeg	H	66 ged.	23.000	m²	2,30	ha.	€ 3.451,00	€ 10.353,00
11	Zoelen	Puntwaard	E	528	76.000	m²	7,60	ha.	€ 5.320,00	€ 15.960,00
12	Zoelmond	Fazantenstraat	N	292	19.900	m²	1,99	ha.	€ 3.500,00	€ 10.500,00
							TOTAAL		€ 37.388,00	€ 112.164,00
							PER PERCEEL			

Vraag 5
Pagina 17: Fysieke leefomgeving
Vraagsteller: GB
<i>Is het mogelijk om het document 'Nieuwe inrichting buitenwegen' met de gemeenteraad te bespreken?</i>
We staan ervoor open om hierover samen het gesprek te voeren.

Vraag 6
Pagina 53: Onderhoud kapitaalgoederen
Vraagsteller: GB
<i>Hoe staat de gemeente tegenover minder asfalt en meer karrensporen?</i>
We staan ervoor open om hierover samen het gesprek te voeren.

**Partij voor
de Dieren**
Gemeenteraadsfractie Buren

AMENDEMENT - A1

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 3. Programmabegroting 2023-2026

Onderwerp: Bestaanszekerheid

Wij zien dat:

- stijgende energieprijzen een sterk effect hebben op inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers;
- het effect van stijgende energieprijzen invloed heeft op de bestaanszekerheid van specifieke doelgroepen in onze gemeente en dit wordt benadrukt door allerlei organisaties zoals het NIBUD en het Sociaal Cultureel Planbureau;
- het initiatief in eerste instantie bij het Rijk ligt en dat de gemeente rijksmaatregelen uitvoert en specifieke aanvullende maatregelen neemt;
- naast gestegen energiekosten inwoners ook te maken hebben met prijsinflatie bij boodschappen;
- de Rijksmaatregelen onvoldoende zijn om de problemen van onze inwoners op te lossen;

Wij zijn van mening dat:

- de gemeenteraad van Buren zijn zorgen heeft uitgesproken over de situatie tijdens de vergadering van de gemeenteraad op 20 september 2022;
- de gemeenteraad ondersteuning wil bieden ondanks dat de gemeentelijke middelen en mogelijkheden beperkt zijn;
- ook inwoners met een inkomen van meer dan 120% van het bijstandsniveau worden geconfronteerd met stijgingen van meer dan 100% en zo meer dan 15% van het gezinsinkomen aan energielasten moeten besteden;
- los van de inzet van het Rijk tijdelijke acties nodig zijn dit jaar, maar vooral in 2023 in verband met de bijzondere situatie;
- de gemeentelijke ondersteuning zich vooral richt op vermindering van energieverbruik en daarmee ook de energielasten;

Stelt de gemeenteraad voor om het voorliggende raadsbesluit als volgt aan te vullen:

5. In te zetten op de volgende actielijnen bestaanszekerheid voor de periode 2023-2026, te weten:
  - 5.1 Eén loket voor energievraagstukken waar inwoners al hun vragen op het gebied van energie, maatregelen en financiering kunnen stellen. Voor de opzet en vormgeving hiervan nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met onze maatschappelijke partners.
  - 5.2 Beschikbaar stellen van een team met een bespaarcoach en een energiecoach om inwoners vrijwillige en praktisch te ondersteunen en te helpen voorkomen dat zij in financiële moeilijkheden komen. Ook hierbij geldt het nadrukkelijk aftasten van samenwerking- en afstemmingsmogelijkheden met onze maatschappelijke partners.
  - 5.3 Opzetten eerste fase van een proactief isolatieprogramma (2023-2026) voor woningen met aandacht voor energiegedrag en isolatiemaatregelen voor groep huiseigenaren met inkomens tot en met de door CBS gehanteerde norm van € 36.500 voor modaal inkomen, die in armoede dreigen te komen.
6. Het college opdracht te geven om naast de uitwerking van de actielijnen 5.1-5.3 de mogelijkheid van een zogenaamde witgoedregeling te onderzoeken.
  - 6.1 Voor de actielijnen 5.1 tot en met 5.3 een reserve te vormen van € 500.000 euro, te onttrekken uit de algemene reserve.

- 6.2. De te vormen reserve als volgt onder te verdelen:
- onderdeel 5.1. € 25.000 euro,
  - onderdeel 5.2. € 300.00 euro,
  - eerste fase onderdeel 5.3 € 175.000 euro.
7. Het college op te roepen de gemeenteraad via raadsinformatiebrieven en informatiebijeenkomsten te informeren over de uitvoering dit raadsbesluit.
8. In de eerste bestuursrapportage 2023 onttrekkingsvoorstellen op te nemen over de onder punt 6.2 gevormde reserve.

Jur Marringa
PvdA-GroenLinks

Gerard van Droffelaar
Gemeentebelangen

Jan Keuken
PCG

Peter van Dijk
CDA

Evelien Schlösser
D66

Joop de Jonge
Partij voor de Dieren

Julian van Blijderveen
VVD

AMENDEMENT - A2

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 3. Programmabegroting 2023-2026

Onderwerp: OZB

Constaterende dat:

- de begroting de komende jaren een structureel positief resultaat laat zien;
- de mei en de september circulaire een bijzonder positieve invloed hebben op de begroting van 2023 en de jaren erna;
- het college voorstelt de OZB naast een inflatie correctie van 3%, een OZB verhoging voorstelt van 2%;

Voegt het volgende beslispunt toe aan het raadsbesluit:

9. In 2023 de automatische verhoging van de OZB met 2% niet door te voeren.

Julian van Blijderveen
VVD

Christiaan de Lange
PCG

MOTIE - M1

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 3. Programmabegroting 2023-2026

Onderwerp: Herijking ZBB

Wij zien dat:

- de meerjarenbegroting er bijzonder positief uitziet;
- dit zeer in tegenstelling is tot de negatieve verwachtingen die vorig jaar oktober hebben geleid tot het ZBB-besluit;

Wij zijn van mening dat:

- de ontwikkeling m.b.t. de financiële toekomst voor de gemeente Buren, herijking van het ZBB-besluit noodzakelijk maken;

Daarom verzoekt de gemeenteraad het college om:

- het ZBB besluit uit van 26 oktober 2021 zodanig te herijken, dat alle gedeeltelijk of niet uitgevoerde onderdelen uit het originele besluit weer een juridische basis krijgen.
- de raad voor de kadernota 2023 een voorstel voor te leggen.

Julian van Blijderveen
VVD

MOTIE - M2

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 3. Programmabegroting 2023-2026

Onderwerp: Splitsen verblijfsbelasting

Wij denken dat:

- in november 2021 de toeristenbelasting feitelijk is overgegaan in verblijfsbelasting;
- er nu geen mogelijkheid is om te differentiëren per soort belasting op verblijf binnen de gemeente;

Wij zijn van mening:

- dat differentiatie per soort belasting op verblijf mogelijk moet zijn;
- dat we per doelgroep toeristen en arbeidsmigranten dat verschil moeten kunnen maken;

Daarom verzoekt de gemeenteraad het college om:

- met ingang van 2023 de verblijfsbelasting zoals die nu geheven wordt, te splitsen in toeristenbelasting en verblijfsbelasting.

Julian van Blijderveen
VVD

MOTIE - M3

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 3. Programmabegroting 2023-2026

Onderwerp: Herstellen Jop huisje en informatiebord gemeentehuis

---

Wij denken dat:

- het van belang is zorgvuldig om te gaan met onze leefomgeving en dat het gemeentebestuur daarin het goede voorbeeld moet geven;
- het Jop huisje en het informatiebord bij de ingang van het gemeentehuis gezichtsbepalend zijn voor hoe het gemeentebestuur dit 'goede voorbeeldgedrag' vorm geeft;
- het Jop huisje en het informatiebord niet onderhouden worden en er bijzonder slecht uit zien;
- jongeren uit Maurik van het Jop huisje een mooi project kunnen maken en dit hun eigen kunnen maken;

Daarom verzoekt de gemeenteraad het college om:

- het informatiebord bij de ingang van het gemeentehuis òf op te knappen en in gebruik te nemen òf weg te halen.
- het Jop huisje op te knappen.
- dit Jop huisje als participatieproject samen met jongeren uit Maurik op te pakken.
- gelden hiervoor te betrekken uit de begroting.

Evelien Schlösser
D66

MOTIE - M4

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 3. Programmabegroting 2023-2026

Onderwerp: Inventarisatie Limes gelden

Wij constateren dat:

- de Limes meer dan 2000 jaar geleden de noordelijke grens van het Romeinse Rijk vormden;
- de Limes o.a. door de gemeente Buren lopen;
- met het besluit van Unesco op 28 juli 2021 de Limes tot werelderfgoed te verklaren, Buren werelderfgoed binnen haar grenzen heeft gekregen;
- de monumenten op de Werelderfgoedlijst te beschouwen zijn als de top van ons wereldwijde erfgoed en het toerisme en de economie veel kansen bieden;
- deze kansen ook in de Visie Recreatie en Toerisme van onze gemeente worden benoemd en de Limes zelfs in andere stukken als 'het goud van Buren' wordt bestempeld;
- deze kansen nu in onze gemeente niet benut worden, zelfs niet in dit regionale Limes jaar 2022;
- er volop initiatieven lopen via Provincie Gelderland om het verhaal van de Limes als toeristisch, educatief en economisch instrument in te zetten;
- de Provincie € 125.000 beschikbaar heeft voor 'verbeelding van een verhaallijn';
- de Provincie op zoek is naar gemeenten om deze tijdreisgids verder in te kleuren;
- onze gemeente dit kan gebruiken om eigen geschiedenis zichtbaar te maken;
- er ervaring is binnen de gemeente om via samenwerking met inwoners cultureel erfgoed toegankelijk te maken, denk bv aan het programma (her) ontwikkeling historische binnenstad Buren;

Daarom verzoekt de gemeenteraad het college om:

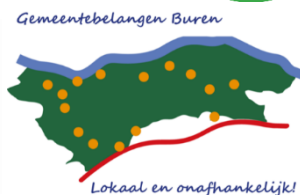
- te onderzoeken wat er momenteel in de provincie Gelderland gaande is m.b.t. het visueel maken van het verhaal van de Limes.
- deze inventarisatie breed te trekken naar landelijke en provinciale overheden maar ook via fondsen als bv het Fonds voor Cultuurparticipatie.
- de diverse subsidies in kaart te brengen.
- hierdoor invulling te geven aan een van de punten uit de Visie Recreatie en Toerisme.
- hierover op korte termijn, in ieder geval voor de Provinciale Statenverkiezingen, een advies te geven aan de Raad.

Evelien Schlösser
D66

**Partij voor
de Dieren**

Gemeenteraadsfractie Buren

MOTIE

VREEMD

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 4.1. Motie vreemd

Onderwerp: Maatwerk voor de transformatie van agrarische bedrijven in het buitengebied i.v.m. stikstofruimte

We weten dat:

- de gemeenteraad op 29 oktober 2022 een werkbezoek bracht om zich te informeren over het transformeren van bedrijven in het buitengebied die in aanmerking komen voor een opkoopregeling van de Provincie Gelderland (MGA-2), rijksoverheid (LBV) of Rijkswaterstaat (extern salderen) i.v.m. de stikstofuitstoot;

We zien dat:

- de Provincie Gelderland op zoek is naar stikstofruimte en we piekbelasters in de gemeente Buren hebben;
- er haast geboden is om Nederland van het slot af te halen, omdat niet alleen de natuur raakt, maar ook de lopende en komende bouwprojecten;
- Remkes in zijn rapport 'wat wel kan' expliciet benoemd heeft dat omschakeling/herbestemming/herinrichting tot de mogelijkheden moet behoren;
- er gekeken moet worden wat er noodzakelijk is om maatwerk te kunnen bieden aan bedrijven die vallen onder een van de uitkoopregelingen voor het geval deze bedrijven zich in het buitengebied op dezelfde locatie willen transformeren naar een ander verdienmodel;

Daarom verzoekt de gemeenteraad het college om:

1. te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om op korte termijn het VAB beleid in onze gemeente te herzien.
2. in samenwerking met de provincie maatwerk te leveren die een transformatie naar een ander verdienmodel mogelijk maakt voor agrarische bedrijven die vallen onder de opkoopregeling en niet kunnen wachten op een eventuele herziening van het VAB-beleid.
3. de raad over bovenstaande 2 punten voor 31 januari 2023 te informeren.

Ingediend door:

Jan Keuken
PCG

Hans van Vierssen
VVD

Mary-Ann Arentz
PvdA-GroenLinks

Peter van Dijk
CDA

Derk Jan Bult
Gemeentebelangen

Joop de Jonge
Partij voor de Dieren

Evelien Schlösser
D66

**Partij voor
de Dieren**

Gemeenteraadsfractie Buren

MOTIE - M5

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 3. Programmabegroting 2023-2026

Onderwerp: Energiepark Echteld-Lienden

Wij zien dat:

- de provincie door middel van een bericht van de gedeputeerde de melding deed dat zij het instrument Provinciaal Inpassingsplan in gaat zetten voor het verzoek tot bouw van het Energiepark in Echteld en Lienden;
- de gemeenteraad van Buren eerder in 2022 geen medewerking verleende aan het principeverzoek voor de bouw van dit Energiepark en daarmee regelde dat de provincie de regie neemt over het gebruik van Burens grondgebied;
- Buren de doelstellingen voor duurzame energie wil halen;
- de opbrengst van zonnepanelen op grote daken ruim onvoldoende is om onze doelen te behalen;
- we midden in een energiecrisis zitten met veel onzekerheden voor inwoners en bedrijven;
- er langs de A15 al twee keer vier windmolens staan met een tussenruimte voor nogmaals vier windmolens;
- de A15 zich ontwikkelt tot een energiecorridor;

Wij zijn van mening dat:

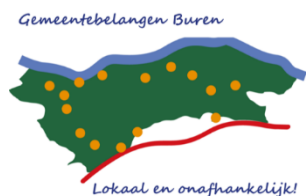
- tijdens het besluit om geen medewerking te verlenen de energiecrisis niet in volle omvang aanwezig was;
- bij actieve deelname van de gemeente aan het ontwikkelen van het energiepark park participatie van inwoners geborgd wordt en opbrengsten ten goede komen aan de lokale samenleving door de inzet van 50% lokaal eigendom en een Omgevingsfonds;
- door een combinatie van zonnevelden en windpark een stabiele levering van energie geregeld wordt;
- in het Energiepark geen zonnevelden ontwikkeld mogen worden op waardevolle agrarische- of natuurgronden;
- het principe van 50% lokaal eigendom en een Omgevingsfonds in ingezet wordt;

Daarom verzoekt de gemeenteraad het college om:

1. het besluit geen medewerking te verlenen aan het Energiepark Echteld-Lienden van 24 mei 2022 in te trekken en mee te werken aan de ontwikkeling hiervan onder regie van de provincie.
2. actief te participeren in de stuurgroep Energiepark Echteld Lienden.

Jur Marringa
PvdA-GroenLinks

Joop de Jonge
Partij voor de Dieren

MOTIE VREEMD

Datum vergadering: 10 november 2022

Agendapunt: 4.1. Motie vreemd

Onderwerp: Als agendalid te participeren in de stuurgroep Energiepark Echteld-Lienden

---

De gemeenteraad verzoekt het college om:

1. Als agendalid te participeren in de stuurgroep Energiepark Echteld-Lienden.

Mondeling ingediend door:

Sander van Alfen
Gemeentebelangen